

G.D. TRŽIČ

NI ZA
IZPOSOJO
NA DOM

100 LET ORGANIZIRANEGA GASILSTVA v Tržiču

KRONIKA

Izdano ob 100-letnici Gasilskega društva Tržič

Marija in Mihael Petek

Tržič 1983

100 LET
ORGANIZIRANEGA
GASILSTVA v Trziču

G

614.842 (učet. m. Tržič)

G 228/4

D12482/1983

VSEBINA

Uvodna beseda (Janez Piškur)	3
100 let v službi sočloveka (Franc Šavs)	5
Pomembno je orodje... (Leon Bahun)	7
Tržič in Tržičani	9
Nastanek gasilskega društva v Trziču	10
Delo požarne obrambe do konca prve svetovne vojne	13
Prostovoljno gasilsko društvo Tržič med obema vojnama	24
Gasilsko društvo Tržič v novi Jugoslaviji	54
Gasilska društva v Občinski gasilski zvezi Tržič	111
Kratice	
Viri	

Uvodna beseda

Sto let prostovoljnega delovanja gasilske organizacije v trziški občini je častitljiv jubilej, na katerega smo lahko ponosni.

Skozi ta čas so se pri tej veliki človeški solidarnosti zvrstili rodovi naših prednikov, tja do današnjega.

Kot pomemben narodnoobrambni in kulturni dejavnik zlasti v prvem obdobju so gasilska društva prerasla danes v okviru občinske gasilske zveze v množično gibanje v vseh krajevnih skupnostih in organizacijah združenega dela, organizacijsko in vsebinsko vpeta v dejavnost splošnega ljudskega odpora in družbene samozaščite kot sestavnega dela našega samoupravnega socialističnega sistema.

Gasilska organizacija skozi svojo zgodovino sicer ni naletela na resnejše prepreke, ki bi jo ovirale pri njenem tehničnem, strokovnem in organizacijskem razvoju ter širjenju humane in družbeno koristne dejavnosti, bistveno pa se je spremenil pogled na njeno vlogo in pomen s širših družbenih vidikov.

Ostala pa je med občani in delovnimi ljudmi, ki se prostovoljno vključujejo v gasilske vrste, prav tako zavzeta in plemenita želja, pomagati sočloveku v stiski in varovati človeška življenja, zasebno in družbeno lastnino pred ognjenimi zubli in drugimi ujmami. Vključevanje mladih in najmlajših – fantov in deklet – nam zagotavlja, da bo gasilstvo doživljalo svoj nadaljni razcvet in utrjevalo svoj družbeni ugled.

Zato se v imenu vseh prebivalcev občine Trzič, delegatskih zborov občinske skupščine in v lastnem imenu iskreno zahvaljujem vsem gasilcem za opravljeno delo ter jim čestitam k visokemu jubileju z željo, da bi tudi v bodoče tako vestno in požrtvovalno opravljali svoje delo.

Predsednik
Skupščine občine Trzič
Janez PIŠKUR

Pomembno je imeti
pomembnost v roki, ki ga upravlja,
najpomembnejši je roki, ki ga vodi!

Sto let je imela naša gasilstvo v Trziču, ki je eno najstarejših društev in deluje nepretrgoma že 100 let. Tržni župan K. Bč Mally, J. Dornig in A. Globočnik so v boju proti ognju zbrali plemenite može, ki so z velikim trudom pridobili skromno gasilsko orodje. Bil je to velik dogodek za Tržič in ljudje so kmalu začutili, da so jim člani tega društva nesebično pripravljeni pomagati v stiskah ob požarih. Takrat niso slutili, kako se bo njihova zamisel razrasla. Iz tržnega tržiškega prostovoljnega gasilskega društva je ideja pomoči zažarela v vasi in tovarne. Na območju občine Tržič je danes 14 gasilskih društev, ki si solidarno pomagajo. Še več! Ti ljudje ne gase le požarov, pomagajo ob vseh ujmah in se organizirano bore proti njim ter razdajajo plemenito človeško pomoč. Gotovo se je med tem veliko spremenilo, od človeka do gasilske opreme. Zato mora vsak gasilec danes združiti veliko znanja, volje in moči, da kaj reši.

Sto let v službi sočloveka

V letu 1883 je bil postavljen temeljni kamen prostovoljnemu gasilskemu društvu v Trziču, ki je eno najstarejših društev in deluje nepretrgoma že 100 let. Tržni župan K. Bč Mally, J. Dornig in A. Globočnik so v boju proti ognju zbrali plemenite može, ki so z velikim trudom pridobili skromno gasilsko orodje. Bil je to velik dogodek za Tržič in ljudje so kmalu začutili, da so jim člani tega društva nesebično pripravljeni pomagati v stiskah ob požarih. Takrat niso slutili, kako se bo njihova zamisel razrasla. Iz tržnega tržiškega prostovoljnega gasilskega društva je ideja pomoči zažarela v vasi in tovarne. Na območju občine Tržič je danes 14 gasilskih društev, ki si solidarno pomagajo. Še več! Ti ljudje ne gase le požarov, pomagajo ob vseh ujmah in se organizirano bore proti njim ter razdajajo plemenito človeško pomoč. Gotovo se je med tem veliko spremenilo, od človeka do gasilske opreme. Zato mora vsak gasilec danes združiti veliko znanja, volje in moči, da kaj reši.

Ob tej priliki je prav, da prikažemo v pisani besedi stoletno delovanje tržiškega gasilstva. Ko prebiramo liste kronike, spoznavamo visoko zavest pripravljenosti članov te človekoljubne skupnosti za pomoč bližnjemu. Na tej osnovi mi je v dolžnost, da v imenu Občinske gasilske zveze Tržič vsem članom za njihovo pripravljenost in delo v GD Tržič rečem iz srca hvala! S posebnim veseljem pozdravljam v naših vrstah mladino ki se tako kot prejšnje generacije gasilcev pripravlja in že uveljavlja. Zamenjala bo starejše in izpolnila dolžnost rodu. Zato tudi mladim srčna in iskrena hvala! Vse pa prosim, da še naprej bedijo nad imetjem kot skrbni in dobro usposobljeni varuhi in s tem vodijo gasilsko zamisel in delo uspešno naprej!

Predsednik
Občinske gasilske zveze Tržič
Franc Šavs

Pomembno je orodje

pomembnejša je roka, ki ga upravlja,

najpomembnejši je razum, ki roko vodi!

Sto let je preteklo, kar je gasilstvo v Trziču stopilo v življenje. Gibalo te dejavnosti je ves čas ostal človek-gasilec, ki je v sožitju tovarištva v dobrem in slabem, s pripravljenostjo, znanjem in hrabrostjo preprečeval nesreče in pomagal sočloveku v prirodnih ujmah. Kronika vsebuje le skromen del požrtvovalnega dela gasilstva v naši občini in v okviru našega društva od njegovega nastanka do danes. Doživljali bomo z društvom njegove težke trenutke in se veselili tudi njegovih zmag nad večnim sovražnikom – ognjem. Videli bomo, da gasilec z razumom in usposobljenostjo uporablja »orodje« za varovanje človekovega premoženja in življenja. V začetku skromno orodje se je z napredovanjem tehnike danes močno razvilo, za kar je potrebno tudi več strokovnega znanja. Z razvojem socialističnega gospodarstva v novi Jugoslaviji je poraslo tudi družbeno premoženje in premoženje občanov. Oboje je treba čuvati pred ognjem in pred naravnimi katastrofami. Ta naloga je zaupana prav nam, gasilcem.

Kot je bila v času narodoosvobodilnega boja zaupana borcem dolžnost, da se bore proti okupatorju in varujejo naš narod pred uničenjem, tako smo tudi danes gasilci vključeni v sistem ljudske obrambe in družbene samozaščite. Naloga društva je pomagati, kjer je potrebno, zato vabimo predvsem mladino, da se nam priključi. S humanim delom gasilci bogatimo človeške odnose. Idejo pomagati drugemu v nesreči prenašajmo tudi na mlado generacijo gasilcev in pionirjev.

Delovanje društva je uspevalo prav zaradi razumevanja in pomoči občanov, delovnih organizacij in občine. Danes je to vlogo prevzela Požarna skupnost Trzič. Za oba gasilska domova je sredstva prispevala tržiška občina.

V imenu vseh gasilcev našega društva in v svojem imenu izrekam toplo zahvala vsem za materialno in moralno podporo, da smo lažje uresničevali naloge.

Tudi v bodoče bomo ostali zvesti tem tradicijam in pomagali bomo po svojih močeh, saj imamo svetle zglede v vrsti tržiških gasilskih družin.

Predsednik UO
GD TRŽIČ
Leon Bahun

TRŽIČ IN TRŽIČANI

Vpeto med strma pobočja Storžičeve skupine in Karavank je ob sotočju Tržiške Bistrice in pritoka Mošenika nastalo v 14. stol. naselje Tržič. Njegova lega ob prometni tovarni poti čez karavanški preval Ljubelj in močne vodne sile so bile vzrok, da se je ob Mošeniku izoblikovalo močno fužinsko obrtniško jedro s kovačijami in fužinami. Najstarejša kovaška obrt je prešla celo v pesmi. Do danes je še ohranjena pesem, ki jo je spesnil domačin Hrabroslav Perne: »Poslušam kovača, ki kladvo obrača, ko tolče se krega, da daleč se zlega: bunkati, bunkati, noč ino dan ...«

Razvijala se je tudi proizvodnja težkega usnja za podplate in lepih tankih kožic safian in kordovan, irhanjev, barbarjev za platno in bombaž, nogavičarjev in veliko čevljarjev. Že leta 1492 je bilo naselje povzdignjeno v trg in Tržičani so pridobili vse tržne in upravne pravice kot meščani. V tesen prostor zgneten trg je kazal starinske ulice in hiše, ob katerih teče voda po rakah. Na Kranjskem so imeli Tržič za prvi obrtno-rokodelski kraj. Toliko je bilo blaga, da se je razvila živahna trgovina. V 19. stol. so imeli stike s Hrvaško, Grčijo, Levanto (bližnjim vzhodom), čevlje prodajali na Koroško, Tirolsko, v Trst. Tržičani so bili prebrisan, hudomušni, radi bahavi, ženski rod zvedav. Oboji so radi dobro jedli in pili bržanko (vino). V čevljarstvih delavnicah so poslušali petje ptic v kletkah. Veliko se je pelo, igralo na citre in stavilo na loteriji. H koncu 19. stol. in v začetku 20. stol. nastane v Tržiču vrsta sodobnih industrijskih obratov, da še danes Tržič z bližnjo okolico živi od njih. Obrt je začela propadati, znanje izučeni rokodelcev so spretno uporabili industrialci. Nastala so podjetja: tekstilna tovarna BPT, vrsta čevljarstvih tovarn, med njimi Peko, nadalje tovarna lesne lepenke na Slapu, tovarna kos in srpov, usnjarna RUNO, Bornova žaga, tovarne lesnih izdelkov. Tržič spada še danes med najbolj industrializiran kraj in niti trgovine segajo tudi na druge celine.

Zaradi industrije se je doseljevalo prebivalstvo. Naselja so se pomikala ob Mošeniku na desni breg Bistrice pod cesto proti Ljubelju, v obrobju poti proti Jelendolu, in se širilo na jugu. Novo urbanistično načrtovanje postavlja industrijo na Mlako (Trio, pilarna), se spopriema z organizacijo prometnega omrežja v starem jedru in revitalizira staro mestno jedro, medtem ko so že uresničili blokovno gradnjo na nekoč plodnih terasah v Bistrici.

V letu 1952 je bil Tržič združen z okoliškimi občinami v skupno občino. Ob ljudskem štetju 1981 ima 14.014 prebivalcev in meri 15.054 ha ozemlja; tako je med najmanjšimi občinami v Sloveniji.

Tesno ob mestu se vzpenja nova cesta Ljubelj-Celovec. Do l. 1964 se je cesta v zadnjem delu vzpenjala po strmih krivinah proti prevalu Ljubelj 1370 m, sedaj pa izginja v višini 1057 m v predor. Zato je promet mogoč tudi pozimi. Ob cesti pod predorom je postavljen železen okostnjak z napisom OBTOŽUJEM. Spominja nas na interniranje, ki so od 1943 do 1945. l. gradili predor pod nečloveškim bičem okupatorskih esesovcev.

Nadvse zanimiva je dolina Tržiške Bistrice. Na Slapu izkorišča njen padec tovarna lepenke. V Dolžanovi soteski so se nabrale v apnencu okamnine praživali in jih ohranile več kot 250 milijonov let v svojih nadrih. Dolina se je tam tako stisnila, da je cesta speljana skozi predor v živi skali. Bistrica se poganja v skakavcih čez skalovje kremenjakovega sprimka. Iz

bregov štrle navpični skalni roglji. Ves Jelendol pod Košuto obdajajo obsežni gozdovi s srnami, jeleni in drugo divjadjo.

Lomsko dolino je oblikoval ledenik izpod Storžiča. V dnu je posajena z zaselki vasi Lom, po bregeh Konjščice so samotne kmetije. Na Križki gori in Dobrči, ki oklepata Trzič, so planinske koč. Podgorske vasi Brezje, Visoče, Vadiče, Leše, Paloviče v vnožju Dobrče gledajo v ravnino Dobrav. Pod Dobrčo pelje iz Trziča ena najbolj razglednih cest Gorenjske. Mimo Lambergarjevega Hudega gradu in gotske cerkve sv. Jurija se dvigne cesta v višino in odpre se vsa Gorenjska ravnina z Blejskim kotom.

Tržiška pokrajina je s svojim gorskim svetom, z gozdovi in planinskimi tratami ter s svojimi kulturnimi spomeniki mikavna za vsakogar.

NASTANEK GASILSKEGA DRUŠTVA V TRŽIČU

Uvod

Boj med človekom in ognjem se kot rdeča nit vleče skozi človeško zgodovino. Od sive pradavnine do današnjih dni je ogenj človeku »dober služabnik, toda slab gospodar«. Ljudje so se morali neprestano spopadati z ognjem, ki jim je ušel z ognjišča in zagospodaril nad njihovim premoženjem.

Človek se je zato poskušal bolj ali manj organizirano boriti proti ognju in še drugim ujmam, ki so ga ogrožale, vendar požarov ni mogel popolnoma zatreti do današnjih dni. Zlasti mesta so bila pogosto žrtev ognjene stihije, o čemer dovolj pove zgodovina že samo za nekaj stoletij nazaj. V veliki meri je bila temu kriva gradnja. Vsak je zidal po svoje, stavbe so bile večidel lesene ali pa zidane in pokrite s škodlami, ulice ozke, ognjišča nepopolna, saj še v 13. stoletju niso poznali dimnikov. Prebivalci so imeli ogenj sredi hiše v jami, dim pa odvajali skozi odprtino v strehi. Ko so se stanovalci odpravili spat, so pokrili jamo za ogenj s pokrovom, kar je imelo pogosto tragične posledice. Od leta 1068 je začela veljati odredba, da je ogenj treba pogasiti; znak za to je bilo večerno zvonjenje. Če so pri nekemu po zvonjenju našli ogenj, so ga strogo kaznovali. Če je v tistih časih pričelo goreti, ni nihče mislil na gašenje, treba si je bilo rešiti življenje. Da bi izboljšali razmere v boju proti ognju, so posamezne države začele izdajati predpise za gašenje. V gasilnem redu iz leta 1433 je zapisano med drugim tudi to: »Če začne hiša goreti, mora tisti, ki v njej stanuje, kričati in klicati na pomoč...«

Za Marije Terezije je na Kranjskem leta 1785 izšel prvi gasilski red, ki je bil pisan tudi v slovenščini, leta 1831 pa so pričeli ustanavljati požarne brambe. Tako je bilo 1869 ustanovljeno ljubljansko gasilsko društvo, njegov odbor je imel 30. marca 1870 že prvo sejo.

Večji požari v Trziču in okolici do ustanovitve požarne brambe

Bralce bo zanimalo, kakšen je bil boj proti ognju v Trziču in njegovih preteklosti. Težko je točno odgovoriti na to, ker je prav ogenj uničil vrsto dragocenih listin, kronik in arhivov, ki bi nam o boju Tržičanov proti ognju v preteklih stoletjih kaj več povedali. V ohranjeni dokumentaciji zasledimo tri velike požare, ki so v 17. in 19. stoletju uničevali v Trziču stanovanja, delavce, živino, pahištvo in človeška življenja. Temu so pripomogli tudi takratni načini gradnje hiš in nepoznavanje organizirane obrambe proti

požarom. Prebivalci so se močno bali ognjene stihije, zato so začeli razmišljati o učinkoviti obrambi.

Poglejmo najprej podatke iz zapisov kronistov o požarih v Trziču in okolici, ki so se ohranili iz časov, ko še ni bilo organiziranega gašenja. Bakrorez v Valvažorjevi Topografiji vojvodine Kranjske prikazuje Trzič okoli leta 1679, ko se je razvijal ob vznožju grajskega hriba. O nobeni stavbi, upodobljeni na tem bakrorezu ni več sledu, ker jih je večino uničil požar, ki je izbruhnil 6. oktobra 1689 in upepelil 80 gospodarjem vse imetje, vendar ni terjal človeških žrtev. Na pogorišču so zrasle nove hiše in trg Trzič, ki je štel proti koncu 18. stoletja 183 hiš, je obnoven prikazan na Layerjevi stropni freski v cerkvi sv. Jožefa nad Trzičem, ki pa jo je, kot bomo brali, tudi uničil požar.

Toda ogenj ni počival. 5. novembra 1806 okoli 11. ure zvečer je v zadnjem delu hiše Daniela Jabornika (na današnjem Trgu svobode, kjer je občinska zgradba) nastal požar. Čeprav je med požarom močno deževalo in je bilo vode v izobilju, je pogorelo 13 hiš, in sicer od hišne številke 10 do 30., to je od Ferbarja do Zgornjega vogla. Človeških žrtev ni bilo, pač pa je Danielu Jaborniku zgorelo nekaj živine: dva konja, merjasec in štiri krave, Braščku pa ena krava.

Komaj so si pogorelci nekoliko opomogli, je zadela Trzič najhujša ognjena nesreča v njegovi zgodovini. V noči od 29. na 30. marec 1811 je obsežen požar uničil vsa poslopja na desnem bregu Bistrice. Nazorno prikazuje to nesrečo delni prepis pisma, objavljenega v Carnioli 1911 leta, ki ga je po požaru napisal trziški župnik Valentin Prešeren škofu. V njem piše: »Napočil je pravkar 30. marec in začela je teči prva ura po polnoči. Ko je bilo vse pogreznjeno v globoko spanje, je izbruhnil ogenj na zgornjem koncu trga v kovačnici za vlečenje železa v žebeljarni g. Matije Klandra. Takoj je od vseh strani privrelo ljudstvo, da bi v kali zadušilo pretečo nevarnost, a močan veter od severa, ki je silovito divjal ves prejšnji dan in noč, je zoprval vsem naporom in trudu ljudi. V kratkem času je ogenj kruto zagospodoval nad nesrečnim prebivalstvom, zakaj v trideset ure je bilo 151 hiš, več kot 100 delavnic in staj v pošastnih plamenih in v dveh urah so bile že skoraj vse golo pogorišče. Reševati premoženje ni

Požar v Trziču leta 1811

Detajl oltarne podobe M. Langusa iz leta 1846 v župni cerkvi Trzič

bilo mogoče, in če je kdo stopil v hišo po suknjič, so ga prav gotovo pokopale pod seboj strešne ruševine. V prilogi pošiljam vaši škofovski milosti izveček iz tukajšnje mrliške knjige s seznamom 75 ponesrečenih, ki so vsi zgoreli ali se zadušili v dimu. Župnik Viktor Kragl piše, da je požar nastal, ker je nepreviden delavec pozabil zapreti v kovačnici železna vrata, ki so vodila h koči za oglje. Veter, ki je tisto noč divjal, je razpihal žerjavico v oglje, ki se je vnelo. Ogorke in goreče deščice je vihar nosil čez Zavrot na Dobje, kjer se je vžgal gosto zaraščen gozd. Z velikimi napori je uspelo rešiti farno cerkev, župnišče in 39 hiš, pogorela pa sta podružnična cerkev in grad. K tem zapisom dodajmo še pričevanje o tem dogodku, kot ga je 35 let kasneje upodobil Matevž Langus na oltarni podobi sv. Florjana v trziški župni cerkvi. Slikar je na spodnji tretjini podobe naslikal Tržič v plamenih in zraven napisal v nemščini naslednje besedilo: »30. marca leta 1811 ob pol dveh ponoči je nastal požar v Tržiču, trgu s 181 hišami, 100 delavnicami in hlevi. Močan severni veter je razplamtel ogenj tako silovito, da je v požaru izgubilo življenje 75 ljudi, katerih imena so zapisana v mrliški knjigi.«

Ta nesreča je bila leta 1811 objavljena tudi v uradnem listu tedanjih Ilirskih provinc v *Le Telegraphe officiel*, katerega francoska izdaja je izhajala v Ljubljani. V. Kragl piše, da se je še isto noč okoli 60 oseb za vedno preselilo v Kropo. O pomoči, ki jo je dobil Tržič po požaru, je bilo napisano sledeče: »G. intendant za Gorenjsko se je trudil in vabil, da naj pomagajo nesrečnim pogorelcem. Cesar Napoleon je dovolil, da se da za pogorelce 100.000 frankov iz vojaške blagajne. Od te vsote so dobili 70.000 fr., ker je čez nekaj tednov gorelo tudi v Kranju in so iz celotnega zneska dobili en del tudi pogorelci v Kranju. Škode v Tržiču je bilo za milijon goldinarjev. Pomoč je dvignila pogum prebivalstva, da je gradilo nove domove in skrbno pazilo na požarno varnostne naprave. Tudi posestne razmere so se spremenile. Novi lastniki so združevali pod skupno streho kar dve hiši, ker jih nekateri niso zmogli sami znova pozidati.

V ilustracijo bomo navedli še nekaj požarov iz trziške bližine in daljne okolice, ki jih navaja časopis *Carniola*:

- istega leta kot Tržič ali natančneje 18. maja 1811 sta gorela mesto Kranj in vas Huje;
- 11. marca 1834 je bila gora Storžič, ki leži med Predvorom in Tržičem, vsa v plamenu;
- proti večeru 18. julija 1834 je strela udarila v hišo na Bregu, ki je zgorela;
- 12. avgusta 1837 sta zaradi strele zgoreli dve hiši v Križah pri Tržiču;
- 23. oktobra je v Spodnjih Dupljah v večernem mraku zaradi neprevidnosti izbruhnil požar, ki je uničil tamkajšnji grad, 13 hiš in več gospodarskih poslopij;
- 21. aprila 1835 zvečer je gorela Radovljica.
- itd.

Prvič zasledimo določilo o organiziranem varovanju imetja pred ognjem v listini *NORMALE* iz leta 1777, ki v 7. členu odredi, da je treba najeti 2 nočna čuvaja, »ki naj podnevi in ponoči pazita na ogenj in kličeta ure; zato naj prejemata iz občinske blagajne letno plačo in potrebno obleko.«

Velik napredek v obrambi proti ognju so Tržičani dosegli pri obnavljanju trga po najhujšem požaru leta 1811. Za omejevanje ognja so gradili posebne požarne zidove, podstrešja so zapirali z vrati iz železne pločevine, na okna so namestili železne polknice, na strešne line pa pokrove iz železne pločevine. »Tak način obrambe pred ognjem je svetovna redkost,« je zapisal potopisec Alban Stolz, ki je na svojem potovanju iz Nemčije v Trst obiskal Tržič. Znameniti geolog B. Hacquet, ki je na enem svojih popotovanj v 18. stoletju videl tudi Tržič, ugotavlja v svojih zapiskih, da v tržiških jeklarnicah in kovaških obratih obstaja stalna nevarnost požarov, ker ognji niso zavarovani, ostrešja nad delovnimi prostori pa so lesena in nezaščitena.

V boju proti požarom je bil zelo pomemben tudi zakon o požarih, ki ga je Vojvodina Kranjska dobila 15. 9. 1881. Med drugim ta zakon določa, da morajo lastniki konj v primeru požara privržati vodo v sodovih na gorišče, sicer jim preti kazen. Po letu 1886 so bile občine po zakonu dolžne skrbeti za gasilne naprave.

DELO POŽARNE BRAMBE DO KONCA PRVE SVETOVNE VOJNE

Ustanovitev in delo požarne brambe v prvih letih

Pomembno obdobje boja proti požarom se prične 4. aprila 1883. Tega dne je bil na pobudo takratnega župana K. B. Mallyja ustanovni občni zbor Požarne brambe Tržič ali Freiwillige Feuerwehr in Neumarkt. Ustanovitev tega društva je z odlokom št. 853 potrdila Kranjska deželna vlada dne 26. januarja 1884, odlok je podpisal grof Chorinsky. K društvu je pristopilo 33 članov. Prvi poveljnik je bil fužinar in tovarnar kos in srpov Anton Globočnik, ki je kmalu odstopil. Njegovo mesto je prevzel Karel B. Mally, takratni župan in tovarnar.

Iz sejnih zapisnikov tržne občine Tržič zasledimo, kakšno drobno orodje je občina odstopila novoustanovljenemu društvu. Naj naštejemo le nekaj tega. Tako je požarna bramba dobila 2 krampa, 6 lopat, 1 cepin, 33 gorilnikov (petrolejk) s cilindri, 39 cestnih svetil, 28 nosilcev za svetilke, 1 ročno svetilko, 3 lestve za prižiganje cestnih svetilk, 3 luči za nočne čuvaje, 4 plašče za nočne čuvaja, 1 ključ za odpiranje vodovoda, pločevinko za petrolej, sveder za vrtanje lesenih vodovodnih cevi, 2 zastavi, 2 deski za ključe. itd.

Poleg orodja, ki ga je odstopila občina, je imela požarna bramba za gašenje še nekaj deset metrov cevi, platnena vedra in dvokolno ročno brizgalno. Vse to je bilo deponirano v šupi pri Rozaliji Ošabnik (danes cesta JLA 6), ki so ji plačali po 45 goldinarjev najemnine na leto. Člani so sami skrbeli za vzdrževanje orodja in opreme. Za čiščenje cevi, brizgalne in šlemov sta dobivala Grassmajer in Dečman skromna plačila. Ščasoma so gasilci dobili delovne obleke in nekaj paradnih uniform. Leta 1889 je društvo kupilo rog za alarmiranje.

Požarna bramba v Tržiču je bila včlanjena v nemško Deželno zvezo Kranjskih gasilskih društev s sedežem v Ljubljani, le-ta v nemško gasilsko zvezo na Dunaju. Leta 1889 zasledimo, da je požarna bramba Tržič plačala 13.40 gld. letnega prispevka za 66 svojih članov. Nekaj denarne podpore so gasilci dobivali tudi od Deželnega odbora vojvodine Kranjske iz

Ljubljane. Tako je bilo nakazano najprej 80 gld., kasneje 100 gld., enkrat pa 200 kron.

Zelo pomembna je bila tudi skrb požarne brambe za svoje socialno ogrožene člane. Osnovala je takojmenovano Bolniško blagajno, v katero so člani vplačali po 1 gld. pristopnine, mesečno pa so vanjo prispevali po 60 krajcarjev na osebo. To je bila zavarovalnica za bolezen in smrt. O tem so vodili posebno knjigo, imenovano bolniška blagajna. Če je bilo treba, so si iz te blagajne tudi izposojevali denar in kasneje izposojene zneske vračali z obrestmi. Tako si je društvo iz te blagajne leta 1889 izposodilo 300 gld., ki jih je kasneje z obrestmi vrnilo. Domnevamo lahko, da je ta denar potrebovalo za nakup druge brizgalne, ker je iz blagajniške knjige iz tega leta razvidno, da so tvrdki Samasa, ki je brizgalne prodajala, nakazalo 350 gld. Da bi požarna bramba prišla še do denarja za gradnjo gasilskega doma in do boljše opreme, je pričela organizirati prireditve, kot so tombole in plesni venčki, zbirati letne prispevke in iskati podporo. Tako je vas Bistrica pri Trziču letno prispevala po 5 gld. Predilnica Trzič pa je nakazala v decembru 1891 89 gld., ker so gasilci pomagali pri gašenju požara v tovarni.

Požarna bramba je imela tudi svoj praznik. Po takratnih običajih je bil to 4. maj, dan sv. Florjana. Ta dan so se člani dopoldne udeležili cerkvenih obredov, t. j. maše in procesije. Florjanska procesija je nastala kot zaobljuba zaradi strahotnega požara leta 1811, ki je v Trziču uničil 151 hiš in 75 življenj. Na ta praznik popoldne so imeli gasilci vaje, nato pa so se zbrali vsako leto v drugi gostilni na pogostitev. Po nekaterih domovih so na ta dan pekli potice in bolje kuhali.

Zanimiva je tudi organizacijska sestava požarne brambe. Iz najstarejše Vodove listine iz leta 1891, ki je še ohranjena, povzamemo naslednje:

Karel Mally, načelnik,
Vincenc Theuerschuh, I. namestnik,
Anton Globočnik, II. namestnik,
Janez Omerza, adjutant,
Franc Ahačič, vaditelj,
Jurij Kokalj, tajnik
Josip Dornig, vodja plezalcev
Ignac Dečman, vodja cevi.

Dva oddelka brizgačev, ki sta imela vsak po dve četi, je sestavljalo 31 mož, ki sta jih vodila Karl Rucek in Franc Ahačič, vodja cevi pa so bili Josef Vinter, Anton Dobrin in Franc Logar. Cevno moštvo je vodil Josef Belhar. Poleg gasilcev so bili tu še 4 čuvaji. Tega leta je požarna bramba štela 73 mož. Podoben dokument je ohranjen še iz leta 1895. V letu 1905 se je zmanjšalo število gasilcev na 58, leta 1906 pa na 48. Leta 1894 je Požarna bramba Trzič zašla v prostorske težave, ker je Rozalija Ošabnik obvestila občino, da naj gasilci izpraznijo shrambo orodja v njeni šupi, ker potrebuje ta prostor čevljarska tovarna Müller & Goeken za razširitev obratnih prostov. Novo shrambo so gasilci dobili pri Zgornjem Kranjcu na Ljubeljski cesti 9, ker je bila gostilna Košnik-Modic. Kasneje je to hišo kupil Karel Mally in jo 1903 dal podreti. Na tem mestu je bila zgrajena usnjarska tovarna ali kasnejša RUNO, sedaj na Koroški 9. Gasilci so spet selili orodišče, in sicer v župnijsko šupo.

Člani Požarne brambе leta 1898 pred orodiščem na dvorišču gostilne pri Zg. Kranjcu, sede: peti od leve proti desni je V. Theuerschuh, šesti K. Mally in osmi J. Dornig

V tem času je imela požarna bramba že naslednjo opremo in orodje: 1 mehanično lestev, 1 premično lestev, 2 brizgalni, 150 m cevi in 30 kosov razne druge opreme, kar pa ni povsem zadoščalo.

Kot smo že omenili, je bil eden od načinov zbiranja sredstev za izpopolnjevanje orodja in opreme organizacije veselici, drugi zbiranje prispevkov na pole, tretji pa srečolovi. Društvo je na ta način zbralo denar in v letu 1894 kupilo deset oblek, 1896 raztegljivo lestev za 544 gld. in leto kasneje za 30.89 gld. cevi. Veselici v letu 1900 in 1901 sta prinesli v blagajno 101 krono, z zbiranjem na pole pa so dobili še 297 kron. S tem denarjem so gasilci nakupili lopate in motike, ki so jih potrebovali pri gašenju gozdnih požarov. Ker je stara brizgalna utesnjevala prostor v shrambi, je na občinski seji 14. novembra 1899 Vincenc Theuerschuh predlagal, da to brizgalno prodajo, kar so občinski možje soglasno odobrili ter sklenili, da jo prodajo ali gasilcem kake okoliške vasi, če pa ne bo kupca pa na licitaciji. Leta 1903 vidimo iz računa V. Theuerschuha, da je Požarna bramba imela dve brizgalni.

V proračunu občine za leto 1904 zasledimo prispevek društva v znesku 800 kron za ureditev orodišča. V protokolu 28. januarja tega leta tudi piše, da so zastopniki gasilcev postavili vprašanje graditve gasilskega doma in vodovoda, nakar je župan dejal, da je predilnica ponudila v ta namen parcelo št. 236 na Balosu. Na njej je bilo treba urediti teren in pot. Stroške za gradnjo poti bi si delili občina in predilnica. Ker pa nobena seja v tistem času ni bila sklepčna, odborniki niso mogli sprejeti dokončnega sklepa o gradnji gasilskega doma. Kljub temu pa naj bi za dom še naprej iskali primeren prostor. Tako je na občinski seji 10. aprila 1906 predsednik gradbenega odbora ing. Polak poročal, da je hiša št. 176 zelo slab prostor za ta namen, zato bo odbor še nadalje iskal drugo lokacijo.

V letih 1906 in 1907 je občina zmanjšala dotacijo društvu na 120 kron, kar je razvidno iz občinskega proračuna. V protokolu seje požarne brambe dne 21. aprila 1906 beremo, da je načelnik K. Mally predlagal, da naj bo občni zbor društva ob 11 uri na Florjanovo kar v čevljarski tovarni Mally & Demberger, ker v shrambi ni prostora. Na zboru naj bi obravnavali računski zaključek in revizijsko poročilo, volitev novega načelnika in namestnika, različna vprašanja.

Za to priložnost bo član Theuerschuh poskrbel za kosilo moštva po 50 helerjev, vsak pa bo dobil še eno krono. Sliši se tudi, da bo predilnica ustanovila svojo godbo. Ker to podjetje požarno brambo zelo podpira, ji bo le-ta odstopila nekaj instrumentov, ki jih ne potrebuje in se v slabi shrambi samo kvarijo. Primer take podpore predilnice je bil 21. avgusta 1906 za hitro intervencijo pri gašenju odpadkov, ki so goreli v predilnici s sobote na nedeljo. Požarna bramba je za to dobila 50 kron. Društvo je stalno izpopolnjevalo opremo in orodje, kar kažejo računi iz tistih let. Tako je dobilo 10. avgusta 1906 dva minimaksa s polnilom in rezervnim polnilom z Dunaja za 122.92 kron, I. Perne je sešila za gasilce 6 plaščev. 20. oktobra istega leta je društvo kupilo 15 m dolg in 68 kg težak drsalni prt pri trgovcu Josefu Beuer, Reichenberg na Češkem, s popustom 230 kron, ker je kot prvo društvo na Kranjskem kupilo tak prt, nakup takega prta pa naj bi priporočalo še drugim društvom. Za uniforme je bilo 29. julija tega leta naročenih pri Benediktu v Ljubljani 36 parov emblemov za ovratnike in 18 kap.

Požarna bramba Tržič je skrbela tudi za izobraževanje in obveščanje svojih članov. Naročila je časopis Gasilec, ki je pričel izhajati 6. februarja 1897. V njem je poudarjeno, da morajo biti voditelji gasilcev najboljši ljudje in da je pouk za članstvo zelo pomemben. Za vaje je požarna bramba uporabljala knjižico Vežbovnik. Na šolanje v Begunje so poslali V. Theuërschuha, ki je bil izredno delaven član, zlasti pri vzdrževanju brizgalen. Gasilci so prirejali tudi pohode za utrjevanje vzdržljivosti. Tako so šli 1906 peš v Dolino.

Leto 1883 pomeni za Tržič in bližnjo okolico začetek organiziranega gašenja požarov in drugih oblik pomoči prebivalcem pri naravnih katastrofah. V tej kroniki bomo navedli tudi nekatere večje požare in vodne ujme, ki so zadnjih 100 let pestile Tržič in njegovo okolico, a so se jim v bran postavila gasilska društva. Pri teh nesrečah so proti koncu prejšnjega stoletja v dokajšnji mери ljudem pomagali tržiški gasilci. Polagoma pa so to nalogo začela prevzemati gasilska društva, ki so se ustanavljala po vaseh, v tovarnah pa gasilske čete, enote ali društva. Mnogokrat pa so morali gasilci združiti svoje sile in si med seboj pomagati, če je bila katastrofa le prevelika.

- Prvi večji požar je bil po najdenih podatkih 26. maja 1891 v Bombažni predilnici in tkalnici (BPT). Ta je popolnoma uničil obrat predilnice in skladišče bombaža, ki je bilo prav takrat do vrha napolnjeno. Kako je požar nastal, ni bilo mogoče ugotoviti. Gašenje je toliko pripomoglo, da so pretežni del strojev rešili in jih kasneje popravili. »Gasila je tržiška požarna bramba in domači delavci. Gašenje je vodil Josip Dornig. Nekaj gasilcev se je komaj rešilo, da jih niso pokopali ruševci deli in da jih ni zajel ogenj.« Tako je svojemu vnuku in kasnejšemu gasilcu Mirkotu pripovedoval stari oče Andrej Mežek, ki je kot član požarne brambe pomagal gasiti ta požar.
- Novembra 1896 je bila vodna katastrofa na Balosu in večji požar v predilnici.
- 4. decembra 1899 je bil večji požar v občinskemu gozdu na Kokovnici. Za delo pri gašenju je občinski odbor dodelil gasilcem enodnevni zaslužek.
- Junija 1903 je gorelo v predilnici nad čistilnico v mešalnici bombaža. Požar so omejili domači gasilci.
- 10. oktobra je požarna bramba pomagala gasiti ogenj v Kovorju.
- 23. in 24. novembra 1904 so visoke vode ogrožale del Tržiča. Člani požarne brambe so pri Papirnici Moline navezani na vrvi potiskali naprej plavajoča debela in hlode, ki so grozili, da bodo zajezili naraščajočo Bistrico. To akcijo so gasilci izvedli v hudem neurju.
- Avgusta 1906 so se vneli odpadki v predilnici. Gasilci so hitro ukrepali, da se ogenj ni razširil, kar bi bilo možno pri takratnem viharju. Požar so hitro omejili, zadušili pa so ga dokončno gasilci predilniške požarne čete in delavci.

Leti 1907 in 1908

Leto 1907 je prineslo nekatere spremembe v gasilskem društvu. 4. maja je bil občni zbor, na katerem je načelnik Mally predložil dve blagajniški knjigi in dve hranilni knjižici. V eni je bilo naloženih 250 kron, v drugi pa 4687 kron. Revizija je ugotovila, da je poslovanje blagajne v redu. Karel

B. Mally je zaradi preobremenjenosti odstopil kot načelnik in predlagal v vodstvo namestnika. Kljub prošnjam navzočih članov da naj bi še naprej opravljal dolžnost, je Mally odklonil in odšel z občnega zbora, dokumentacija pa je prevzel Vincenc Theuerschuh. Naslednjega dne je 51 članov podpisalo prošnjo, naj K. Mally ponovno prevzame vodstvo društva, vendar je le-ta vztrajal pri odstopu. Zadeva se je tako zaostрила, da je 22. junija 1907 Vincenc Theuerchuh dejal, da občina ni poskrbela za orodišče, in predlagal prenehanje požarne brambe, ker je naslednjega dne potrdil tudi občni zbor s sklepom, da gasilske rekvizite oddajo občini. S sklepom o prenehanju društva so seznanili tržno občino Tržič in okrajno glavarstvo Kranj. Glavarstvo je reagiralo tako, da je 28. junija 1907 zahtevalo, da se zaradi pogostih požarov ustanovi novo gasilsko društvo. Zato je občina Tržič 4. julija 1907 izdala dvojezični razglas, ki ga je prebral občinski bobnar po Tržiču. S tem razglasom »se ljudstvo vljudno prosi, da pristopi v toku 8 dni k prostovoljni požarni brambi. Kandidati naj se javijo na občini.« 23. oktobra glavarstvo že tretjič urgira glede ustanovitve društva. Iz protokola tržne občine Tržič pa je razvidno, da se je priglasilo k gasilcem 40 moških; od teh so jih sprejeli 30 in sklenili, da se obdrži prejšnji statut požarne obrambe. Občina je nato sporočila v Kranj glavarstvu, da je bila odločitev gasilcev za prenehanje društva prenapljena in da so se gasilci v velikem številu udeležili pogreba enega svojih članov. V glavnem je ostalo vse pri starem, le da je postal namesto Mallyja načelnik Jurij Bathelt, Josip Belhar tajnik in Josip Dornig poveljnik. Glede na spremembe v društvu so razdelili celotni znesek 3000 kron med vse tiste člane, ki so vplačali svoj delež v fond »bolniške blagajne«, tako je ta fond prenehal obstajati. Ponovno je oživel v juliju 1908 leta.

Vsebina protokola seje odbora požarne brambe z dne 20. julija 1908 kaže na ponovno oživljanje dela društva in reševanje starih problemov. Beremo, da je v vodstvu 10 moških, da je načelnik ključavničarski mojster Jurij Bathelt, ki je 1884 leta prišel iz Šlezije v Tržič, da se ponovno ustanovi podporna blagajna, v kateri naj bo tudi občinski prispevek v višini 2–3 % (v knjigi je podatek 300 kron na leto). V to blagajno bo vplačal vsak član od 1. julija 1908 po 40 helerjev na mesec. Če pa bi društvo ponovno razpadlo, se prenese vsa gotovina v občinski sklad za revne. Karel Mally postane častni član požarne brambe ter bo dobil diplomo. Odlikovani bodo vsi, ki so pri društvu 25 let. Vprašanje shrambe je vprašanje gasilskega doma, o čemer naj se dogovarja novi načelnik z občino. Člani so tudi soglašali, da bodo v »razvedrilno blagajno« prispevali po 20 helerjev na mesec.

Kako so vprašanje graditve doma obravnavali tudi občinski možje, nam pripoveduje eden od zapisnikov občinskih sej v letu 1908, ko je Josip Dornig postavil vprašanje prostora za postavitev doma. Župan je odgovoril, da je s prostorom težko, a da je naprodaj hiša Franca Jagodica na Ljubljanski cesti 26 za 32.000 kron kar je vsekakor previsoka cena (na tem mestu je danes avtobusno postajališče).

Leta 1909 – 1911

V letu 1909 je bila gradnja doma ponovno na dnevnem redu. Podatki z dne 26. februarja povedo, da je naprodaj »Holzplatz« (danes je tam banka SDK), in sicer za ceno 800 – 1000 kron. Prostor je dobro izbran, le cena je previsoka. Župan se bo glede cene skušal dogovoriti z lastnikom baro-

nom Bornom. Videti je, da soglasje ni bilo doseženo, ker v protokolu občinske seje 2. decembra 1909 piše, da so na seji presodili, da je ponudba prostora na Balosu, ki jo daje Predilnica, še najcenejša. Na tej seji urgira Josip Dornig, naj občina nakaže gasilskemu društvu bolniški prispevek t.j. 300 kron.

4. maja 1910 leta je Jurij Bathelt odložil načelnitvo pri gasilcih. Namesto njega je bil izvoljen za načelnika kovaški mojster in aktivni gasilec Josip Dornig, ki sta mu bila v veliko pomoč Jožef Belhar in Janez Lampret. Zadnji je kmalu zapustil Tržič in je bil pri odhodu izvoljen za častnega člana. Tega leta so olepšali tudi gasilski voz, tako da je J. Pogačnik, sedlar, podložil z usnjem nosilec cevi in voz pisano polakiral.

V jeseni 1910. leta so končno pričeli z gradnjo gasilskega doma na Balosu t.j. na prostoru, ki ga je dala Predilnica (v današnji Bračičevi ulici 6). Pri gradnji so se borili z velikimi finančnimi in zimskimi težavami, toda maja 1911 je bil dom le dograjen. Stavba je bila last občine. Orodjarna sicer ni bila tako grajena, kot so želeli gasilci, vendar je orodjar Dečman takoj vanjo preselil vso opremo. Dom je bil zgrajen prav 100 let po največjem požaru, ki je 1811 opustošil velik del Tržiča. Na eni od sej so sklenili, da se je treba za pomoč pri gradnji zahvaliti občini, ki je zbrala sredstva in se dogovorila za lokacijo, Josipu Dornigu za požrtvovalno delo in gasilcem, ki so veliko pomagali. Na seji gasilskega odbora 25. aprila so se dogovorili, da bodo gasilski dom odprli 21. maja, da bodo najeli vojaško godbo in da bodo pri firmi Ana Hofbauer v Ljubljani naročili novo zastavo, ki naj stane od 400 do 500 kron.

Kmalu nato je bil sklenjen dogovor z godbo Infanterieregimenta št. 47 v Gorici za ceno 384 kron za 20 godbenikov. V dogovoru je tudi določilo, ki pravi, da morajo godbeniki takoj zapustiti prostor, če bi prišlo do demonstracij. Dobro so se izkazale tudi žene v Tržiču živečih solastnikov predilnice, ki so poslale 200 kron za nakup nove gasilske zastave.

Napočil je praznični dan 21. maj 1911. Vreme je bilo lepo. Na trgu v Tržiču so se zbrali gasilci iz Dupelj, Naklega, Cerkelj, pripeljala se je tudi deputacija Deželne zvezne kranjskih gasilskih društev, ki jo je vodil g. Rus. Gasilci so korakali v velikem sprevodu k cerkvi, kjer je bil blagoslovjen prvi gasilski prapor tržiških gasilcev. Pri maši je igrala vojaška godba. Po končanem obredu so se gostje peljali do novega gasilskega doma, kamor so s strumnim korakom prišli tudi gasilci. Tržiški župnik J. Potokar je blagoslovil dom, slavnostni govor pa je imel glavar Franc Žitnik iz Kranja in ga zaključil z dvojezičnim vzklikom »hoch« in »slava«. Ob tej priložnosti so bili odlikovani za požrtvovalno delo Vincenc Theuerschuh, Franc Jeglič in Franc Jagodic. Popoldne je bila veselica, združena s tombolo, ki jo je le za kratek čas prekinil dež. V gostilni Pošta je imela vojaška godba iz Gorice koncert. Kmalu se je staro in mlado vrtelo do zgodnjih jutranjih ur. Pravijo, da take prireditve do takrat v Tržiču še ni bilo. Da bi slovesnost tudi dokumentirali, so se gasilci in gostje slikali pred novim gasilskim domom. Prireditvi je kumovala žena ustanovitelja K. B. Mallyja Ida Mally, za prvega zastavonošo pa je bil izvoljen Janez Kralj (Figureš).

Zanimivost za bralca je tudi to, da so darila za tombolo pobirali na poli z dvojezičnim tekstom, čeprav je bil pod vplivom nemških tovarnarjev poslovni jezik nemščina, ker so ti imeli v rokah finančna sredstva.

Otvoritev gasilskega doma in razvitje prapora 21. maja 1911

Omenili bomo še nekatere požare v teh letih:

- 10. julija 1910 je strela vžgala električno centralo v predilnici, tako da je zgorel generator.
- V letih 1910/11 so bili požari v Papirnici Charles Moline na Slapu, pri sv. Ani in v fužini Antona Globočnika.
- 15. aprila 1911 so tržiški gasilci gasili požar v Lomu. Za uspešno pomoč je občinski odbor sv. Katarina nakazal društvu 20 kron, župan Ignac Meglič pa se je zahvalil gasilcem.
- Istega leta so gasilci gasili požar v opekarni dr. Karla von Borna v Pristavi in obvarovali skladišče lesa.

Leto 1912

2. julija je bil zbor društva, na katerem je bilo s tajnim glasovanjem izvoljeno vodstvo, in sicer: Josip Belhar za načelnika, Josip Dornig in Vincenc Theuerschuh pa za namestnika ter Karel Mally za blagajnika. Za deseterja pri moštvu so bili izvoljeni: Jurij Sitar pri plezalcih, Henrik Snoj pri brizgalni in Franc Meglič za cevno moštvo. Dogovorjeno je bilo tudi, da bodo neopravičene izostanke kaznovali z denarno kaznijo, prispevka za bolniško podporo pa ostane po 4 krone na teden.

4. julija so imeli gasilci izredno sejo, na kateri je Josip Belhar dejal, da ne more prevzeti načelništva. Prisotni so prosili Josipa Dorniga, ki je kot namestnik imel največ glasov, da prevzame to dolžnost, s čimer se je ta strinjal. Ob tej priložnosti se je tudi izvedelo, da je občina odobrila za gasilce 600 kron.

Tega leta je imela požarna bramba vrsto vaj, in sicer 3 pred domom, eno pred čevljarским podjetjem Goeken (danes Cesta JLA 6), suho vajo na župnikovem dvorišču ter vajo v hoji do Križev. Gasilci so tudi pregledali hidrante. Udeležili so se slavlja v Naklem in Dupljah. 11. avgusta je načelnik Josip Dornig peljal 16 gasilcev na obisk k gasilcem v Borovlje, kjer so jih zelo lepo sprejeli in jih pospremili del poti nazaj.

26. aprila je bila v popravilu gasilska zastava, na katero je Ana Hofbauer našila 69 zlatih črk in popravila robove, za kar je zaračunala 160 kron, ker so bile črke iz pravega zlata.

Sredi aprila 1912 je gorelo v Zvirčah, pogorele so 4 hiše. Takratni kronist je zapisal, da je zlobna roka pokvarila brizgalno tržiškim gasilcem, da je niso mogli uporabiti.

Leto 1913

To leto je potekalo v znamenju 30-letnice obstoja društva, kar pa ni zmanjševalo osnovnih aktivnosti v tem času. S seje 12. aprila izvemo, da so bili zastopniki v Srezko gasilsko zvezo Kranj določeni Josip Dornig, Jožef Zaletel in Karel Bocak.

Na občnem zboru poroča načelnik, da so gasilci imeli 4 mokre vaje, 6 manjših vaj in gasili en požar, da so se udeležili vseh procesij in poslali deputacije v Begunje, Duplje in Naklo.

2. marca 1913 je izbruhnil večji požar na Pirmancah. Ko je bil dan znak za alarm, so bili gasilci ravno pri procesiji. Pol dne so trdo delali, da so zaježili požar. O njihovem prizadevnem delu je bila celo notica v tedanjem dnevniku Slovenec.

H. 241.

39-40

Slavno

prošovoljno gasilno društvo
v Trzinu.

Podpisani občinski odbor, občine sv. Katarina
se vam najpriporočljivejše zahvaljuje za pomoč
pri požaru v Lomni dne 15. aprila 1911.

Častita vam tudi h današnji slavnosti pri
blagosloavljenju gasilnega doma in društvene zgradbe.
Obenem vasenakloni društva 20. Kl. iz najine blagajne.
Sv. Katarina dne 21. maja 1911.

J. M. Meglič
rujan

Financ. upr. Lom.
m. m. R. S. v. m.
V. S. d. m. g. i. k. a.
f. u. r. L. o. m.

20K—

2K40h

22K40h

21/5-1811

J. M. Meglič

Jožef Berne

Franc Meglič

J. M. Meglič

Zahvala občinskega odbora občine Sv. Katarina za pomoč pri gašenju

28. maja je bila izredna seja, na kateri so gasilci sklenili, da bodo julija proslavili 30-letnico društva in da bodo člani v ta namen podarili enodnevni zaslužek, česar pa industrialci niso odobrili.

Praznovanje 30-letnice obstoja gasilskega društva

Kot praznični dan je bil izbran 13. julij 1913. Praznovanje se je pričelo s tem, da so člani društva v četverostopu odkorakali na železniško postajo v Tržiču na sprejem gostov. Kranjski gasilci so se pripeljali s 15 člansko godbo; prišle so deputacije iz Nakla, Dupelj in Stražišča, 15 mož je prišlo z Jesenic, z zastavo so prišli gasilci iz Begunj in Leš. Vse te delegacije in domači gasilci so prikorakali na okrašen trg, kjer so jih domačini pozdravili s cvetjem, dekleta pa so jim pripela šopke. Po poljski maši pred Andrejevo cerkvijo je pred gasilskim domom pozdravil goste namestnik načelnika Vincenc Theuerschuh. Nato je govoril zastopnik Okrajne gasilske zveze iz Kranja g. Holzhacker, za njim je povzel besedo zastopnik Deželne zveze kranjskih gasilcev g. Rus z Bleda. Ta je med drugim pohvalil delo društva in izrazil željo, da namesto nemških povelj uvedejo slovenska, saj je to humanitarno društvo, ki ni povezano s politiko. Vzodbujal je tudi k gmotni podpori društva. Po končani slavnosti so gostje odšli na kosilo, kamor so jih povabile tržiške gospodinje. Ob 14. uri je bil na trgu kratek koncert in nato tombola. Po tomboli je bil spet koncert, ki mu je sledilo veselje do jutra. Slavje je povečalo simpatije Tržičanov do gasilstva in dvignilo moralo med moštvom. Ne smemo pozabiti tudi odličnega trobentača Janeza Zupana, ki je na ta praznik prejel odlikovanje za svoje delo.

Videti je, da je imela pobuda glede slovenskega poveljevanja le nekaj uspeha, ker so gasilci na seji 14. decembra 1913 ob pregledu statutov sklenili, da naj se ti tiskajo dvojezično, kar je prva taka zahteva v času, ko je bil nemški vpliv še zelo močan.

Leto 1914

Društvo prične to žalostno leto s pripravami na pustno veselico. Za 240 kron naroči vojaško godbo iz Gorice. Veselica je bila 14. februarja pri Globočniku in je nadvse dobro uspela. To je seveda gasilcem prineslo spet nekaj denarja za nabavo in vzdrževanje brizgaln in orodja.

Iz zapisnika občnega zbora izvemo, da so bile 3 črpalne in 7 rednih vaj, da so za vzdrževanje kondicije gasilci dvakrat korakali k sv. Ani, da so kupili nove knjige za vodenje blagajne in da so ponovno izvolili stari odbor.

Na seji odbora, ki je bila v gostilni pri Globočniku (datuma ni bilo mogoče ugotoviti), je Karel Mally pojasnjeval, da se ustanavlja nova gasilska zveza (slovenska). Po informacijah, ki jih je dobil pri dr. Peganu, bo ta zveza pustila društvom, ki se vanjo vključijo, popolnoma proste roke tudi glede jezika pri poveljevanju. Če se vanjo vključimo, bi društvo dobilo podporo. Sledilo je glasovanje o vključitvi. Pet članov odbora je bilo proti, trije pa za. Zato so se dogovorili, da vključitev začasno odložijo, o zvezi pa je treba dobiti še bolj podrobne informacije.

(V pojasnilo bralcem: Na Kranjskem je bila 1894 leta ustanovljena Deželna zveza kranjskih gasilskih društev s sedežem v Ljubljani, ki je bila pod vplivom Avstro-Ogrske nemško usmerjena. Leta 1914 pa je bila ustanovljena Slovenska zveza prostovoljnih gasilskih društev na Kranjskem, ki je

bila bolj liberalna. In prav o vključitvi v to zvezo je bil govor v prejšnjem odstavku).

V poročilu na občnem zboru prostovoljnih gasilcev dne 10. aprila 1914 beremo, da sta bila to leto dva požara, in sicer na Kokovnici ter pri Pikčevi šupi.

4. maja so gasilci praznovali Florjanovo. Slovesnosti se je udeležilo 32 članov. Ob 13. uri je bila vaja, pri kateri so člani pokazali naskok na požarišče in obvarovanje oken v Cerkveni ulici (danes Partizanska). Nato so za moštvo, ki se je pri vaji zelo trudilo, organizirali malico.

18. maja so gasilci na seji pri Globočniku ponovno obravnavali pristop k novi zvezi. Josip Dornig je pojasneval prednosti in tudi slabe strani ene in druge zveze. Karel Mally je ponovno zagovarjal pristop k novi zvezi, od katere bi dobili denarno podporo. Kljub temu je bil vstop v novo zvezo ponovno odložen. Nadalje so se odborniki dogovorili, da društvo naroči 300 m cevi, in ugotovili, da gasilci nujno potrebujejo rešilni voz. Sledi seja v gasilskem orodjaču, ki se jo je udeležilo 40 članov. Načelnik Josip Dornig zahteva pristop k novi gasilski zvezi. Proti sta Vincenc Theuerschuh in Henrik Snoj. Pogovori se sučejo še okrog invalidnine in ukinitve bolniške blagajne, pri čemer naj bi denar razdelili. Za boleznine naj bi skrbela občina, za invalide pa zveza. Ker pa niso dosegli soglasja, ponudi Josip Dornig odstop kot načelnik, nakar se seja zaključi.

V naslednjih dneh je J. Dornig ponovno prevzel vodstvo društva in informiral moštvo, da ostanejo v stari zvezi, če jim ne bo odgovorila na njihov dopis.

Gasilsko društvo med prvo svetovno vojno

Atentat na prestolonaslednika Ferdinanda in ženo Zofijo 28. junija 1914 v Sarajevu je močno odjeknil tudi v Trziču. Posledica atentata je bila vojna napoved Srbiji, povezana s splošno mobilizacijo po vsej Avstro-Ogrski monarhiji. Začela se je prva svetovna vojna. Skupaj z mnogimi fanti in možmi do 45 leta starosti je bila mobilizirana tudi večina članov gasilskega društva, od katerih sta v vojni padla člana Urban Tišler in Ignacij Rabič.

Gasilsko službo je prevzelo okoli 25 moških, starih prek 45 let, ki jih ni zajela vojna vihra.

30. novembra 1914 dobi gasilsko društvo volilo 180 kron, ki mu jih je zapustil umrl član M. Dovar.

Iz občinskega protokola 10. junija 1916 razberemo, da so gasilci prosili, naj bi v trgu dvignili hidrante, ker jih sami zaradi pomanjkanja sposobnih delavcev ne morejo.

22. septembra 1916 pa beremo, da bodo hidrante pokrili z lesenimi pokrovi. Požarna bramba je tudi vložila prošnjo na občini za letno podporo društva. Občina je odobrila po 300 kron letno.

K sreči v teh vojnih letih ni bilo večjih požarov v Trziču in okolici, razen v Lešah, kjer je pogorela stanovanjska hiša Albina Valjavca.

PROSTOVOLJNO GASILSKO DRUŠTVO TRZIČ MED OBEMA VOJNAMA

Leto 1918

Ob razsulu Avstro-Ogrske monarhije so 1. novembra 1918 v Trziču ustanovili »trški narodni odbor« in »narodno obrambo«, ki naj bi čuvala imetje

in življenje tržanov pred izgredi in dezertjerji, ki so se umikali s fronte. Ta odbor je za pomoč zaprosil gasilce in telovadna društva. Načelnik gasilskega društva Joža Dornig je takoj sklical izredni občni zbor, na katerem so sklenili, da vsi mlajši gasilci pristopijo k narodni straži. Soglasno je bil sprejet tudi predlog o slovenskem poveljevanju pri gasilskih dejavnostih. Dogovorjeno je bilo tudi, da prevzame blagajniške posle od Karla Mallyja Jožef Belhar, Karel Bocak pa postane vodja plezalcev.

15. decembra 1918 je tudi Tržič praznoval »zedinjenje kraljevine SHS«. Ob tej priložnosti so se k povorki zbrala vsa društva, na Glavnem trgu pa mnogo ljudi v narodnih nošah. Na čelu povorke je bilo 6 zastav, med njimi tudi gasilska. Vsi sodelujoči so odkorakali v cerkev k maši. Takrat je prvič v Tržiču Karel Bocak poveljeval 24 gasilcem v slovenščini. Po končanem cerkvenem obredu so se vsi znova v povorki vrnili na trg in zapeli dve himni, nakar je bila slavnostna seja občinskega odbora.

Ker je bila blagajna gasilskega društva dokaj prazna, so člani na seji 29. decembra sklenili, da bodo organizirali plesni venček, ki naj bi prinesel nekaj denarja. Določili so tudi, da bo bolniški prispevek na člana po 50 vinarjev mesečno. S plesnim venčkom ni bilo nič, ker je začela veljati prepoved vseh javnih prireditev.

PGD je določil tudi zastopnike za občni zbor Gasilske župe Kranj. To so bili Joža Dornig, Jožef Belhar in Karel Bocak. V novi državi je bila predvidena tudi Jugoslovanska gasilska zveza, v katero se bodo vključevala vsa gasilska društva na ozemlju kraljevine SHS.

Leto 1919

V prvih povojnih letih je vladala velika »mizerija«. Zato so na seji odbora PGD 10. julija sklenili, da vsem članom izplačajo iz bolniške blagajne enkratno podporo za preživnino od prihranjenih 1.300 kron, ker je naloženi denar last moštva in ker se je pripravljala menjava denarne valute. Ta je bila taka, da so po 20 % odtegljaju menjali 4 srebrne krone za 4 novce po 25 par iz niklja.

Gasilci so se zavedali, da morajo z vajami vzdrževati svojo usposobljenost. V ta namen so imeli letno po nekaj vaj. Eno opisujejo približno takole: »2 oktobra 1919 je ob 23. uri gasilski rog poklical k nočni vaji. V 12. minutah so gasilci že »gasili« v Zgornjem koncu (Koroška cesta). Tja so pripeljali veliko ročno brizgalno, lestev in 23 mož. Nato so s konji vse odpeljali k tovarni PEKO, kjer je bil zelo težaven dostop do vode. Napeljali so tri sesalne cevi in veselo brizgali. Vaja je potekala brezhibno«.

Pri vajah se je pokazalo, da je ponekod zelo težaven dostop do vode, kot pri Tovarni kos in srpov in pred mostom sv. Janeza; dvigniti bi bilo treba tudi hidrante, ker so deloma pokriti z zemljo in zanemarjeni. O tem je društvo poslalo na občino tri dopise, ki so ostali brez odgovora.

O požarih v tem letu ni posebnih poročil, edino v kroniki gasilskega društva Lom beremo, da je velik požar uničil dve stanovanjski hiši.

Leto 1920

V nedeljo 15. marca ob 13. uri 30. minut so iz Radovljice poklicali na pomoč tržiške gasilce, ker je tam nastal velik požar. O odhodu in delu tržiških gasilcev v Radovljico smo našli naslednji opis: »Tržiška lokomotiva bi morala iz Kranja peljati posebni reševalni vlak v Radovljico. Po daljšem

prerekanju smo dosegli, da se pelje še naš oddelek ob 14. uri, t.j. 19 mož z malo brizgalno in strešnimi lestvami, ki mu je poveljaval vodja brizgalne Zaletel. Tako se nam ni bilo treba ukvarjati s konji. V Radovljico smo prišli ob 15. uri, ko so požar že omejili. Naš oddelek je tri ure delal z vnemo in žel vsestransko pohvalo. Vrnili smo se ob 20. uri. Požar je uničil 8 hiš z gospodarskimi poslopji v Predtrgu v Radovljici».

Iz zapisnika odborov seje 18. marca izvemo, da je društvu le uspelo v predilniški jedilnici organizirati velik gasilski ples, kjer je bila v programu tudi izbira lepote; ta je dobila za nagrado šopek cvetja. Ljudi se je kar trlo, tako da je prireditev prinesla 6.000 kron čistega dobička. Le-tega so gasilci razdelili tako, da je bilo 2/3 denarja za bolniško blagajno, 1/3 pa je dobila orodna blagajna.

Na seji odbora 28. aprila je poročal tajnik društva, da je župan načelniku in tajniku izrazil željo, naj bi člani zastražili električne generatorje, ker se boje stavkujočih delavcev. Občina bi plačala po 20 kron na moža, ki pa mora biti seveda zanesljiv. Načelnik je nato poklical mlade člane društva, ki so 24. aprila soglasno sklenili, da ne bodo stražili generatorjev, ker ni nevarnosti, da bi jih stavkujoči poškodovali.

Na občnem zboru 4. maja je bilo sklenjeno, da zastopata društvo na občinskih sejah Jožef Belhar in Henrik Snoj, ki sta že itak občinska odbornika.

Tega leta sta umrla tudi dva prizadevna gasilca, in sicer 26. julija Karel B. Mally, kateremu v spomin so gasilci zapisali med drugim tudi tole: »Po njegovi iniciativi se je ustanovilo društvo, ki mu je načeloval 25 let. Vodil je gasilce, jih izvežbal, priskrbel orodje, in kar je najpomembnejše, razširil idejo gasilstva. Bil je edini tovarnar, ki je ostal pri nas in se ni bal dela pri ognju in pri vajah. Z največjim veseljem je oblekel gasilsko obleko. Precejšen del svojega duha je dal nam, da ga uporabljamo v prid tržiškega prebivalstva!«

Drugi gasilec, ki je umrl, je bil Vincenc Theuerschuh, podnačelnik, neutrudni gasilec in dober govornik. Za njim je bil za podnačelnika izvoljen Jožef Zaletel. Le-ta je moral biti kot predstavnik gasilcev na zahtevo občine prisoten pri vseh pregledih dimnikov.

19. novembra je pogorela Bornova žaga s stroji vred. Škode je bilo za več milijonov dinarjev.

Leto 1921

Na rednem občnem zboru 8. maja so udeleženci prečitali in sprejeli enotna gasilska pravila. Ob tej priliki sta bila kot častna člana imenovana načelnik Joža Dornig in podnačelnik Jožef Belhar; za poveljnika je bil izvoljen Karel Bocak, za namestnika pa Jožef Zaletel. Dobremu orodjarju Ignacu Dečmanu so navzoči izglasovali brezplačno stanovanje za pet let. V maju se je Lom pripravljal z močno agitacijo na ustanovitev lastnega gasilskega društva; 29. maja je bila ustanovitvena slovesnost gasilskega društva Lom, na katero so bili povabljeni tudi tržiški gasilci. 45 članov PDG Tržič je za to priliko organiziralo majniški izlet v Lom in se tako odzvalo vabilu.

Župan je to leto prosil, naj gasilci pregledajo tržne vodovodne hidrante, kar sta nato opravila Henrik Snoj in Karel Bocak.

Gasilci so opravljali dežurno službo tudi pri gledaliških predstavah v Tržiču. Za to stražo so dobivali po 48 kron za dežuranje na dan, za nočno

dežurstvo pa po 60 kron od predstave. Društvo je tudi obvestilo dimnikarje, da morajo pred prižiganjem saj v dimnikih vedno poklicati gasilca.

Podjetniku Amanu, ki je imel v gasilski garaži spravljen svoj avto, je društvo zaračunalo 1.000 kron najemnine. Le-ta je gasilec za odškodnino dal tovorni železni voz za prevoz moštva in opreme. Voz so popravili in predelali pri Amanu ter v Dornigovi kovačiji.

Poleti in jeseni tega leta je vladala velika suša. Ker več mesecev ni deževalo, so presahnili nekateri studenci. Možnost požara se je povečala. Tako so bili 4. avgusta tržiški gasilci okoli 10. ure poklicani, da pomagajo gasiti v Naklem. Ob 10,15 je bilo pripravljenih 32 članov, ki so se odpeljali s tovornim avtomobilom K. B. Mallya. Veliko brizgalno, strešne lestve in cevni voz pa sta peljala voznika s konji, ki so bili last Belharja in Perkota. Naša brizgalna zaradi pomanjkanja vode ni mogla delovati, zato so možje pomagali pri omejevanju požara na skednju. Tako so zapisali v poročilu.

Društvo je stalno izpopolnjevalo svojo opremo. Tega leta je naročilo pri tvrdki F. Samasa v Zagrebu 2 svetilki za plezalce, dvoje očal in 5 ustnih gob, ker niso imeli plinskih mask.

25. septembra so tržiški gasilci sodelovali pri župni gasilski vaji v Kranju, kamor so se peljali z avtomobiloma B. Mallyja in Ch. Molineja. Poveljeval jim je Karol Bocak. Za vajo je bilo treba gasiti Pollakovo usnjarno v Kranju, kar so izvedli s 36 možmi. Ker je bila prav takrat struga Kokre suha, so črpali vodo iz Save, t.j. 200 metrov niže. Cevi so napeljali po suhi strugi Kokre do ceste in na most pred tovarno. Plezalci so bili hitro na strehi in celo na dimniku. II. oddelek plezalcev je na prostem pred savskim mostom vadil z drsalnim prtom na hiši onstran nekdanje Mayerjeve pivovarne. Ta vaja je bila za Kranj novost. Ves nastop je bil vzoren in staroste Jugoslovanskega gasilske zveze so nad vse hvalili in postavili

Pred odhodom na župno vajo v Kranj 25. sept. 1921. Slikano pred Vilfanovo pekarijo in Jagodičevo hišo na Ljubljanski cesti — danes avtobusna postaja

požrtvovalno delovanje tržiškega moštva z brezhibnim orodjem za zgled. Po končani vaji so Tržičani zapeli.

11. oktobra je gorelo na Zavrotu (Zali Rovt). Po signalu s trobento se je zbralo 15 mož in se oborožilo s sekirami, krampi in lopatami. Požar je nastal, ker se je zaradi velike suše vnelo listje. Gasilci so pograbili listje in prekopali zemljo. Požar se je podelgel okoli 22. ure. Inž. Pollak in R. Mally sta pohvalila delo moštva in darovala 800 kron.

Na 8. seji odbora 1. novembra postavijo Franca Vinterja za namestnika tajnika Franca Globočnika. Razpravljajo tudi o tem, da podjetnik Aman z gradbenim materialom zapira cesto in tako ovira dohod do gasilskega doma. Aman prosi, naj potpijo, ker zida, v primeru požara pa bo dal odstraniti nastavljeni material. Ker društvo potrebuje novo brizgalno, odpre fond za nakup le-te.

Leto 1922

To leto dobi društvo od občine 4.000 kron (1.000 din) in 400 kron župne podpore. V januarju pa organizirajo gasilci še veselico kot enega stalnih izvorov finančnih sredstev za svoje potrebe. S to prireditvijo so dobili toliko, da so dali 30.000 kron (7.500 din) v fond za nakup brizgalne, 3.500 kron za orodje in 4.400 kron (1.100 din) za obbolele člane.

5. marca je gorelo na Kamniku. Požar so gasili do 22. ure. Najbolj požrtvovalno je gasil zastavonoša Ivan Kralj.

12. marca podeli društvo županu Ivanu Lončarju za njegovo sodelovanje z gasilci naslov častnega člana.

2. aprila so imeli gasilci župni nadzorni pregled. Ob tej priložnosti je bilo gasilsko društvo Tržič spet pohvaljeno kot eno prvih v kranjski gasilski župi.

Tega leta je pričel veljati jugoslovanski zakon o vpregah, ki je bil pomemben tudi za gasilce, kadar morajo pri požarih uporabljati za dovoz brizgalne in orodja konjsko vprego. Vseboval je pomembno določilo, da mora občina plačati odškodnino, če se na njenem območju pri kakšnem požaru polomi ali poškoduje konj, ki je v tem času vozil za gasilce.

25. maja je bil požar na Bregu pri Dupljah. Na trobentačev znak je prihitelo 30 mož, med njimi nekaj s konji. V 10. minutah so odpeljali brizgalno, cevni voz in drugo orodje na požarišče in s tem preprečili večjo nevarnost.

31. maja je župa priredila 22. vaditeljski tečaj v Kranju in vajo za trobentače. Tja je odšel Janez Zupan, ki je bil že vrsto let gasilec, in lahko bi dejali, edinstven trobentač.

6. oktobra se je utrgal oblak v gorah v okolici Tržiča in nastalo je veliko neurje. Z vseh strani je drla voda proti Tržiču in nosila zemljo in kameenje, tako da je zasula poti proti Dolini in podrla škarko proti Slapu. Nad Slapom je Bistrica zrušila jez. Delavci iz papirnice so vlačili hlode iz pobesnele vode, pri čemer sta dva v deroči vodi izgubila življenje. Na pokopališču je voda porušila zid in nanesla gramoz na njive in travnike. V zapisniku občinskega odbora piše, da je nastalo za 100.000 kron škode in da bodo popravila plačali občina, Papirnica Ch. Moline in baron Born.

6. novembra je po večdnevnem deževju narasla voda in gasilska trobenta je oznanila alarm. V nevarnosti sta bili Amanova hiša in mizarski stroji v tovarni. Ob močnem nalivu je del gasilskega moštva pričel sekati smreke

na Kokovnici in jih spuščati v strugo narasle Bistrice ter na ta način zmanjševali moč vode, ki je ogrožala na desnem bregu Amana, na levem pa Šterove. To so gasilci delali do 6 ure zjutraj in tako ubranili premoženje in prebivalce pred vodno stihijo. Ob tem nalivu je narasel tudi Mošenik in silil iz struge. Da bi mu zmanjšali moč, so ljudje vanj spuščali pri Mlinu na Fabrki (na Ravnah) smreke, privezane na verige. Tako je pripovedoval očividec Franc Stegnar.

Leto 1923

Čeprav so bili gasilci s prostorom na tesnem v gasilskem domu, so morali za šolsko leto 1922/23 po posredovanju občine odstopiti meščanski šoli svoje zborovalno sobo, kjer je šoli primanjkovalo razredov. Ves inventar iz seje sobe, t.j. omaro za gasilsko obleko in zastavo, so prenesli v stanovanje gospodarja Dečmana. Za to uslugo pa je ravnatelj šole Albin Lajovic uvedel vzgojo gasilskega naraščaja. Sprejeta so bila posebna »Pravila in službeni red meščanskošolskega naraščaja PGD v Trziču,« ki so veljala od 18. aprila 1923. leta. V njih je bilo določeno, da se učenci – prostovoljni gasilci morajo seznaniti s humano gasilsko idejo. Naraščaj je bil podrejen ravnateljstvu, pri vajah in požaru pa poveljniku društva. Določen je bil tudi teoretični pouk o gašenju ter udeležba pri gašenju požarov.

Gasilski dom je začel kazati znake starosti. Član društva Rudolf Pregelj je opozoril, da je treba popraviti streho, ker pušča vodo, in pa žlebove, ki so dotrajani. Vendar občina, ki je bila lastnik doma, na to ni reagirala. Prav tako so gasilci iskali pota, da bi dobili posojilo 50.000 din (200.000 kron) za nakup brizgalne. Odločili so se, da jo bodo kupili pri podjetju Magirus iz Ulma na Donavi. Da bi prišli do denarja, so poslali deputacije k tovarnarjem v Predilnico, k Petru Kozini, k Charlesu Molineju, na Dolenčevo žago, k baronu Karlu Bornu in k Emilu Mallyju. Župan Ivan Lončar in Karel Bocak pa sta iskala kredit po hranilnicah, a ga nista dobila. Končno je le uspelo društvu, da je dobilo 50.000 din kredita pri baronu Bornu, 12.500 din pri Tržiških posojilnici, predilnica je podarila 25.000 din, ostanek pa so gasilci zbrali z veselicami ter pri posestnikih in društvih. Cena brizgalne je bila 18.000.000 nemških mark. Hkrati pa je društvo kupovalo tudi ročni rešilni voz, ki je stal 450.000 mark. To so bile inflacijske cene.

Da bi društvo res dobilo dobro brizgalno, je Karel Bocak odpotoval k podjetju Magirus v Ulm in tam izbral brizgalno. Teže pa se je dogovoril glede plačila zaradi nesorazmerja med vrednostjo inflacijske marke in dinarjem. Pogovori so trajali več dni in Bocaku je začelo primanjkovati denarja za preživljanje, pismo iz Trziča v Ulm pa je potovalo po 10 dni. Imel je tudi težave kot Jugoslovan. Končno mu je le uspelo uspešno zaključiti probleme glede plačila, čeprav je bil sam finančno oškodovan zaradi zavlačevanja.

Denar za novo motorno brizgalno Magirus tipa V 85 HP s 800 l vode na minuto in za rešilni voz v skupnem znesku 18.450.000 mark je gasilsko društvo vplačalo prek Jadranske banke v Ljubljani do 31. marca 1923.

Podjetje Magirus je naročeno brizgalno in voz zelo hitro poslalo, tako da jo je vlak pripeljal v Trzič že 15. maja 1923 ob 8. uri. Najprej si jo je ogledal odbor gasilcev, ob 18. uri pa je vse gasilsko moštvo odkorakalo na kolodvor in pospremlilo brizgalno, ki so jo s konji pripeljali na

Glavni trg, jo pokazali zbranim Tržičanom ter jo nato odpeljali v gasilski dom. Načelnik Joža Dornig je bil z izbiro te brizgalne zelo zadovoljen. 18. maja so že vadili z novo brizgalno na Balosu.

26. marca je bil gozdni požar na Kamniku, ki je nastal ob 10. uri. Gasilsko moštvo je gasilo do 16. ure, da je zatrl ogenj in nato čuvalo pogo-rišče do 21. ure. Vključenih je bilo 30 mož, ki jim je poveljeval Karel Bocak.

40-letnica Gasilskega društva Tržič

Tega leta je društvo praznovalo 40-letnico svojega obstoja in delovanja. Praznovanje je trajalo tri dni. 28. junija zvečer je bil sprevod z baklado po Tržiču, nato pa koncert gasilskega pevskega odseka, ki ga je vodil Albin Lajovic. Sodelovala je tudi godba Zveze jugoslovanskih železničarjev iz Ljubljane. Drugi dan je ista godba zaigrala budnico na Glavnem trgu, nakar je sledil sprejem gostov, ki so se pripeljali z vlakom. Prišli so iz 7 različnih gasilskih žup, ki so zajemale 31 gasilskih društev, tako da se je zbralo približno 300 tovarišev v krajih. Dopoldne je bila slovesna blago-slovitev nove brizgalne Magirus, ki ji je botrovala Renata Born. Gasilce so pozdravljali župan Ivan Lončar, starosta gasilske zveze Josip Turk in Ljubljane, župni načelnik Sajovic iz Kranja in župni načelnik iz Ribnice. Dopoldne je bila v meščanski šoli še slavnostna seja, kjer je o zgodovini društva govoril Albin Lajovic in je med drugim dejal, da je gasilec pri požaru z eno nogo v grobu. Na tej seji je bilo tudi rečeno, da je prav tovariš Lajovic dal pobudo za ustanovitev gasilskega naraščaja. Društvo, tako je bilo ugotovljeno, je napredovalo in le Ljubljana da ima močnejšo avto brizgalno. Popoldne so imeli gasilci vajo skupaj z naraščajem, nakar je sledila vrtna veselica, ki se je zaključila naslednjega dne, t. j. 30. junija ob 18. popoldne. Med praznovanjem je dobila gasilska zastava nov trak, ki ji ga je poklonila županja Ivanka Lončar; župni načelnik Sajovic pa je odlikoval z medaljami 6 tovarišev, ki so že 40 let delovali v društvu.

Društvo je ob 40-letnici hotelo predlagati za častne člane tudi tovarnarje Borna, Gassnerja in Glanzmanna, ki so vseskozi društvo podpirali, a so se temu uprli orjunaši. Slavje je zato potekalo v napetosti.

12. julija je ob 1.30 ponoči nastal požar v skladišču lesnih izdelkov, ki je bil last barona Borna v Pristavi. Na pomoč je prihitelo 50 tovarišev in s konjem pripeljalo z vso hitrico priprave za gašenje. Ogenj so gasili z dveh strani. Na pomoč so prihiteli tudi gasilci iz predilnice in iz Dupelj. Zakopavali so goreče grmade z zemljo. Gašenje je trajalo do 6 ure zjutraj. Reševalci so obvarovali opekarno, električno žago, sušilnico opeke, žago in skladišče slame. Ob pol devetih je moštvo z eno brizgalno odšlo, večji del gasilcev pa je zaradi varnosti še ostal. Born se je zahvalil vsake-mu gasilcu posebej za požrtvovalnost, neutrudno delo in hrabro vedenje in se zavezal, da bo odpisal I. obrok, ki mu ga je dolgovalo gasilsko društvo, t.j. 10.000 dinarjev.

Zaradi varnosti bi moral gasilski dom imeti posebej urejeno shrambo za bencin, ki je pa gasilski dom PGD Tržič ni imel. Zato je na odborovi seji 14. julija 1923 član Franc Stenovec predlagal, da naj občina spodnje stranišče v domu da preurediti v shrambo za bencin in da naj se v dom napelje vodovod.

Parada na Glavnem trgu ob 40-letnici društva 29. junija 1923

Leto 1924

Odgovor na navedena predloga najdemo v občinskem zapisniku seje občinskega odbora 2. julija 1924, kjer je zapisano, da ima občina v proračunu napeljavo vodovoda v gasilski dom, postavitev štedilnika in kotla. Ureditev bencinske shrambe pa je bila odbita, ker so menili, da bi v predlagani shrambi uskladiščen bencin »pomenil nevarnost za dragoceno gasilsko orodje.« Pač pa zavarujejo gasilce za slučaj poškodbe po 5 dinarjev bolniške na dan, za trajno poškodbo 15.000 din, posmrtnina pa znaša 10.000 din.

19. junija so imeli gasilci izredni občni zbor. Vzrok temu je bil članek, ki ga je 18. junija prinesel dnevnik Slovenec. V njem so sestavljalci članka blatili gasilsko društvo in ga hoteli porabiti za politične razprtije med agitacijo za volitve. Udeleženci občnega zbora so članek ostro obsodili in poudarili, da se na nedeljskih občinskih volitvah ne sme agitirati pod krinko gasilstva. V tem primeru je šlo za nastop Demokratske stranke proti Slovenski ljudski stranki. Gasilci so odgovorili, naj se društvo ne vmešava na ta način v politični boj, ker je njegov cilj humana dejavnost.

Tudi to leto so tržiški gasilci nekajkrat pomagali gasiti.

– 25. maja je odšlo gasilsko društvo Tržič na pomoč v Leše, kjer so gorela gospodarska poslopja, in sicer pri Pernušu Jožetu, Ignacu Kocjanu in

Antonu Ahačiču. Veter je nosil goreče šope slame celo do Zadnje vasi. Kljub naporom gasilcev sta pogorela dva hleva in hiša; gasili so najprej domači gasilci, nato so prihiteli še gasilci iz Begunj, za njimi pa iz Tržiča.

– Tega leta ali leto kasneje je pogorela v Lešah tudi hiša Ane Bohinč.

– 15. avgusta je bil požar pri Sv. Ani. Ker tržiški gasilci niso takoj dobili konjske vprege, so prišli na požarišče, ko je bil požar v dimniku že pogašen.

– 20. novembra ob pol petih popoldne je finančna straža obvestila tržiške gasilce, da je izbruhnil požar v Lajbovi hiši—prejšnji restavraciji, ki je last barona Borna. Takoj se je zbralo precej gasilcev, ki so zaustavili 2 voznika in odpeljali štirikolno brizgalno ter bili ob 10. uri že na požarišču. Ker je hiša že gorela, je bilo treba zavarovati tudi sosednje hiše, kar je bilo ob močnem vetru hudo delo. Do 21. ure so gasilci pogasili ogenj in se po polnoči vračali domov. Pri odhodu se je teže poškodoval poveljnik Karel Bocak. Domnevali so, da je požar povzročila eksplozija ročne granate v hiši stanujoče finančne straže.

– Tega leta je bil požar tudi v meščanski šoli, ki je povzročil za 1.000 dinarjev škode.

Leto 1925

To leto je glavarstvo odlikovalo J. Dorniga z zlato kolajno za 40-letno delovanje, 9 članov s srebrno za 35 let dela in 5 članov za 25 let dela v društvu.

1925 leta je moralo društvo prilagoditi vsa pravila tistim, ki jih je izdala Gasilska zveza že 1921 leta. V njih je še vedno pisalo v čl. 3a, da skrbi za vso opremo in obleko gasilcev občina, kar pa se v Tržiču ni izvajalo. Zato je bilo treba ta člen črtati.

Društvo je moralo tudi poskrbeti, da se njegovo ime registrira v slovenskem jeziku, ker je bilo še vedno vpisano po imenom Freiwillige Feuerwehr Neu-

Potrdilo

katerim se uradno potrjuje, da leta 1883 ustanovljeno „Prostovoljno gasilno društvo v Tržiču“ še obstaja. Tačas ima to društvo 69 rednih in 17 podpr., inih članov.

Okrajno glavarstvo

v Kranju dne 7/5 1923

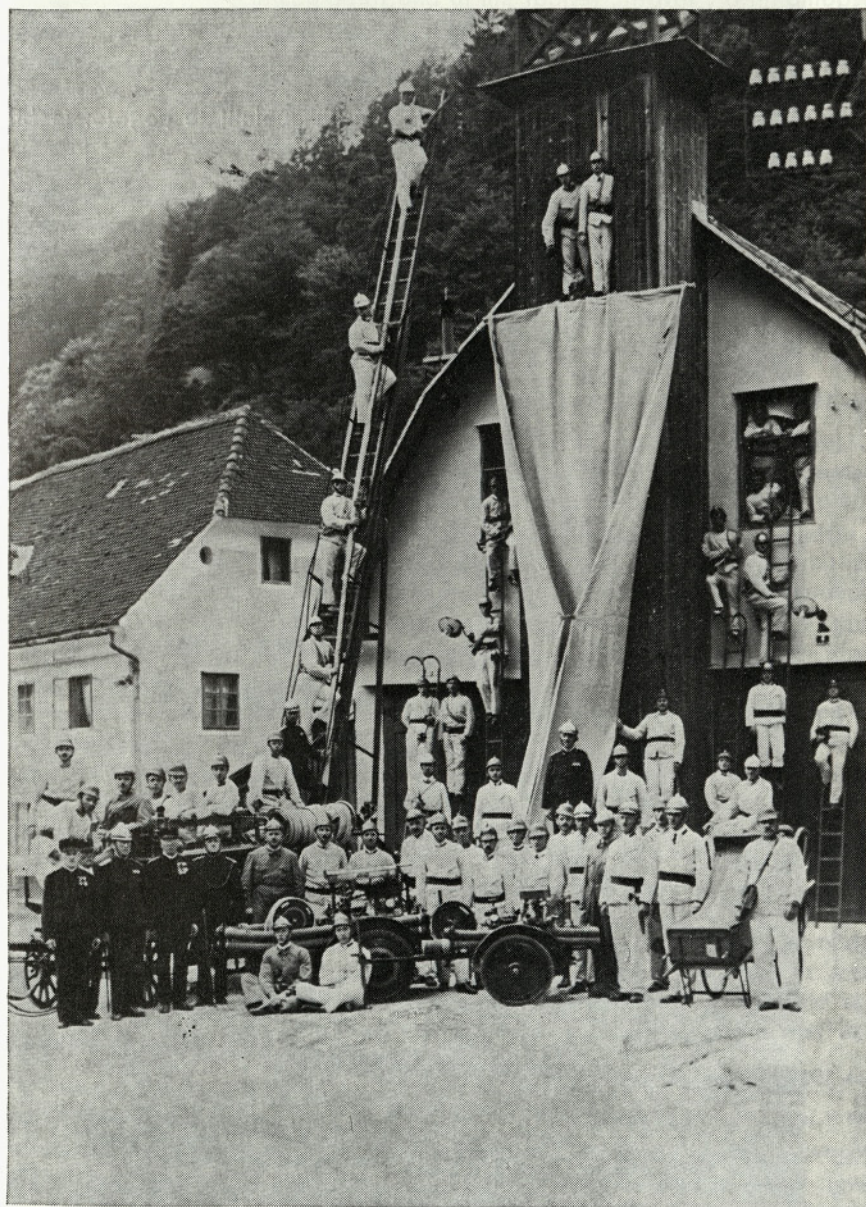

Dirlik

»POTRDILO«, ki je edini dokument o času ustanovitve društva

marktl. Člani PGD so bili namreč prepričani, da se je s prehodom na Jugoslavijo ta formalnost že uredila in da je že registrirano s slovenskim imenom PGD Tržič.

Gasilci so še vedno odplačevali dolgove za izposojeni denar pri nakupu nove brizgalne. 5. februarja 1925 je poročal blagajnik, da je odplačan dolg pri hranilnici in pri Bornu, ker je zadnji obrok v višini 20.000 din položila občina.

Gasilci po uspešni vaji 14. junija 1926

1925. leta je bila dograjena tovarna obutve Petra Kozine – Peko. Ker je bila stavba štirinadstropna, so gasilci takoj ugotovili, da v primeru požara z veliko lestvijo ne dosežejo njene strehe.

Za poživitev prazničnih dni s streljanjem iz možnarjev je društvo kupilo v Ljubnem na Gorenjskem 2 topiča po 200 dinarjev.

24. avgusta je pri električni napeljavi v tovarni Mally & Demberger nastal ogenj, ki so ga pogasili delavci z minimaksi. Tudi gasilci so bili s svojo brizgalno hitro v tovarni, vendar jim ni bilo treba gasiti.

V društvo so se vključevali tudi delavci iz predilnice, čeprav so bili tam že kot gasilci. Za vrsto je bila potrebna 3–mesečna poskusna doba in pogoji, da postanejo kandidati redni člani. V primeru požara v tovarni pa morajo seveda gasiti tam. Prvi, ki je moral izpolniti te pogoje, je bil Franc Sušnik.

Tržiški gasilci so se udeležili tudi okrožnih vaj. Ena od teh je bila 6. septembra 1925, izvedli so jo gasilci iz Loma, Križev, Dupelj, Kovorja in Tržiča pri fužini K. Ahačič. Pokazalo se je, da je bila koristna in smiselna.

Še ene slovesnosti v tem letu so se gasilci udeležili. To je bilo odkritje spomenika padlim v prvi svetovni vojni. Slovesnost je bila 25. oktobra 1925 na tržiškem pokopališču. Prav društvo je naročilo godbo, ki je doprinesla k slovesnosti.

Leto 1926

21. februarja je nastal požar na Pirmancah. Gorelo je dva dni, t.j. od pustnega torka do srede zvečer. Gasilo je 16 mož, ki jim je nazadnje le uspelo udušiti ogenj, nevaren tudi za okolico.

V skrbi, da bi se mlajši gasilci naučili umetnosti dajanja signalov z gasilskim rogom ali trobento, je vodstvo društva naprosilo enega najboljših trobentačev Janeza Zupana, naj nauči nekatere mlajše člane signaliziranja s trobili za primer alarmiranja ob požarih in drugih nevarnostih. Iz občinskega zapisnika 14. aprila povzamemo, da so se domenili za policijsko-požarni pregled dimnikov v Tržiču, o zavarovanju gasilcev za nezgode pri požarih ter o predlogu Henrika Snoja glede napeljave vodovoda v gasilski dom.

Gasilci so ugotovili, da so si posestniki ob Tržiški Bistrici prisvojili »plaz« in tako v primeru požara ne morejo do vode pri današnji številki 23 v Partizanski ulici, pri tedanji kapelici sv. Janeza na koncu mosta in ob hiši št. 4 na Trgu svobode. Po dopisu, ki ga je poslalo glavarstvo iz Kranja, je občina dolžna predpisati red o dajanju konske priprege ob požarih. 18. avgusta je postal Avtomobilski klub kraljevine SHS – sekcija Ljubljana zahvalo gasilskemu društvu Tržič za požrtvovalno pomoč pri vzdrževanju reda na tekmovalni progi ob ocenjevalni gorski vožnji na Ljubelj, ki je bila 8. avgusta 1926. Ta zahvala kaže na vsestransko dejavnost gasilcev. Tega leta je bil še požar v Križah, ki so ga gasili tudi gasilci iz Kovorja.

Leto 1927

V tem letu je umrl Ivan Kralj, ki je bil 16 let gasilski praporščak. Njegovo dolžnost je prevzel Franc Golmajer.

Zaradi pomanjkanja finančnih sredstev so se gasilska društva na splošno opremljala tako, da so kupovala stare avtomobile in jih predelovala za svoje potrebe. Tako so tudi tržiški gasilci želeli napraviti reševalni avtomobil.

Trobentači iz Trziča in okolice. Od leve proti desni sedijo: Jože Košnjak iz Sebenj, Janez Zupan iz Trziča in Franc Gra-
dišar iz Križev. Od leve proti desni stojijo: Fric Dornig iz Trziča, Janez Tišler iz Lova, Valentin Zupan iz Križev in
Kozma Klofutar iz Trziča (slika je iz leta 1926)

bil. V ta namen jim je baron Born prek Karla Bocaka ponudil star avto tatra za 30.000 din. Bocak je avto odkupil, nato pa ga je društvu odstopil za dve tretjine te cene. Kasneje je na svoje stroške moral zamenjati še dotrajani menjalnik.

V marcu se je GD odločilo za nakup štiriktaktnih štiristoliterskih motornih brizgalnih firm Rosenbauer iz Linza I. velikosti po ceni 4.300 šilingov ali 34.000 dinarjev. Polovico denarja sta založila Joža Dornig in Jožef Belhar. Načelnik Dornig je nato priskrbel pri Mestni hranilnici v Ljubljani 35.000 din posojila. Obema članoma je društvo prej posojeni denar takoj vrnilo. Naročena brizgalna je hitro prispela v Tržič. Botrovanje novi brizgalni je sprejela g. Glanzmannova, ker pa je morala odpotovati, je dolžnost kumice prevzela g. Snojeva.

31. julija je bila nadvse slovesna blagoslovitev brizgalne na trgu pred cerkvijo sv. Andreja, ki se je nadaljevala z veselico v gostilni pri Babiču. Društvo je nato prodalo obe stari ročni brizgalni Hermanu Zupanu iz Ljubljane za 16.000 din. Ta denar so naložili za brizgalno. Modernizacija strojnega parka je zahtevala tudi reorganizacijo moštva. Tako je bil za vodja velike brizgalne imenovan Franc Stenovec, male pa Franc Golmajer. V zvezi z nakupom nove brizgalne sta ugotovila blagajnika društva Jožef Belhar in Ivan Kališnik, da so po krivdi prodajalca narasli prevozni stroški na 1.119,50 din, ki pa jih društvo ni priznalo in ne plačalo.

Ob proračunski debati na občinski seji so predstavniki društva zahtevali povišanje letne podpore za bolne člane, ureditev nadzemskih hidrantov, ker je hidrante, ki so 20 cm pod nivojem, ponoči težko najti; popraviti je treba tudi streho gasilskega doma in končno urediti dostop do vode pri kapelici sv. Janeza ob mostu. Posestnik Zupan bi bil pripravljen občini odstopiti svet za dostop k vodi, če mu popravi škaro.

Gasilska zastava je bila že v dokaj slabem stanju. Zato so se člani društva dogovorili, da bodo sami dokupili 2 cofa po 80 dinarjev, poslali zastavo, sliko sv. Florjana pa naj obnovi učitelj Leopold Kernc. To so tudi izvedli.

Leto 1928

Na predlog odbora je Franc Stenovec sestavil pravilnik o ravnanju z motorko, ki ga je potem dobilo moštvo; plezalci pa so dobili rdeče namramnice in piščalke. To leto se tudi odločijo, da bodo namesto veselice organizirali nabiralno akcijo za nakup cevi. Poveljnik Karel Bocak je prosil odgovorne v društvu, da naj brez vednosti načelnika in poveljnika ne uporabljajo brizgalne za škropljenje prašnih tržiških cest.

Občinski možje vnesejo v občinski proračun za leto 1929 denarna sredstva za kritje in pleskanje gasilskega doma, za nakup 150 m novih cevi, za ureditev ograje med gasilskim domom in meščansko šolo ter za speljavo odtoka vode.

Leto 1929

23. marca predlagajo člani na 8. odborovi seji, naj pri Zupanu v Ljubljani, ki jim za odprodani stari ročni brizgalni še dolguje 6.900 din, za ta denar nakupijo cevi.

1. aprila je ob 21. uri izbruhnil velik požar na Pollakovi pristavi. Pod streho je bilo skladišče sena in požar je v nekaj minutah zajel poslopje. Gasilci so bili hitro na delu. Mala brizgalna je nekaj ur brezhibno delovala. Z njo so obvarovali leseni zdravstveni dečji dom, ki je stal v bližini. Ve-

Skupina prizadevnih članov med obema vojnama. Sede od leve proti desni: Andrej Mežek, Jože Zaletel, Jože Dornig, Jože Belhar, Janez Kralj, stoje od leve proti desni: Janez Zupan, Jože Ahačič, Jurij Sitar, Franc Jagodic, Ivan Ahačič in Franc Jeglič

lika brizgalna pa ob tem požaru ni delovala, ker je nekdo v motor vлил nekaj vode namesto bencina. Gasilci so bili kar malo zmedeni, ker je bil ta požar tudi velika nevarnost za okolico. Na pomoč so prispeli tudi gasilci iz Kovorja z dvema ročnima brizgalnoma.

O tem požaru so razpravljali gasilci na odborovi seji 3. aprila 1929. Načelnik Dornig je pohvalil tovariše Belharja, Jegliča, Sušnika, Stenovca in Lavša. Tudi Dornigovi sinovi so pridno sodelovali pri gašenju in Karel se je celo poškodoval. Načelnik je prebral tudi pismo, ki ga je poslalo županstvo. V pismu graja pomanjkanje energičnega vodstva in brezglavost moštva pri veliki brizgalni. Da bi se to popravilo, predlaga župan naslednje ukrepe:

- povečanje kontrole pri delu z brizgalnami;
- občina bo sporazumno z gasilskim društvom določila požarni red za mesto, ki naj bo razdeljeno na požarne cone;
- ometanje dimnikov naj se izvaja po določilih požarnega reda;
- pripravo za brizgalne bo določila občina in vsak lastnik konja je pod pretnjo kazni dolžan ob požaru dati konja za prevoz;
- urediti je treba hidrante;
- na veliko brizgalno naj se nalepijo tablice, kje se vliva voda in kje bencin;
- za učinkovitejše alarmiranje bo občina kupila sireno, ki bo montirana v stolp cerkve sv. Andreja;
- župan privoli tudi v naročilo za nakup dveh konjskih vpreg.

Po obravnavi tega pisma je poveljnik predložil pisno izjavo o odstopu in povabil občinske odbornike, da imenujejo za poveljnika nekoga, ki je po njihovi presoji za opravljanje te naloge najbolj večš, obenem pa naj razmislijo o plačanih nedeljskih gasilskih stražah.

9. maja je bil redni občni zbor društva, ki se ga je udeležil tudi župan. V odgovor na pisni odstop poveljnika je zatrdil, da ima občina polno zaupanje v sedanji odbor z načelnikom Jožom Dornigom in poveljnikom Karlom Bocakom ter da se v volitve pri gasilcih ne bo vmešavala. Hkrati pa je posvaril člane pred takimi nepravilnostmi, kot so bile pri požaru na Pollakovi pristavi. Obljubil je tudi pomoč občine.

Na seji je bil govor o skrbi za naraščaj in tudi o tem, da bi člane, ki trikrat neopravičeno izostanejo od vaj, uvrstili med podporne člane. Na naslednji seji 13. maja Joža Dornig že poroča, da so dobili gasilci od Zupana iz Ljubljane 194 m najboljših cevi, stare pa bodo krpali sami in vezilo zanje naročili pri F. Samsa v Zagrebu.

Za izpopolnjevanje znanja članov društva sta Franc Stenovec in Karel Bocak predavala o tem, kar sta preteklo leto slišala na gasilskem tečaju v Ljubljani. Od stavbenika J. Dedka iz Ljubljane je društvo dobilo razdelilnik o namestitvi nadtalnih hidrantov na vodovod v Tržiču. Gasilci so se tudi dogovorili, da bodo pri kolarju Lukancu naročili cevni voz za 390 din, okovje pa mu bo napravil kovač Dornig za 1.762 din.

Na odborovi seji 14. junija je bilo rečeno, da je podjetje J. Dedek preizkušalo z brizgalno mestni vodovod in da se je pri tem pokvarila motorka. Zaradi teh govoric je hotel vodja brizgalne Henrik Snoj odstopiti, pa so ga pregovorili, da tega ni storil. Vseeno so v predilnici to brizgalno za malenkostne stroške nekaj popravili. Bilo je že kar v navadi, da je predilnica

na ta način zelo podpirala društvo. V njenih delavnicah so popravljali strojni park in drugo orodje tržiških prostovoljnih gasilcev ter tako skrbeli za brezhibno delovanje te tako potrebne motorizacije.

Da so bili gasilci strokovno na zelo dobrem glasu, je bilo razvidno tudi iz tega, da so jih druga društva in tovarne večkrat prosile, naj bi preizkusili razne brizgalne. Tako so npr. Strojne tovarne in livarna Ljubljana prosile društvo, da bi se njihovi gasilci lahko 11. avgusta 1929 udeležili gasilske vaje v Tržiču s svojo brizgalno.

29. oktobra se na seji navzoči gasilci seznaniijo s pravilnikom o uporabi in vzdrževanju brizgaln in ga tudi odobre.

Za dopolnitev voznega parka je društvo kupilo od prevoznika J. Kovača star poltovorni avto znamke chevrolet, ki ga je dalo predelati za prevoz motorke in opremiti s klopmi za prevoz moštva. Gasilci so ta voz v šali imenovali »drvarnica«.

Da bi izpopolnilo še osebno opremo, je društvo naročilo pri sedlarju Marklju 12 novih pasov.

Tega leta je pogorela tudi hiša pri Ukanu na Deševni.

Leto 1930

16. marca je v večernih urah nenadoma izbruhnil ogenj na Slapu. Pogorela je Krvinova bajta in skedenj.

Gorelo je tudi v Lepenki na Slapu. Gasilci so imeli spet težave s konji, ker občina še ni sestavila ustreznega seznama lastnikov, ki bi morali posojati konje ob požarih, kar bi morala napraviti že pred nekaj leti. Za požrtvovalno pomoč je Charles Moline daroval gasilcem 1.000 dinarjev. Pri tej akciji se je močno prehladil orodjar Dečman, ter dolgo bolehal. 25. aprila poroča načelnik J. Dornig, da je kupil za gašenje v zaprtih prostorih dve dimni-plinski maski za 576 din pri podjetju Fels v Gradcu. Zadnjo soboto in nedeljo v juliju 1930 so se gasilci udeležili kongresa gasilskih društev v Ljubljani. Tja je društvo poslalo tudi 12 telovadcev na skupinske vaje.

Dne 10. avgusta so ustanovili tržiški gasilci svojo gasilsko župo, v katero so bila vključena naslednja gasilska društva: Lom, Sv. Ana, Duplje, Kovor, Križe in Tržič. Za načelnika je bil izvoljen Karel Bocak, za tajnika pa Franc Globočnik. Temu je sledila veselica v Delavskem združenem domu na Glavnem trgu 9 (Trg svobode 9), pri kateri je pomagalo tudi Konzumno društvo.

31. oktobra je bil izredni občni zbor društva, na katerem so bili izvoljeni Jože Dornig za načelnika, Blaž Jeglič za poveljnika, Franc Stenovec za namestnika poveljnika, Rudolf Pregelj za poveljnika plezalcev, Franc Bedina za namestnika, Franc Golmajer za poveljnika brizgaln, Janko Mozetič za vodja velike brizgalne, Pavel Engelsberger za vodjo male brizgalne, za tajnika društva pa Vladko Šter. Gasilci so začeli razmišljati o tem, kako bi veliko brizgalno preuredili za prevoz z avtom ali pa jo zamenjali za avtobrizgalno.

Leto 1931

V začetku leta je bila montirana sirena v line zvonika Andrejeve cerkve, a že 24. februarja je društvo predlagalo, naj bi jo montirali višje, ker je ni mogoče povsem dobro slišati. To je bila sirena znamke AEG, kupljena v Gradcu. S carino in prevozom je stala 4.900 din, montaža pa 700 din.

GOZDARSKI URAD BARONA BORN

Telegr.: GOZDARSKI TRŽIČ,
Telefon: TRŽIČ št. 2.

TRŽIČ (Slovenija) SHS, dne 13. VII 1923.

P. n.

Gasilno društvo

TRŽIČ.

O priliki strašne nesreče, katera nas je zadela preteklo noč, ki nam je našo lesno industrijsko podjetje na kolodvoru v Tržiču popolnoma uničilo, se zahvaljujemo vsem onim, kateri so z velikim trudom pomagali pri rešilnem delu in nam skozi njih trud rešili vsaj novo električno parno centralo.

Z vsemi silami in z veliko požrtvovalnostjo so delala gasilna društva, med katerimi je bilo tudi Vašo društvo; za to uslugo Vas prosimo da sprejmete našo najpristronejšo zahvalo.

Pri tej priložnosti Vas zagotavljamo, da bomo v nadalje gasilnim društvom našo polno naklonjenost izkazali.

Z še enkratno odkritosrečno zahvalo beležimo z odličnim spoštovanjem

GOZDARSKI URAD BARONA BORN

Zahvala Gozdarskega urada barona Borna društvu za gašenje požara na žagi leta 1931

V juniju so gasilci doživeli enega največjih požarov v Tržiču po prvi svetovni vojni. Gorela je industrijska žaga pri železniški postaji. Ker je ta požar pomemben za gasilsko zgodovino, bomo o njem nekaj več povedali. Leta 1913 je trgovec Anton Dolenc postavil pri železniški postaji v Tržiču žagarski industrijski obrat, ki ga je l. 1925 odkupil baron Born in ga še povečal. V noči od 11. na 12. julij 1931 pa je ogenj grozil, da bo vse to uničil, ker je okoli polnoči nastal v tem obratu velik požar. Žaga je klicala na pomoč gasilce, ki so se kmalu odzvali. Prihitali so gasilci iz Tržiča z vsem orodjem in cevmi, tu so bili še gasilci iz Kranja, predilnice, Bistrice, Loma, Podljubelja, Leš in drugod. Vključenih je bilo 9 motork. Gasilci iz Kovorja so imeli novo brizgalno, s katero so gasili nepretrgoma 18 ur. Tisto noč je vlekel močan sever, ki je nosil ogorke po bistrškem

polju, kjer je pravkar zrelo žito. Kmetje so ogorke tolkli z lopatami, ker so se bali, da bi tudi setev pogorela. V nevarnosti so bile tudi s škodljivimi krite hiše v Bistrici, kot npr. takoimenovana »Vila Feistritz« v Bistrici št. 25. Stanovalci so polivali škodlje, da se ni vžgala streha. Delo pri gašenju žage je trajalo 22 ur, tlelo pa je še dva dni. Škoda je znašala 4.000.000 dinarjev. Pogorele so vse naprave skupaj s tovarno zabojev in ena lokomotiva. Z Magirusovo brizgalno, s katero je takrat upravljal strojnik Konrad Šarabon, so tržiški gasilci brizgali iz treh cevi in skupaj z drugimi gasilci prispevali, da je bila rešena električna parna centrala. Združenim gasilcem, ki so sodelovali pri gašenju, gre zasluga, da so bila obvarovana tudi bližnja poslopja Vinka Koširja, železniška postaja in skladišče. Za požrtvovalno delo se jim je baron še posebej zahvalil. Tudi 18. in 19. maja je zatulila sirena. V nekaj minutah se je zbralo v gasilskem domu 36 mož in odhitelo z dvema motorkama v Križe, kjer je bil požar na Pavlinovem posestvu. Moštvo in brizgalne so vozili avtomobili Pernuša in Kovača. Pri gašenju so bili tudi gasilci iz Dupelj, Križ, Bistrice in Kovorja. 13. junija je zagorelo v tovarni Peko, gasilci so prispeli, ko so delavci ogenj že pogasili.

Tega leta je bil požar tudi na Veliki mizici na Kokovnici.

10. novembra je društvo moralo poslati Jugoslovanski gasilski zvezi poročilo o udeležbi gasilcev na skupščinskih volitvah, ki so bile 8. novembra. Teh volitev se je udeležilo 53 članov, le 4 niso šli volit, ker bi sicer izgubili službo.

V zimi 1931/32 je društvo izvedlo teoretične tečaje o prvi pomoči in strupenih plinih.

Do konca leta 1931 so gasilci le dobili od mestnega županstva seznam ulic in hišnih števil v mestu.

Leto 1932

Iz zapisnika občnega zbora 17. januarja zvemo, da je društvo pri gašenju požara na Žagi utrpelo dokajšnjo škodo. Večina cevi je bila uničenih. Zato so kupili za 5.000 din 72 m novih velikih cevi, potrebovali pa bi še 100 metrov navadnih. Župni načelnik je ob tej priložnosti pohvalil delovanje društva, vendar je apeliral, naj bi člani morebitne osebne spore zgladili in še povečali smisel za skupnost.

Na odborovi seji 22. februarja je bilo sklenjeno, da društvo kupi tretjo motorno brizgalno.

Na seji 9. aprila se Vladko Šter odpove tajništvu, to delo prevzame za njim Mirko Lavš. Društvo je želelo, da bi tržiška godba igrala na Forjanovo in na pogrebih umrlih članov, zato je predlagal o godbi, da postane društvo njen podporni član. Ko pa je godba sporočila, da naj bi ta podpora znašala 1.800 din letno, so se gasilci odločili, da bodo raje sproti naročali njene storitve. Prav tako so se gasilci odločili, da naj alarm še vedno trobi trobentač, ker je sireno, ki je še v spodnjih linah Andrejeve cerkve, premalo slišati. Za signalizacijo so naročili 5 signalnih rogov.

Strojni park se je v aprilu povečal za tretjo motorko, in sicer malo dvotaktno 10 atm 24 HP, ki jo je društvo kupilo v Celju pri Koširju, zastopniku firme Rosenbauer iz Linza za 46.000 din. Del tega zneska, t.j. 15.000 din, je po

Člani društva leta 1933 ob 50-letnici

urgencah in s precejšnjo zamudo plačala občina iz rednih letnih dajatev gasilskemu društvu, drugi del pa so krili gasilci iz sredstev, ki so jih že dalj časa zbirali za ta nakup. Novo brizgalno je 17. aprila pripeljal zastopnik v Tržič in pokazal, kako se z njo dela.

4. maja je bila slovesna blagoslovitev brizgalne. Že ob 5. uri je zaigrala tržiška godba budnico, dekleta pa so prodajala cvetje iz filca. Po maši in procesiji je 135 gasilcev svečano zapriseglo. Temu je sledil promenadni koncert. Popoldne je bila blagoslovitev brizgalne, ki ji je kumovala Ivanka Lončar z devetimi družicami. Te so darovale za brizgalno skupaj 1.150 din. Ob tej slovesnosti je govoril tudi načelnik Joža Dornig, ki so ga imenovali tudi »oče gasilcev«. Zahvalil se je prebivalstvu za podporo društvu in obljubil, da bodo gasilci še v naprej pokazali svojo hvaležnost s tem, da bodo vedno pripravljeni pomagati bližnjemu. Dejal je še, da so z nabavo motorke storili še en korak naprej v večnem boju z ognjem; praznik Florjanovo pa da bo vsako leto gasilski dan. Med govorcji je bil tudi okrajni načelnik Ogrin. Po končani slovesnosti sta bila mimohod gasilcev in veselica v predilniški dvorani.

Ivan Lončar je postal narodni poslanec. Ker je bil le-ta tudi častni član društva, so se gasilci udeležili podoknice, ki so jo Lončarju priredila razna društva.

Omenimo še, da so gasilci hoteli organizirati izlet v Ročevnico in tam pri mlinu ob Blajšnici kuhati tržiške bržole. To namero jim je preprečil dež in so bržole kuhali kar pri Sokolskem domu v Tržiču.

Tega leta so gasilci pomagali gasiti velik gozdni požar na Kamniku in še požar na posestvu Petra Megliča, po domače Pstotarja pri Sv. Ani.

Leto 1933

Proslavljanje 50-letnice ustanovitve društva

To leto je potekalo v znamenju zlatega jubileja tržiškega mestnega gasilskega društva. O pripravah na to slovesnost govore že na seji občinskega odbora Tržič dne 11. maja, kjer sklenejo, da se prebeli dvorana in soba v gasilskem domu, stolp prepleska s karbolinjem, uredi vodni odtok, streha na domu pa naj še počaka na popravilo. Pred meščansko šolo pa se postavi 10 betonskih stebričev za nove klopi. V prepirčanju, da je bilo vse to opravljeno, bomo nekoliko več povedali o praznovanju.

Zadnje dni pred slovesnostmi je mesto Tržič dobilo slavnostno lice, vse je bilo v zastavah, cvetju in zelenju. 15. julija, bila je sobota, so zvečer napolnili Glavni trg množice domačinov in okoličanov. Ob 21. uri je po mestu prikoral sprevod gasilcev v krojih, vžgale so se bakle, domača godba pa je na vrtu hotela Pošta priredila izredno uspel koncert. Naslednjega dne je godba z budnico ob 5. uri spravila Tržičane na noge. Z drugim jutranjim vlakom se je pripeljalo mnogo gostov, ki jim je na železniški postaji godba zaigrala nekaj koračnic. Med vidnejšimi gosti so bili starosta Jugoslovanske gasilske zveze Josip Turk, kapetan Stanojevič, zastopnik komandanta dravske divizije, z avtomobilom pa je prispel pokrovitelj slavnosti, ban dr. Drago Marušič. Dolg sprevod gasilcev, narodnih noš, praporov in gostov je krenil v cerkev k maši, ki jo je opravil takratni župnik Anton Vovk z lepim nagovorom. Med mašo je igrala vojaška godba. Po končanem obredu so se gasilci poklonili na pokopališču 42 umrlim članom med katerimi je bilo 5 načelnikov.

Ob 11.30 je bil slavnostni občni zbor gasilcev v dvorani hotela Pošta, ki ga je začel načelnik društva Blaž Jeglič in pozdravil goste. Za njim je župni načelnik Karel Bocak orisal zgodovino društva, naštel uspehe, ki si jih je pridobilo med delovanjem, omenil, da razpolaga s tremi motorkami in je tudi sicer izvrstno opremljeno. Da se je moglo društvo gmotno tako uspešno razvijati, gre zahvala simpatizerjem in dobrotnikom društva, pri čemer je navedel Ivana Lončarja, Franca Globočnika, Henrika Snoja veleindustrijo Glanzmann & Gassner, barona dr. Borna in druge. Za njim so govorili še ban dr. Drago Marušič, gasilski vojvoda Josip Turk, zastopnik komandanta dravske divizije generala Cukavca, kapetan Stanojevič, župan Franc Globočnik in drugi. Nato je bil slovesen obed v hotelu Ljubelj (danes Trg svobode 8).

Popoldne ob 14.30 so pred Sokolnico sestavili povorko, ki je krenila proti Glavnemu trgu. V sprevodu je bilo okoli 400 uniformiranih gasilcev, lepe narodne noše, skupina praporjev gasilskih društev iz Tržiča, Kovorja, Slovenjgradca, Begunj, Boh. Bistrice, Celja, Jesenic, Leš in Ljubljane. Gasilci so se postavili v kolono pred Lončarjevim hotelom. Tako zbrane so pozdravili starosta Josip Turk, okrajni načelnik dr. Ogrin, župni načelnik Karel Bocak in župan Franc Globočnik, kumica Ivanka Globočnik pa je pripela na prapor društva lep moder trak. Nato je starosta Jugoslovanske gasilske zveze odlikoval s kongresno medaljo naslednje člane za 50-letno delovanje pri gasilcih:

- častnega načelnika Jožeta Dorniga,
- častnega podnačelnika Jožeta Zaletela,
- častnega člana Jožeta Ahačiča,
- častnega člana Franca Jagodica,
- častnega člana Franca Jegliča,

Člani vodstva društva, fotografirani na gasilski veselici na telovadišču pri Sokolnici. Stoje od leve proti desni: Hinko Snoj, Franc Bedina, Karel Bocak, Joža Dornig in Joža Zaletel

- častnega člana Andreja Mežka,
- častnega člana Ivana Zupana,
- načelnika Blaža Jegliča,
- župnega načelnika Karla Bocaka.

Za odlikovanje se je zahvalil Franc Jeglič. Sledil je mimohod gasilskih vrst, nakar je spreved krenil na veselični prostor.

Ob proslavi zlatega jubileja je bil v Trziču tudi zlet Jugoslovanske gasilske zveze. V ta namen so dali tržiški gasilci izdelati pri Karlu Bocaku poseben trikotni zletni znak.

Tega leta je društvo proglasilo za častnega člana tudi industrialca Edmunda Glanzmanna, solastnika predilnice, za kar se mu je ta 2. julija pisno zahvalil.

Iz zapisnika občinskega odbora izvemo, da bo upokojenemu nočnemu čuvaju Janezu Kralju, ki ni bil socialno zavarovan, občina dajala mesečno podpor po 450 din. Namesto njega bosta nastavljena 2 oborožena čuvaja, vsak bo dobival po 800 din nagrade na mesec. Zanj, bo občina plačevala davek in socialno zavarovanje in jima kupila vsako leto še čevlje in plašč. Med nalogami, ki jih bosta opravljala, bo tudi dajanje alarma s požarno sireno.

15. julija je bil sprejet nov gasilski zakon, na osnovi katerega so se reorganizirale gasilske zveze in društva. Najvišji organ po tem zakonu bila Jugoslovanska gasilska zveza (savez) v Beogradu, v Sloveniji pa Gasilska zajednica za Dravsko banovino v Ljubljani. Društva so se preimenovala v čete. Zato je bila tudi ukinjena Tržiška gasilska župa in pripojena h kranjski, Prostovoljno gasilsko društvo pa se preimenuje v Prostovoljno gasilsko četo Trzič.

Leto 1934

Na osnovi novega gasilskega zakona so bila na 51. občnem zboru 17. februarja sprejeta »Pravila prostovoljne gasilske čete Trzič«, ki so jih podpisali predsednik Blaž Jeglič, poveljnik Franc Golmajer in tajnik Pavle Engelsberger.

Poleti je nastal požar v hiši K. B. Mallya (danes je to občinska hiša na Trgu svobode 18). Gorelo je v prostorih, kjer so bile prej čevljarske delavnice Mally & Demberger, ki pa so k sreči bili že izpraznjeni. Hud veter je nosil po zraku iskre in sosedje so zapirali strešne line z železnimi pokrovi in okna z železnimi polknicami, ker so se bali, da se ne bi vžgalo na podstrešjih. Gasilci so se po svojih močeh trudili, da so ogenj omejili in pogasili. Kljub temu je na severni strani hiše pogorelo precej ostrejša in pohištva stanovalcev. Ogenj je bil verjetno podtaknjen.

Leto 1935

10. januarja sprejme tržiška gasilska četa pravilnik o svojem podpornem skladu, ki je obsegal 17 točk.

V decembru je umrl v 43. letu starosti Karel Bocak, ki je bil 27 let v gasilstvu. »Bil je nadarjen pevec, govornik in organizator tako v domači gasilski četi, pa tudi na območju tržiške gasilske župe. Njemu požrtvovalnost ni bila le beseda, temveč dejanje in vsebina bogatega delovanja v gasilstvu, večkrat v lastno škodo. Pogrešali ga bodo vsi: gasilci, društva, pevci...« To je kratek povzetek besed iz govorov, izrečenih ob njegovem

odprtem grobu in ob navzočnosti velikega števila prebivalcev, ki so pokojnika spremili na zadnji poti.

Še beseda o požarih. V letu 1934 ali 1935 je pogorel Bizjakov senik (guta) v Lešah, ki ga ni bilo mogoče rešiti, ter hiša in hlev Antona Švaba.

Leto 1936

To leto je propadla ljubljanska gasilska samopomoč, kamor so vplačevali prispevke tudi tržiški gasilci. Gasilska četa Tržič je dobila od likvidirane blagajne 4.400 din več, kot je vplačala. Nadalje je Gasilska zajednica za Dravsko banovino z okrožnico sporočila, da se naj gasilci vključijo v dejavnosti v protituberkoloznem tednu od 17. do 24. maja in da imajo zunaj sezone 50 % popust v zdraviliščih Lipik in v Slatini Radenci. Opozorila je tudi občino, da mora izplačevati podpore gasilcem.

Blagajniška knjiga gasilske čete je pokazala, da občina še dolguje za bencin, ki so ga gasilci porabili, ko so 1934 leta gasili požar v Mallyjevi hiši, ki jo je kupila občina in preuredila za svoje upravne prostore.

Tega leta je bilo v Tržiču veliko obolenj za škrlatinko. Ob tem je prišlo še bolj do izraza, kako nujen je rešilni avto. Zato so 22. decembra na občinski seji razpravljali o predlogu za nakup rešilnega avtomobila Steyer po ceni 144.000 din, zanj naj bi skrbeli gasilci. Ob tej priložnosti prosi gasilska četa za posojilo, kar pa je bilo zaradi pomanjkanja finančnih sredstev na občini zavrnjeno. Gasilci so prosili še to da naj jim občina da za orodišče prostor v pritličju obnovljene mestne hiše na Glavnem trgu 18 poleg sodobno urejene tržnice. Tudi to se jim ni uresničilo.

V novembru so se prijavi k izpitom za poveljnika Franc Golmajer, Franc Bedina, Jože Vidmar in Ignac Dečman.

V gasilstvu so nastale nove spremembe, ko je v novembru prišla na oblast JRZ (Jugoslovanska radikalna zajednica), ki je takoj zamenjala vsa vodstva gasilskih in drugih organizacij. Sicer so politične razprtije obstajale tudi prej, sedaj pa so še nekoliko narasle in tako škodovala strokovnemu delu in nalogam gasilcev.

Omeniti moramo še požar v Pollakovi šupi na Cimpru, ki so ga gasilci iz Tržiča lokalizirali, in požara na dvorišču pri Kovaču, Koroška 17, ter na Gankih, Čevljarska 2.

Leto 1937

27. januarja je bil 54. občni zbor, ki ni spreminjal sestave odbora. Letni proračun gasilske čete je bil 18.000 din in je izkazal tudi 3.000 din primanjkljaja. Ta del bodo krili gasilci z dobičkom od prireditev.

20. februarja izvolijo gasilci za častnega člana tržiške gasilske čete Josipa Turka – župnega starešino iz Ljubljane.

V februarju piše vodstvo čete podjetju Rosenbauer, da bi kupili novo brizgalno na zračno hlajenje, ker ima ena od obeh, ki jih imajo sedaj tovarniško napako, zato bi jo odprodali.

V tem mesecu posodi četa mize, klopi in kozarce Šoferskemu udruženju Tržič in sicer brezplačno, ker so šoferji ob požarih takoj na razpolago za prevoze gasilcev in opreme.

Še en žalosten dogodek je pretresel ves Tržič in ga zavil v globoko žalost. 29. marca se je pripetila velika nesreča, ki je zahtevala smrtne žrtve. Ta dan, na velikonočni, poedeljek so imeli smučarji tekmo pod Storžičem. Devet od njih se ni več vrnilo, ker jih je zasul plaz. V reševalno akcijo

so bili vključeni tudi tržiški gasilci. Reševalna dela so vodili člani Slovenskega planinskega društva, ki so se jim priključili gasilci z orodjem, 53 vojakov iz planinskega polka v Škofji Loki, delavci tržiških tovarn in reševalci Gorske reševalne službe z Jesenic. Zadnje truplo so našli 16. aprila 1937. Pri reševanju je 5 gasilcev sodelovalo 4 dni.

Ker je v Ljubljani umrl častni član gasilske čete Trzič Josip Turk, so se 4. aprila 1937 gasilci udeležili njegovega pogreba. V Ljubljano so se odpeljali z Goričanovim avtobusom za polovično ceno.

4. maja na Florjanovo, t.j. na gasilski dan, je nastal požar pri čevljar-skem mojstru Ješetu v Cerkvni ulici 11 (danes Partizanska). Ta dan je delalo nekaj delavcev v čevljarški delavnici in pri peči se je vnela gorljiva smola. Ogenj so pogasili domači gasilci z dvema motorkama, ki so jim pomagali tudi gasilci iz predilnice.

V maju poročajo gasilci občini ponovno o nepristopnih dohodih do vode na Glavnem trgu 4, med Skalo in fužino Ahačič (Cankarjeva cesta) in pri mostu sv. Janeza.

V zapisnikih zasledimo tudi podatek, ki je v zvezi z vzgojo gasilskega naraščaja, kamor so se vključevali tudi posamezni učenci meščanske šole. Le-ta jim je dovolila, da se v maju 1937 udeležujejo gasilskih vaj ob ponedeljkih od 17 do 20 ure.

18. julija je bilo praznovanje gasilskega dne s promenadnim koncertom, ki ga je imela tržiška godba na Glavnem trgu, poleg tega pa je bil tudi nabiralni dan prispevkov za gasilstvo.

Naraščaj društva 1936 pod vodstvom Franca Golmajerja in Ignaca Dečmana

Tega leta je bil gasilski zlet v Zagreb, ki se ga je udeležilo tudi 6 članov gasilske čete Tržič. Ta prireditev je že bila pod vplivom Mačkove Hrvatske kmečke stranke (HSS).

V avgustu sta bila na Gasilsko župo v Kranju poklicana predsednik in tajnik gasilske čete. Zaradi očitkov, ki sta jih slišala, sta hotela doma takoj odstopiti, česar pa odbor ni sprejel. V revizijskem poročilu pri pregledu dela čete so iz župe Kranj namigovali na netočnosti pri poslovanju. Delo je nato ponovno pregledal domači revizijski odbor, ki je našel vse v najlepšem redu in dal odboru razrešnico in hkrati priznanje za vestno poslovanje.

21. septembra so vsi člani čete dobili izplačilo iz podporne blagajne, in sicer po 33 din za leto. Pri tem so starejši člani dobili za 25 let, mlajši pa po letih članstva v blagajni. Posebnost pri teh izplačilih je bila, da so posameznikom, ki so bili odlikovani, odtegnili od zneska še po 50 dinarjev za kolajno ter še nekaj za obleko. V celoti je bilo izplačanih 22.791 din, kar je že tretje skupno izplačilo iz te blagajne od njene ustanovitve.

Naslednjega dne, 22. septembra, je tajnik Pavel Engelsberger predal tajniške materiale poveljniku Francu Golmajerju.

Na izrednem občnem zboru 4. oktobra, ki ga je zastražila žandermarija, ker se je bala neredov, je prisostvoval tudi župan Ivan Majeršič. Odbor je odstopil. Župan je dejal, da z delom čete ni zadovoljen ter da upa, da bodo nove volitve prinesle prepotrebno sožitje in izboljšanje. Tej trditvi so sledile zelo ostre debate, vendar do preprirov ni prišlo. Z večino glasov je bil ponovno izvoljen stari odbor.

25. oktobra je bila prva seja odbora, na kateri sta se predsednik Blaž Jeglič in tajnik Pavle Engelsberger zahvalila za veliko zaupanje in prosila odbor, naj da svoje mišljenje o tem, kako naj bi dosegli sožitje med četo, občino in gasilsko župo. Onadva kot disciplinirana gasilca rada odstopita, če je to v prid četi. Po razpravi je Henrik Snoj predlagal, naj zaenkrat prosijo Joža Dorniga, če prevzame predsedstvo, tajnik pa naj bi bil Franc Stenovec. Ta predlog je bil sprejet.

Odbor so tako sestavljali: Joža Dornig – predsednik, Franc Golmajer – poveljnik, Franc Bedina – namestnik, Franc Sušnik – blagajnik, Franc Stenovec – tajnik in Janko Mozetič – vodja brizgaln.

Leto 1938

V začetku leta pred občnim zborom gasilske čete je gasilska župa iz Kranja sporočila, da naj na občnem zboru črtajo z dnevnega reda volitve, ker je bil odbor malo prej že izvoljen.

7. aprila je bil v predilnici požar na transformatorju.

V juliju je bil obvezni župni zlet v Predvdor.

24. in 25. oktobra so bile vaje za zaščito pred napadi iz zraka, zato je bila ponoči potrebna zatemnitev. Pri teh vajah je pomagala tudi gasilska četa; ustanovili pa so tudi krajevne odbore za zaščito prebivalstva pred napadi iz zraka. Tako se je tudi v Tržiču pričelo porajati vojno vzdušje. Skrb za opremo je postala že tradicionalna naloga gasilcev. Tega leta naroče 10 parov knaustovih spojk po 135 din, za 12 krojev za naraščaj pa naroče blago iz Jarš. Kroje bo sešil krojaški mojster Ciril Tomše iz Pristave po 42 din za 1 kroj.

V spominu imamo gotovo še idejo o nakupu reševalnega avtomobila, za katerega so gasilci še vedno iskali ugodne ponudbe za nakup od firm Steyer, Opel in Ford. Del denarja so hoteli zbrati s široko nabiralno akcijo.

Voda in požari niso mirovali. 22. novembra je velika povodenj odtrgala vodovodno cev, ki je bila speljana iz Virja v mestno hišo (danes zgradba SO Tržič), narasla Bistrica pa je izpodkopala in odnesla prag za brizgalno pod mostom sv. Janeza (most pred kinom) ter izpodkopala še obrežni zid.

Tega leta je bil tudi manjši požar v ključavničarski delavnici tovarne RUNO, ki so ga pogasili sami delavci.

Gasilci tudi niso pozabili na strokovno izpopolnjevanje članov. Tako se je v zimskem času Anton Dornig udeležil V. strokovno-tehničnega tečaja v Ljubljani.

Leto 1939

Voda je Tržiču še kar naprej povzročala težave. Tako se je zaradi velikega deževja posulo 12 metrov opornega zidu na Spodnji poti na Ravnah, zaradi česar je bila v nevarnosti vodovodna napeljava.

23. marca. Zapisnik seje občinskega odbora govori o razpravi, da bo treba znova zavarovati gasilsko orodje za 200.000 din, ker je potekla zavarovalna doba. Občina bo tudi zvišala dotacijo gasilski četi Tržič od 7.500 na 15.000 dinarjev letno. Prag za brizgalno, ki ga je pod mostom sv. Janeza odnesla voda, in mostne podpornike bo popravil tesarski mojster Franc Stritih.

Pomembno za gasilce je bilo, da je bil to leto obnovljen mestni vodovod in so bile pozidane stopnice do Tržiške Bistrice pri današnji hiši Partizanska 23.

21. maja so gasilci spet priredili veliko gasilsko tombolo, te so bile v Tržiču že tradicija, na Pollakovi pristavi nasproti dekliškega doma. Glavni dobitek je bilo motorno kolo, vredno 10.000 din, več dvokoles, žepnih ur in drugih manjših dobitkov. Tablice so bile po 4 dinarje. Tako je gasilska četa spet prišla do skromnih finančnih sredstev.

Leto 1940

Tega leta je gasilska četa doživela veliko izgubo. Dne 26. septembra je v 85. letu starosti umrl njen predsednik in častni član Jože Dornig. »Bil je 57 let predan gasilec, med ustanovitelji gasilskega društva Tržič in pobudnik za gradnjo gasilskega doma. Pokojnega so imenovali gasilski oče. Bil je ves predan boju zoper grozeči plamen, ni gledal na levo ali desno, ampak je bil vedno pripravljen žrtvovati delo in čas ob vsaki uri za pomoč bližnjemu. Spominu velikega moža se je poklonila tudi mestna občina in mu na grob položila venec.« Približno tako je o tem možu zapisano v zapisniku seje občinskega odbora v decembru 1940.

Pokojnega predsednika je pri gasilski četi nasledil Franc Sušnik.

Zaključek

Na teh nekaj straneh smo lahko spremljali delo in razvoj Gasilskega društva Tržič med obema vojnama, t. j. v stari Jugoslaviji. Videli smo, da sta osvoboditev izpod stoletne tujčeve oblasti in veselje do dela v

Dva ustanovitelja v visoki starosti: častni načelnik Joža Dornig in Joža Zaletel

lastni državi dala tržiškim gasilcem delo in polet. Žal takratna nova država ni uresničila vseh pričakovanj in strankarske razprtije so včasih hromile delo požarne varnosti, ki so ga opravljali prostovoljni gasilci. Gasilska društva so bila že od vsega začetka sestavni del družbenega življenja in dogajanja v kraju, saj so se člani udeleževali vsa leta pomembnih družbenih manifestacij in raznih prireditev, bodisi kot udeleženci ali pa kot čuvarji imetja in ljudi. Vse to lahko rečemo, da je veljalo za Gasilsko društvo Tržič, ki se je s svojo aktivnostjo uveljavljalo v kraju in času in se skušalo razvijati po svojih močeh, strokovno in tehnično. Vsako leto je izmenjalo izkušnje z drugimi gasilci društvi ob skupnih vajah ali jubilejnih srečanjih. Ves ta čas je društvo stalno skrbelo za operativno pripravljenost, saj so gasilci imeli 8 do 10 suhih in mokrih dnevnih in nočnih vaj na leto ter strokovna predavanja. Žalostno je bilo v stari Jugoslaviji to, da so morali tržiški gasilci kljub dotacijam in prispevkom velik del finančnih sredstev prislužiti z organizacijo veselic in tombol, tako da je to postala že kar tradicija. Vsakoletno so z vozom po Tržiču nabirali dobitke, ki so jih dajali obrtniki, trgovci, tovarnarji in drugi, deloma kot denar, še več pa je bilo raznih predmetov, kot na primer kose, podkve, vreča moke, sirkove krtače (ribarice), pasta za zobe s ščetko ipd. Dobiček tombol in veselic je prinesel dodatni denar, če je društvo z nakupom nove brizgalne želelo izboljšati svoj strojni park ali dati socialno podporo bolnemu članu ter vrniti izposojeni denar. Ne smemo pa podcenjevati tudi vloge strank in

njihovih razprtij, ki so jih skušale vnašati tudi v gasilsko društvo. Kljub takim poskusom je bilo v društvu le dovolj predanih in pogumnih mož, ki so uspešno delovali v dobrobit društva in prebivalstva.

Gasilsko društvo Tržič med okupacijo

Dne 6. aprila 1941 je v Jugoslavijo brez vojne napovedi vdrla okupatorska vojska. Gorenjsko je zasedla nemška vojska, za njo sta prišla policija in gestapo. Preden so Tržič zasedli Nemci, je ob 23. uri župan Majeršič poklical Franca Golmajerja, Blaža Jegliča in Franca Bedina ter jim ukazal, naj skličejo gasilce in postavijo straže za vzdrževanje reda. Odstraniti so morali tudi municijo iz meščanske šole, ki je ostala za umikajočo se jugoslovansko vojsko. Precej tega so odpeljali proti Domžalam ali odvrgli v vodo. 11. aprila so bili gasilci ponovno poklicani, da odstranijo mine in dinamit pod tržiškim mostom, ki vodi k trgu. Tako so ti možje preprečili nesrečo, ki bi jo povzročila eksplozija.

To je bil tudi za gasilce začetek težkega obdobja. Po zasedbi so Nemci gasilsko društvo preimenovali v Feuerwache Neumarktl (Požarna straža Tržič). Vse takratno gasilstvo na Gorenjskem je spadalo pod Gaufeuerwehr (Klagenfurt pokrajinsko gasilsko vodstvo Celovec), ki ga je vodil major Kohla. Društvo je moralo ves arhiv in dokumentacijo oddati na občino. Nova oblast je določila vodstvo društva in moštvo je pod pritiskom izvajalo poleti in pozimi redne vaje in po mestu stražilo objekte. Za primer neposlušnosti so Nemci grozili z represalijami.

Da bi pokazali, kako skrbijo za gasilstvo, so Nemci kupili za gasilce 60 novih črnih paradnih uniform. Stare gasilske oznake so zamenjali. Uniforme so kasneje večinoma uporabljali partizani. Društvo je v letu 1943 dobilo gasilni kombi. Tega so sestavljali: avto daimler-mercedes benz 60 PS s pripadajočim gasilnim orodjem za eno desetino in motorno kolo ardie 193 m³. Avto mercedes je bil spravljen v Šolski ulici 5 (Gassnerjeva garaža).

Med okupacijo je število članstva močno naraslo (60 mož), ker so bili pripadniki gasilskih enot oproščeni udeležbe v Wehrmannschaftu (domači oboroženi oddelki, ki so jih okupatorji poizkusili uporabiti proti partizanom). Vodstvo gasilcev je ostalo odločno tudi pod tujčevo peto in doseglo, da sta ostala pogovorni jezik in petje v slovenščini, le administracija je bila nemška. Občnih zborov v teh letih ni bilo, temveč le občasni sestanki. Požarov, ki sta jih zanimala ali kako drugače povzročila okupacijska vojska s policijo, gasilci niso smeli gasiti, enako je bilo, če so požar iz taktičnih razlogov povzročili partizani. Društvo je v glavnem varovalo imetje in skrbelo za osnovno požarno varnost.

Kolikor bolj se je prek Italije našemu ozemlju bližala druga fronta, toliko več je bilo preletov zavezniških bombnikov tudi prek Tržiča v Nemčijo. Zato so bili včasih dolgotrajni alarmi tudi po večkrat na dan. Ob pričetku alarma so se gasilci z vozili odpeljali v različne smeri, kot npr. k Debevčevi apnenci (Cesta JLA) ali na Cimper (Koroška cesta) in tam počakali konec alarma, medtem ko je moral del gasilcev pešačiti na odrejena mesta. Enkrat so letala odvrгла verižne bombe na področje Kokovnice nad Hofnarico, nad hišama Virje 2 in na cesti JLA 5. Eksplozija je porezala drevesa in padalo je kamenje. To je bilo 27. decembra 1944. Gasilci so ves čas okupacije opravljali svojo službo, da bi s tem pomagali prebivalstvu in ohranili gasilstvo. Večina članstva je aktivno pomagala

partizanom bodisi materialno, z informacijami ali s propagando. Zato so bili nekateri izseljeni, zaprti ali so odšli med partizane. Precej jih je dalo življenje za našo svobodo. To so bili: Karel Bečan, rojen 1915, partizan, padel 16. aprila 1942 na Letencah,

Ivan Bečan, rojen 1905, partizan, ujet v Seničici pri Medvodah, umrl 1942 v Dachauu.

Miha Bergar, rojen 1902, partizan, padel 5. aprila 1945 v Čekovniku nad Idrijo,

Anton Bohorič, rojen 1906, partizan, padel 8. maja 1945 na Dravskem polju na Koroškem,

Franc Jagodic, rojen 1853, ustanovni član GD, bil izseljen v Wiendsheim na Bavarskem, umrl 1943, star 90 let,

Rok Kramar, rojen 1919, partizan, padel v Lomu 9. januarja 1945,

Jože Ovsenek, rojen 1905, ki ga je ujela bela garda in ga 2. marca 1945 ustrelila v gozdovih nad Škofjo Loko,

Stanko Polanšek, rojen 1913, partizan, padel 1944 v Savinjski dolini,

Stanko Starman, rojen 1910, strojnik pri GD, padel 11. maja 1945 zadet od mine 14. brigade 29. hercegovske divizije, ki je prodirala za nacistično vojsko,

Franc Sušnik, rojen 1902, v vodstvu GD, partizan, zajet na Koroškem in umrl 14. aprila 1945 v taborišču Ljutomeržice na Češkem,

Jože Vidmar, rojen 1895, v vodstvu GD, izseljen v Srbijo 3. julija 1941, umrl v Valjevu 9. februarja 1944.

Ti tovariši so dali največ, kar so imeli – svoja življenja, in tako dokazali predanost službi za ljudstvo. Slava jim!

Ko se je prve dni maja 1945 valila okupatorjeva vojska in njeni pomagači skozi Tržič proti Ljubelju, je ob cesti obstalo ameriško poltovorno vozilo dessoto s pogonom na lesni plin in nosilnosti 800 kg, ki so ga Nemci zaplenili. Tone Dornig je ta avto z otroki zavlekel v Slugovo šupo, kjer je ostal skrit do osvoboditve. Potem so ga v BPT popravili in predelali za pogon na tekoče gorivo, kot tak je nato rabil gasilcem GD Tržič še dolgo vrsto let kot poltovorno vozilo.

Požari med drugo svetovno vojno

Med okupacijo je bila vrsta požarov, ki so bili večinoma povzročeni iz taktičnih ali političnih namenov, pa tudi kot povračilo za sodelovanje v NOB. Gasilec je bil seveda v takih primerih dostop na pogorišče onemogočen, saj je bil cilj takih požarov uničenje imetja kot del boja proti sovražniku ali kot kazen za sodelovanje na eni ali na drugi strani. Kljub temu bomo za ilustracijo našeli vsaj največje požare na območju naše občine.

- 5. avgusta 1941 požge okupator Verbičevo kočjo pod Storžičem, v njej padejo prve žrtve.
- V noči 29. na 30. junija 1942 je 15. mož 1. čete II. bataljona kokrškega odreda požgalo civilno taborišče na Žagi, ki je bilo nasproti Dovžanove žage pod Ljubeljem. Gasilci, ki so se pripeljali z dvema avtomobiloma, niso smeli gasiti. Nemci so delavce preselili v barake na Zali Rovt.
- 16. junija 1942 selijo Nemci med drugimi tudi štiričlansko Perkovo družino z Brega ter ob tej priliki požgo njegovo domačijo.

- 1. julija 1942 je 1. četa II. bataljona kokrškega odreda požgala most čez Ljubeljsko cesto pri Lajbu pri Sv. Ani.
- Istega dne je ista četa požgala veliko Bornovo žago in avtomobil v Puterhofu.
- V enem od poletnih mesecev je na Seči v gozdu pod Kobilico na Dobrči nastal požar, ki so ga pogasili bistriški in lešanski gasilci.
- 25. marca 1944 so pogorele Raublove delavske barake na Zalem Rovtu v Trziču (Firma Raubl je bila gradbeno podjetje za gradnjo ljubelskega predora in ceste). Ta čas je bilo precej snega. Partizani so preprečili gašenje.
- 14. maja 1944 napadeta 2. in 3. četa I. bataljona kokrškega odreda postojanko v Bornovem gradu v Puterhofu, zažgo obnovljeno državno lesno žago z zalogami lesa vred in gospodarsko poslopje-hleve. Po štiriurnem boju se partizani umaknejo.
- 13. julija 1944 požge okupator Zaplotnikovo-Prinčevo domačijo v vasi Gozd.
- 26. avgusta 1944 požgeta nemška policija in bela garda Počivalnikovo domačijo. Polajnarjeva družina se preseli v dolino.
- 7. oktobra 1944 so Nemci požgali v boju s partizani v vasi Gozd 6 domačij, domačini so rešili komaj le del premoženja.
- 25. oktobra 1944 so Nemci požgali hlev pri Završniku v Podljubelju.
- Oktobra 1944 so borci kokrškega odreda požgali šolo v Lešah, da se vanjo ne bi vselili belogardisti.
- Novembra 1944 so belogardisti požgali počitniški dom salezijancev v Hudem grabnu, ker so se tam zadržavali partizani.
- 28. novembra 1944 so gasilci iz Bistrice gasili požar na pašniku na Ježah na Brezjah pri Trziču.
- 11. novembra 1944 so borci II. bataljona kokrškega odreda požgali šolo in grad v Puterhofu (Jelendol), da so preprečili vselitev bele garde; gorelo je 5 dni.
- 13. januarja 1945 je patrola II. bataljona kokrškega odreda požgala šolo in župnišče v Lomu, ker so v njih hoteli belogardisti urediti postojanko.
- Aprila 1945 sodelujejo člani gasilskega društva Bistrica pri gašenju gozdnega požara na Stovcu nad Bistrico.
- V Lomu je bila tega leta požgana tudi Jeretova hiša – Pernetovi.
- V šupi Polančeve vrvarne za Virjem je bila prikolica z bencinom (v Hofnarici), ki pa so jo bežeči okupatorji z rafalom zažgali.
- 11. maja 1945 je zagorelo pri zadnji hiši na Cimpru, kjer so stanovali Majeršičevi, po domače pri Žonču, Koroška 25. Zgoreli so leseni deli.

GASILSKO DRUŠTVO TRŽIČ V NOVI JUGOSLAVIJI

Leto 1945

Po težki osvobodilni vojni in ljudski revoluciji je ljudstvo začelo z velikim delovnim poletom obnavljati porušeno in graditi novo domovino. Zaščita ljudskega premoženja in služba ljudstvu je postala širša in odgovornejša ter je tudi gasilcem nalagala zahtevnejše in številnejše naloge, ki so se

pričele takoj prve dni po osvoboditvi. Takratna poročila povedo, da so gasilci v dneh 11. in 12. maja pričeli čistiti ceste vsega vojnega materiala, ki je ležal vsepovsod. Še zlasti je obstajala nevarnost za otroke, da se ponesrečijo, ker so se igrali z bombami, naboji in drugimi eksplozivnimi predmeti. Pri tej akciji so sodelovali predvsem starejši gasilci, ker so mlajši imeli druge vojne obveznosti. Pri čiščenju so uporabljali tudi hidrante.

V juniju je Nadislav Salberger sestavil imenik članov in začel urejevati delovanje čete. Gasilci so utrpeli precejšnjo škodo, kar razberemo iz prijave vojne škode:

	vrednost
– gasilski avto daimler benz so vzeli četniki	120.000 din
– poltovorni chevrolet so odpeljali nemški žandarji	12.000 din
– motorno kolo ardie je vzela 14. hercegovska udarna brigada	9.000 din
– hranilne vloge so odnesli Nemci	32.000 din
– izgubljenih je bilo 20 paradnih oblek in škornjev	38.000 din
skupno vojne škode	339.926 din

Za začetek je bilo dogovorjeno, da bodo uredili prevoz bolnikov ali ponesrečencev. Zato je bil predilniški sanitetni voz začasno premeščen v gasilski dom, vožnja z njim pa sta prevzela Konrad Šarabon in Stanko Štepančič, stroške prevoza pa je prevzel Rdeči križ, Enotne gasilske organizacije za širše območje še ni bilo, zato se četa tudi ni mogla povezovati. Kopicile so se razne težave. Da bi se stanje kolikor toliko uredilo, je Nadislav Salberger 29. oktobra sklical sejo, na kateri so prisotni izvolili naslednji začasni odbor:

- Nadislav Salberger, načelnik gasilske čete Tržič,
- Alojz Kaplan, podnačelnik in politdelegat,
- Ivan Stopar, tajnik,
- Karel Smole, blagajnik,
- Tone Dornig, poveljnik,
- Franc Hladnik, namestnik poveljnika,
- Franc Bedina, gospodar,
- Franc Golmajer, odbornik,
- Alojz Štefe, odbornik,
- Tone Kralj, odbornik,
- Vincenc Zadražnik, odbornik.

Četa je bila takrat podrejena notranji upravi OLO, kjer je bil referent za gasilstvo.

Na tej seji so se dogovorili še za dve vaji ter o članarini, ki naj bo 5 din za aktivne člane, 10 din za podporne člane na mesec. Razprava je tekla tudi o predlogu proračuna za leto 1946, ki naj vsebuje potrebo po finančnih sredstvih:

- za popravilo poltovornega avtomobila dessoto,
- za nakup voza z gumijastimi kolesi za prevoz četrte brizgalne,
- za nakup spojk, 200 m cevi, 30 baterij in 10 večjih svetil,
- za 200 l bencina in 20 l olja,
- za nakup večje sirene in pisalnega stroja,

- za nakup 60 delovnih oblek,
- za nakup 8 m³ drv za gretje v gasilskem domu,
- itd.

Mestni narodni osvobodilni odbor (MNOO) je potrdil sestavo novega odbora GČ. Četa je imela tudi poseben študijski program, ki je vseboval politične in strokovno-tehnične teme.

Na naslednji seji, ki se jo je udeležil tudi predstavnik MNOO Ignac Ahačič, so gasilci razpravljali o naslednjih problemih in predlogih:

- o programu strokovnega in političnega izobraževanja članov,
- o predlogu za novo orodišče nekje ob Virju, ker v starem gasilskem domu ni primerne garderobe, ne umivalnice, ne shrambe za drobno orodje, pred glavno cesto pa je še strm klanec, ki zahteva pri odvozu brizgaln in orodja velik napor in več ljudi.

Kot prvo pomoč četi je MNOO dodelil v decembru 1945 eno klastro drv.

Tudi ogenj ni počival. Tako je 2. decembra v nočnih urah nastal požar na Koroški cesti 17 v Kovačevi delavnici. Ogenj so pogasili tovariši Bedina, Jeglič in nočni čuvaj.

Leto 1946

V januarju je dobila GČ 1.000 dinarjev dotacije od MNOO v Trziču.

26. januarja je bil 63. občni zbor, to je bil tudi prvi občni zbor GČ po osvoboditvi. V vodstveni organ je bil potrjen takratni začasni odbor, le za tajnika so imenovali Avgusta Primožiča. Takratni občinski referent za gasilstvo je bil Blaž Jeglič. Ta je uredil, da je MNOO plačeval vodarino in električni tok.

1. aprila se je na predlog referenta za gasilstvo priključila gasilski četi Trzič še GČ Bistrica s 15 člani. V odbor so se vključili podnačelnik Peter Košir, podpoveljnik Rudi Snedic, za preglednika pa Jože Mokorel in Ludvik Štalec.

Težave so bile tudi zaradi pomanjkanja pogonskega goriva. Četa je na mesec dobivala po 30 l bencina in 3 litre strojnega olja ter je morala stalno poročati o porabi.

Zaradi nevarnosti pred požari je četa organizirala posebno komisijo za pregled podstrešij, ki so bila zelo zanemarjena. Pri svojem delu je večkrat naletela na nerazumevanje lastnikov.

Ker GČ ni dobivala ustreznih finančnih sredstev, ki bi jih potrebovala za vzdrževanje in nakup opreme ter orodja, je potreben denar hotela dobiti na že tradicionalen način z organizacijo veselice, vendar zato ni dobila dovoljena, prav tako pa ji niso dovolili zbiranja denarja z nabiralno polo. Toda gasilci niso odnehali in so dosegli, da je bila 30. avgusta veselica v predilniški dvorani. Seveda so morali še sami priskrbeti živilske nakaznice za meso, klobase in kruh. To je bil za tiste čase, ko je bilo hrano mogoče nabaviti samo z živilskimi nakaznicami, podvig, vreden pohvale. Prireditelj je zelo uspela, le godba je postavila previsoko ceno. Z izkupičkom so gasilci poravnali tekoče stroške.

Člani GČ so bili tudi družbeno aktivni. Tako je npr. v avgustu 1946 odšla delegacija v Podnart in pozdravilo jugoslovansko delegacijo, ki je odhajala na mirovna pogajanja v Pariz. Gasilci so se udeležili tudi drugih manifestacij v tem letu, kot so bile odkritje spomenikov padlim,

praznovanje 1. maja in druge slavnosti.

Vodstvo čete je skrbelo tudi za izpopolnjevanje članstva. Tako so bili organizirani v zimskem času tečajji tehnične in politične vsebine, ki so bili dobro obiskani. GČ je imela tudi stenčias.

5. junija je Mirko Mežek prinesel z MLO Kranj alarmno sireno, ker je bila tržiška neznanokam odnešena in je znake za alarm trobil trobentač z rogom. Nova sirena je bila montirana v stolp Andrejeve cerkve in priključena na javno omrežje, vendar je bila čez dve leti preklopljena na predilniško elektriko.

Požari v letu 1946

- 12. januarja ob 20 uri in 12 minut je zagorelo v mizarski delavnici pri Amanu v Bračičevi ulici št. 1, požar pa je bil v pol ure pogašen.
- Februarja je gorela sušilnica tovarne RUNO za Mošenikom; požar so gasili domači gasilci, ki so bili v tovarni, in gasilci tržiške čete. Ogenj je bil verjetno podtaknjen.
- 3. aprila je nastal največji požar v tržiški občini od 1945 leta do danes. V popoldanskih urah je pričel goreti gozd v Kokovnici in je gorel štiri dni. Da bi dobili vsaj medlo sliko o tem, kakšne napore so pri tem požaru morali prestati Gasilska četa Tržič in drugi, ki so pomagali gasiti, je najbolje prikazalo poročilo, ki ga je o tej nesreči napisal takratni predsednik te gasilske čete Nadislav Salberger. Ker je navedeno poročilo zelo obširno, smo napravili skrajšan povzetek.

Sreda, 3. aprila 1946

»V gozdu 150 metrov nad državno cesto v Tržiču v Zg. Preseki so se otroci igrali z eksplozivnimi predmeti in zanetili požar, ki ga niso mogli udušiti. Alarmirali so gasilce. 27 članov je takoj odšlo k gašenju. Požar je zajel približno 2000 m². Ostala je nevarnost, da se zaradi južnega vetra ogenj prevale prek roba v gozd... in navzdol k stanovanjskim hišam. Z največjim naporom se nam je posrečilo ogenj na severni strani ustaviti. Na pomoč so prišli borci 6. proletarske brigade iz Tržiča in Križev (80 mož) ter nekaj gasilcev iz Križev. Ogenj se je širil proti vzhodu... Pripetila se je nesreča. Priletel je kamen v borca 6. proletarske brigade in ga hudo ranil... Okrog pete ure popoldne je začel vleči suh veter. Ogenj... je z bliskovito naglico preskočil našo obrambo in se širil... po grebenu. Gasilci in vojaki so na nekaterih mestih komaj ušli, ognja niso mogli več ustaviti. Na pomoč je prišla večja skupina delavcev in vojnih ujetnikov iz Državne gozdne uprave in žage v Tržiču ter članov gasilske čete Bistrica. Ponovno smo alarmirali civilno prebivalstvo Tržiča... ki se ni odzvalo. V mraku je gasilo okrog 200 ljudi... Pridružila se je četa vojske iz Križev in člani gasilske čete iz Kranja. Največje težave pri gašenju so bile zaradi hude suše, strmega in neprehodnega terena, smeri vetra, rušечеega kamenja in z bliskovito naglico letečega talnega in podtalnega ognja. Prek noči so ostali na mestu požara poleg članov gasilske čete iz Tržiča še oddelek vojske ter delavci državnega gozdnega podjetja.«

Četrtek 4. 4. 1946

»Dasiravno je bil požar prek noči udušen in ker ognja ni bilo mogoče popolnoma... med skalami in štori zatreti in je še nadalje tlel, je zjutraj močna četa gasilcev tržiške čete z delavci, ki so jih dale na razpolago podjetja Predilnica, Ahačič-Kose, Peko, Gozdna uprava ter vojska

odšla na požarišče... Na delu je bilo 150 ljudi... Okrog 10 ure je ogenj v skalah oživel... Veter je z bliskovito naglico prenesel plamen po strmini dalje na greben... Največja nevarnost je bila, da ogenj preide prek grebena v tržiški ljudski gozd in... proti vzhodu Križke gore. Ker smo uvideli, da je pomoč potrebna, smo skušali s pomočjo narodne milice organizirati civilno prebivalstvo... vendar brez uspeha... V akcijo so stopili gasilske čete iz Sv. Katarine, Sv. Ane, Kovorja, tovarne C. Moline in knojevci iz Tržiča. Na pomoč so prišli še gasilci iz Kranja, Primskovega in Stražišča ter kranjska mladina... 6. proleterska brigada iz Tržiča je zamenjala svoje moštvo... Okrog 22. ure zvečer je bil požar ustavljen... Mestni ljudski odbor je pod vodstvom komande mesta Tržič sklical vse tržiške podjetnike na posvetovanje. Sklenili so, da drugo jutro dajo tovarne ponovno delavce na razpolago..., da gre zjutraj na požarišče 200 delavcev ter večje število vojske pod vodstvom gasilcev. Za občane so pripravili ponoven razglas... Prek noči je ostalo na požarišču pod vodstvom tržiške gasilske čete vojaštvo ter delavci in vojni ujetniki... Gasilska četa Tržič je... organizirala kurirsko službo od ceste do vodstva organizacije gašenja v gasilskem domu. Sodelovala je tudi narodna milica iz Tržiča. Poveljstvo gasilske čete je bilo stalno na mestu požara.«

Petek dne 5. 4. 1946

»Zjutraj se je podalo na požarišče delavstvo tržiških podjetij pod vodstvom gasilcev... za njimi približno 150 borcev proleterske brigade, 30 vojnih ujetnikov, delavci državne žage... s strokovnim osebjem... skupaj čez 440 ljudi. Ogenj se je že v jutranjih urah širil z naglico proti grebenu na Senožet Križke gore. Zaradi več metrov visokega plamena je bilo delo težavno... V dolino so se valile skale, odtrgovali so se tleči štori, pokalo je odvrženo strelivo. Iz Kranja je prispelo 120 vojakov,... 20 članov gasilske čete Kranj, pridružili so se knojevci, člani gasilske čete iz Radovljice, gasilci Kranjske industrijske družbe in gasilska četa z Bleda. Po vsem grebenu od Velike mizice do Senožeti so kopali dva metra široke preseke... čistili so gozd suhega drevja. Na ponoven poziv se je odzvala tržiška mladina. Njeno delo je bila skrb za pitno vodo in kruh za izmučene gasilce. V pomoč so prišli še borci motorizirane divizije iz Kranja in motorizirane brigade iz Škofje Loke in 17. divizije iz Kranja, okoli 120 dijakov in dijakinj iz kranjske gimnazije ter drugi civilisti iz Tržiča in okolice... tako, da je bilo na požarišču 1200 ljudi. Ogenj se je ponovno pojavil na mestu, kjer je pričelo goreti, 100 metrov nad hišami. Tega je zatrla skupina 60 mož iz Begunj in gasilci tržiške čete. Ponoči se je ogenj na tem mestu spet pojavil, a so ga čuvajoči gasilci spet zadušili. Pri tem... je padajoče kamenje ranilo enega vojnega ujetnika, ki je zaradi posledic umrl.«

Sobota 6. 4. 1946

»Takoj v jutranjih urah smo zamenjali nočne posadke... mladina je organizirala prinašanje pitne vode. Iz Kranja je prišlo nekaj delavcev iz tovarn, 6. proletarska brigada je poslala močno četo... posrečilo se je požar z razbijanjem tleče zemlje in štorov zadušiti... opoldne je bil ogenj popolnoma zadušen. Na Veliko mizico smo postavili močno četo. Zaradi izmučenosti gasilcev in vseh drugih sodelujočih, smo zaprosili, da so prek noči ostali na pogorišču borci 6. proletarske brigade iz Tržiča, ki so stražili do jutra. Ponoči je dež uničil še zadnje ostanke požara.«

»Pri gašenju tega požara je sodelovalo veliko ljudi iz Trziča in okolice. Predvsem so to bili delavci iz tržiških, kranjskih in drugih tovarn. Gasilska četa Trzič je angažirala vse svoje članstvo od srede do sobote zvečer. Imela je v glavnem vse tehnično vodstvo sporazumno z gasilskimi strokovnjaki Državne gozdne uprave iz Kranja in Trziča. Starejši člani so delali kot organizatorji, tehnično vodstvo pa je bilo na požarišču. Mlajši člani so opravljali tudi kurirsko službo. Akcije so potekale v sodelovanju z gasilskim referentom mesta Trzič, narodno milico iz Trziča, komando mesta Trzič in mestnim ljudskim odborom.« Na mestu požara pa je morala tržiška gasilska četa koordinirati delo vseh, ki so se odzvali klicu »Na pomoč!« Akcija gašenja tega požara je lahko šla za vse podobne primere tudi danes in kaže lep primer solidarnostnega dela.

Poglejmo še nastalo škodo. Požar je divjal na površini 50 ha, zgorelo je 25–30 ha gozda; škode je bilo po oceni strokovnjakov za okoli 100.000 din. Uničena sta bila dorastek za nekaj let in podmladek. V to vsoto pa niso zajeti ogromni stroški, nastali zaradi delovnih ur vseh sodelujočih, stroški materiala, prevozov itd., t.j. vsega kar so potrebovali pri gašenju. Požar je zahteval tudi človeško žrtev. Teh bi bilo lahko še več, ker so bile poleg ognja, padajočega kamenja in drevja še eksplozije streliva, ki je na Kokovnici ostalo še od vojne.

In vse to zaradi nepredvidnosti v igri...

Leto 1947

To leto prevzameta vodstvo čete Tone Dornig kot predsednik in Franc Hladnik kot poveljnik.

Na pobudo uprave narodne milice pri odseku za notranje zadeve IO Okraja Kranj posodi gasilska četa Trzič 16. oktobra gasilski četi v Stopiče pri Novem mestu brizgalno rosenbauer 800 l/min z vso opremo pod pogojem, da Stopiče plača 3.000 din varščine. Iz Trziča so gasilci poslali v Stopiče poleg brizgalne tudi zapisnik o predaji le-te, vendar od tam niso dobili ne prevzemnega zapisnika, ne zahtevane kavicije in ne besede zahvale. Na notranji upravi v Kranju UNM in v Stopičah so bili prepričani, da je ta brizgalna vojni plen. V resnici pa je bila last mesta Trzič in redno kupljena. 21. novembra tega leta še vedno ni bilo nobenega odgovora iz Stopič o prevzemu brizgalne. Pričel se je spor, ki je trajal vrsto let.

Zaradi stanovanjske stiske so v Trziču za Virjem pričeli graditi stano-
vanjske bloke. Pri tem so pomagali tudi gasilci s posebno delovno četo, katere komandir je bil Franc Hladnik, njegov namestnik pa Ivan Debeljak. Člani gasilske čete so tudi 200 ur udarniško delali na igrišču FKD Ljubelj in še popravljali gasilsko orodje.

13. marca prosi gasilska četa Trzič za 25 parov gorskih čevljev, ki bi jih gasilci potrebovali pri gašenju gozdnih požarov. Prošnjo so poslali vladi LR Slovenije in dobili odgovor, da četa čevljev ne more dobiti, ker ni potrebnega kontingenta.

Bombažna predilnica in tkalnica je tržiškim gasilcem pogosto pomagala s svojimi strokovnimi delavci v delavnicah. Tako so 13. julija v BPT popravili za zelo nizko ceno gasilski avto, in sicer za 3.439 din. Pri tem in drugih popravilih so sodelovali Mirko Hrast, Stanko Bogataj, Konrad Šarabon in drugi.

Zaradi številnih požarov so gasilci dobili od NM-gasilstvo iz Kranja navodilo o ukrepih za zavarovanje gozdov in žetve pred požari, o kontroli ometanja dimnikov ter o odstranjevanju slame in druge navlake v opuščenih stavbah, kar so pričeli pridno izvajati.

3. avgusta je bil gasilski dan v Trziču, združen z veliko gasilsko vajo na desni strani trga, v kateri je sodelovalo 127 gasilcev iz Sv. Ane, Bistrice, BPT, Kovorja, Križev, Loma in Lepenke. Po vaji je bila veselica, ki je prinesla gasilcem GČ Tržič 32.586 din dobička. Tega so porabili za kritje stroškov iz proračuna, ker niso dobili nobene dotacije. Nekaj denarja so dobili tudi s posojnino za gasilski avto tovarni BPT in Rdečemu križu.

Gasilno orodje so včasih morali gasilci posojati za negasilne naloge, pri katerih se je tudi poškodovalo. Zato je uprava NM-gasilstvo v Kranju izdala določila, po katerih se gasilno orodje ne sme uprabljati za polivanje ulic, za pranje avtomobilov, lestev za montažo električnih napeljav, za nameščanje dekoracij, itd.

12. oktobra je bil v Kranju gasilski festival, ki se ga je pod vodstvom Franca Hladnika udeležila ena skupina članov GČ Tržič.

V letu 1947 je bilo več požarov.

- 1. februarja se je vžgala slama, ki jo je imela vojska naloženo ob gospodarskem posloplju tovarne Peko, ker je vanjo nek vojak po neopredvidnosti vrgel cigaretni ogorek. Obstajala je nevarnost, da se ogenj prenese v žagarski obrat. Požar so začeli gasiti delavci Peka, ki so se jim pridružili gasilci iz predilnice. Z eno brizgalno so prispeli tudi gasilci iz Tržiča, ki pa so bili prepozno obveščeni.
- Marca je bil manjši požar v garaži tovarne RUNO.
- 14. aprila je bil gozdni požar nad gradom na Kamniku nad Tržičem.
- 13. septembra je nastal gozdni požar v bregu nad hišo št. 10 v Bistrici pri Trziču. Zagorel je Stritihov breg (vulgo Tomelnov), ker so otroci kurili v gozdu. Požar so gasili bistriški gasilci, industrijska gasilska četa iz predilnice, z dvem brizgalnoma je prihitelo pomagat še 30 gasilcev tržiške gasilske čete. Na pomoč so prišli tudi domačini in delavci iz Gradisa ter vojaki, ki so s krampi in lopatami dušili požar, da se ogenj ni razširil.
- 20. oktobra je gorela hiša v Sebenjah, pri gašenju so sodelovali tudi gasilci prostovoljne gasilske čete iz Tržiča.
- 25. oktobra je ob 20. uri in 15 minut nastal požar na nekem gospodarskem posloplju v Križah zaradi nepravilno izpeljanega dimnika. Poleg gasilcev iz Kovorja in Križev je na pomoč prišlo tudi 12 gasilcev iz Tržiča.
- 9. novembra so gasili trstiko za štukaturo, ki se je vžgala v novem stanovanjskem bloku v Trziču.
- 10. novembra se je zaradi nepravilno izpeljanega dimnika vžgala stanovanjska hiša na Vetrnem. Poleg križkih je ogenj gasilo tudi 10 gasilcev iz tržiške čete.
- 11. novembra ob 18. uri je nastal manjši gozdni požar na Kamniku nad Tržičem, ki so ga gasilci takoj zadušili.

Leto 1948

24. aprila je bil 65. občni zbor gasilcev, na katerem so ugotovili, da občina še ni nakazala dotacije in da imajo dohodke le od članarine, dobička od veselic in plačanih prevozov z avtomobilom.

Gospodar je poročal, da od požara v Kokovnici 1946 manjka precej lopat, krampov in delovnih oblek, ker je pomagalo gasiti tudi civilno prebivalstvo. Zastopnik okrajnega referenta za gasilstvo je naročil, da je treba večkrat poročati o stanju dimnikov, za kar bo zadolžen dimnikarski mojster Franc Bedina. V poročilu beremo tudi, da so gasilci opravili 176 udarniških ur na igrišču FKD Ljubelj, še več prostovoljnega dela pa je bilo opravljenega pri popravilu orodja za gašenje.

Na tem občnem zboru je bil izvoljen stari odbor, le za delo s pionirji je bil na novo izvoljen Anton Krmelj.

Tega leta je bila tudi 65-letnica obstoja gasilskega društva, ki so jo gasilci praznovali v delovnem vzdušju.

1948 leta je izšel nov gasilski zakon, ki je določal enotno gasilsko organizacijo z novo ureditvijo in novimi nalogami. Zaradi tega so imeli gasilci 19. avgusta izredni občni zbor, na katerem se je gasilska četa Tržič v skladu z zakonom ponovno preimenovala v Prostovoljno gasilsko društvo Tržič. Ob tej priliki je bilo izvoljeno tudi novo vodstvo, ki so ga sestavljali:

- Stanko Černilec, predsednik društva,
- Anton Dornig, podpredsednik,
- Alojz Jež, sekretar,
- Franc Hladnik, poveljnik mestne gasilske čete,
- Peter Podakar, gospodar,
- Ivan Debeljak, namestnik gospodarja.

Požari v letu 1948

- Prvi požar v tem letu je bil 4. januarja v predilniški hiši št. 5 v Šolski ulici, ker se je vnela lesena stena ob štedilniku. Pretežni del ognja sta pogasila tov. Cundrič in njegov sin, na kraj požara pa je prišlo še 11 gasilcev in 6 gasilcev-pionirjev, ki so požar dokončno zadušili.
- 21. marca je bil gozdni požar v Kamniku nad Tržičem.
- 6. aprila je pogorelo gospodarsko poslopje pri Jakobu Žosu v Kovorju. Iz Tržiča je prišlo na pomoč 14 gasilcev, ki pa so bili prepozno obveščeni, ker takrat vas še ni imela telefona. Pred ognjem so rešili dom in orodje ter zaščitili okolico. Gašenje je otežkočalo pomanjkanje vode; gasili so gasilci iz Kovorja, Križ, Bistrice, Tržiča in BPT.
- Julija je bil gozdni požar na Kokovnici, ki so ga gasilci iz predilnice in tržiški gasilci. Delo je bilo zelo nevarno zaradi kamenja, ki se je valilo po strmini na kranjski strani gore.
- V tem letu je gorelo tudi gospodarsko poslopje na Vetrnem.
- Pri Sv. Ani so gasilci pomagali pri reševanju ponesrečenega otroka.

Leto 1949

V tem letu so ustanovili Gasilsko zvezo LR Slovenije, kar je pomenilo velik korak naprej v razvoju in urejanju gasilstva.

Od 2. do 9. oktobra je bil gasilski teden. V tem tednu sta bili izvedeni skupna vaja v Kovorju in nočna vaja v Tržiču, ki sta obe dobro uspeli.

Mokra vaja na križišču Partizanske in Cankarjeve ceste na Zupanovi, Grasmajerjevi, Kurnikovi in Srečnikovi hiši

Za informiranje in izobraževanje ljudi o delu gasilcev je bilo v izložbah razstavljeno gasilsko orodje, napisane parole in letaki o posledicah napačnega ravnanja z ognjem in vnetljivimi snovmi. V šolah so imeli poskusne alarme in vaje z drsalnim prtom, ki so jih vodili gasilci. Posebna ekipa, ki so jo sestavili gasilci, je pregledovala podstrešja, dimne vode in kurilne naprave, pa tudi vodne naprave v industrijskih obratih.

To leto so ustanovili tudi žensko desetino, Dorca Kralj je bila za saniteto, Rozi Penko pa se je izšolala v gasilski šoli v Medvodah za prvega ženskega gasilskega častnika na Gorenjskem.

Požari v letu 1949

- Marca je bil požar v neki drvarnici v Lomu. Pri gašenju je sodelovalo tudi PGD Tržič z eno skupino gasilcev.
- Aprila je nastal gozdni požar na Čegeljšah, ki sta ga pogasili dve skupini gasilcev, ena od njih je ostala še do 21. ure na pogorišču.
- Tega leta je gorel tudi gozd v Puterhofu (danes Jelendol). Gašenja se je udeležilo tudi gasilsko društvo iz Tržiča z dvema skupinama gasilcev.

Leto 1950

Aprila dobi društvo dva plašča in dve zračnici za dvokolo, dva avtomobilska plašča in 4 platnene cevi s spojkami, kar je gasilcem mnogo pomenilo. Sicer pa je leto potekalo v znamenju delovnih akcij. Precej članov je sekalo drevesa za drva in gradbeni les, pogozdovalo in pomagalo graditi kočjo pod Storžičem.

PGD se je udeležilo tudi svečane povelje pred 1. majem in akademije 28. novembra v počastitev dneva republike.

Požari v letu 1950

- Januarja je zopet zagorel gozd v Puterhofu (Jelendol). Dve skupini gasilcev sta hitro prispeli na požarišče, vendar je bil ogenj že pogasjen.
- 25. februarja ob 14.50 je poklicala gasilce sirena v predilnico, kjer je gorela šupa, v kateri je bilo skladišče lesa. Pri gašenju je poleg gasilcev iz te tovarne sodelovalo tudi 27 gasilcev iz Tržiča, v pripravljenosti pa je bilo še 15 gasilcev gasilske čete iz Bistrice pri Tržiču.
- V marcu je iskra iz lokomotive tržiskega vlaka zažgala grmovje pri kolodvoru v Tržiču. Ogenj so gasili 1 uro in 15 minut.
- Istega meseca je v Lomu pogorela drvarnica, gasilci pa so obvarovali stanovanjsko hišo in senik.
- 2. aprila ob 19. uri je nastal na Pirmancah gozdni požar in se naglo širil v velikem obsegu. Gasilci so prihiteli s petimi avtomobili. Bilo je vetrovno, pa še vode je manjkalo. Požar je gasilo 22 gasilcev iz predilnice, 10 iz Kovorja, 15 iz Bistrice in 28 gasilcev iz Tržiča. Na pomoč je prišlo tudi 200 vojakov. Z združenimi močmi so po daljšem času le udušili požar. Pogosti gozdni požari zahtevajo, da bi se tudi gozdni delavci morali naučiti gašenja gozdnih požarov, pri čemer bi gasilci bili njihovi inštruktorji.
- 22. aprila je začelo goreti v hiši št. 16 na Trgu svobode v dimniku hiše pri Globočniku, požar pa so takoj pogasili.
- 31. avgusta je bil gozdni požar, ki ga je gasilo 20 gasilcev in 30 vojakov do 22. ure.
- 11. novembra je gorelo gospodarsko poslopje v Kovorju. O tem požaru so bili tržiški gasilci eno uro prepozno obveščeni.

Leto 1951

28. januarja postane Anton Dornig predsednik društva, Anton Kralj adjutant, Štefan Slatnar vodja mladine, Franc Hladnik poveljnik, Stanko Černilec pa zastopa MLO, drugi pa ostanejo na prejšnjih dolžnostih.

24. februarja je bila na stavbo MLO montirana električna sirena, od katere dobe ključje gasilci, milica in tajnik MLO.

12. marca je bila sklicana posebna sektorska konferenca za območje Tržiča. Dogovorjeno je bilo, da bosta dva sektorja, in sicer eden v Tržiču in eden v Križah. V tržiški sektor naj spadajo gasilska društva Tržič, Kovor, Bistrica, Sv. Ana, Lom, Leše in Podbrezje ter vsa industrijska gasilska društva v Tržiču. V tem smislu bodo tudi organizirali tekmovanja. Franc Hladnik je poročal o delu sektorja, član OGZ Kranj Metod Rotar je dajal navodila o urejanju trodelnega napada in o nalogah sektorja.

3. junija je Okrajna gasilska zveza Kranj na igrišču FKD Ljubelj v Tržiču organizirala mladinski gasilski nastop. Tržičani so se ga udeležili z dvema desetinama, od katerih je mladinsko vodil Jernej Zupan, pionirsko pa Leon Hladnik. Pri nastopu so sodelovali vsi člani. Tehnična izvedba je bila dobra in pionirska desetina društva je osvojila II. mesto. Pri nastopu je sodelovala tržiška folklor in godba iz Šenčurja.

Na večer pred obletnico vstaje so gasilci zakurili kresove na Jožefovem griču, na razvalinah Hudega gradu in v Bistrici. V proslavo 10-letnice

OF je društvo sprejelo obvezo s 5 točkami. Ena od teh je bila udarniško delo. Podatki kažejo, da so člani PGD opravili prek 2000 ur prostovoljnega dela, sam Matevž Malovrh pa je brezplačno navozil pesek pred gasilski dom.

V septembru je društvo priredilo na dvorišču tovarne RUNO veselico s srečolovom, ki je prinesla 36,411 din dobička, od tega so 30.000 din takoj vložili v banko, ostanek pa v orodno blagajno.

Dvajset članov bi se moralo udeležiti vaj na gasilskem festivalu v Kranju. V tem pa je nastal požar na Kokovnici in namesto na festival so šli člani požrtvovalno gasit. Na festivalu so sodelovali tako le pionirji in pri tekmovalju zasedli drugo mesto.

Zadnje dni decembra je bil revizijski pregled, ki ga je izvedel sekretariat OGZ Kranj. Ugotovil je, da je gasilski dom sicer dobro oskrbovan, da orodjar Peter Podakar skrbno vodi orodišče, vendar priporoča gradnjo novega doma z več prostori in z ugodnejšim izvozom. Sedaj izvoz ovira klanec, lesene barake in škrapa.

V tem letu se je povečalo tudi imetje društva za 20 paradnih uniform, 1 par usnjenih škornjev, 2 rešilna pasova, 1 spojko in 30 kokard.

V celoti šteje društvo 22 izprašanih gasilcev, 4 podčastnike, 2 častnika in 1 častnico.

Izvajajo se tudi skupne vaje s PAZ. Revizijska komisija je bila z delom društva zadovoljna.

Požari v letu 1951

- 2. aprila je gorelo v skladišču bombaža v predilnici in v lopi za odpadke. Poleg domačih gasilcev in delavcev je pomagalo gasiti še 27 gasilcev iz Trziča.

Pionirji GD Trzič na zletu gorenjskih pionirjev 1951

- 16. septembra je nastal gozdni požar na Kokovnici. Ogenj so lokalizirali 4 gasilci PGD Tržič in 3 iz IGD BPT v skupno 60 delovnih urah. Pogorela sta senik in trava. Alarm je prišel iz Kranja, vendar prepozno.
- 31. avgusta je ponovno gorelo v skladišču bombaža v predilnici. Spet je gasilcem iz BPT pomagalo pri gašenju 27 prostovoljnih gasilcev iz Tržiča.

Leto 1952

14. februarja je bil občni zbor, ki so se ga udeležili tudi zastopniki MLO, KPS, ZB in FKD. Vsi so dali priznanje delu društva. Ob tej priložnosti je bila izrečena tudi misel, da naj bi bil iz vsake hiše en član gasilec, ki bi takoj znal ukrepati v primeru požara. Černilec je poročal, da bo IO OF nakazal 10.000 din društvu in da je MLO že poslal 5.000 din dotacije. Lovro Cerar iz MLO je dejal, da gradnja gasilskega doma še ni v planu, a se bo zavzemal, da bo prišla čimprej v plan. Na zboru je bil izvoljen dolgoletni član PGD Fric Dornig za povezavo med PAZ in društvom, za vodjo mladine pri PGD pa Joža Koder.

To leto je v februarju zapadlo veliko snega. Gasilci so čistili hidrante, poskrbeli za prehode v primeru požara, pomagali ljudem čistiti sneg s streh in z javnih zgradb.

V marcu so gasilci ponovno pregledovali podstrešja in dimovodne naprave ter ugotovili, da se je stanje zelo izboljšalo.

Ob gasilskem dnevu 25. maja je nastopila ženska desetina na samostojni vaji na Trgu svobode v Tržiču in žela lepo priznanje.

6. julija se je 12 članov udeležilo Gorenjskega festivala na Jesenicah, ki je bil v čast 70-letnice delovanja IGD železarne.

13. julija je bil I. festival ženskih desetin v Škofji Loki pod pokroviteljstvom CK KPS, ki ga je zastopala sekretarka Vida Tomšič. Vodstvo festivala je imela Tržiška Dorca Kralj, članica PGD Tržič in OGZ Kranj, spreved pa je vodila Rozi Penko-gasilski častnik. Obe je Vida Tomšič v imenu pokrovitelja pohvalila. Zelo uspešno je na tem festivalu, kjer je bilo 520 gasilcev, nastopila tudi tržiška ženska desetina.

16. in 17. avgusta je bil gasilski festival v Ljubljani, na katerem je ženske desetine spet vodila Rozi Penko. Posebno pozornost pa so vzbudili tržiški pionirji, ki so izvedli vajo reševanja z drsalnim prtom iz goreče hiše v primeru zračnega napada.

V oktobru sta imela skupno vajo PGD Tržič in IGD BPT.

1. novembra so gasilci v čast 6. kongresa ZKJ zakurili kres na Jožefovem griču in se udeležili povorke po mestu.

28. novembra so člani društva sodelovali v BPT pri odkritju spomenika padlim v NOB in pri otvoritvi telovadnega doma Partizan.

To leto je društvo nastopalo na 20 festivalih.

Za leto 1952 je društvo prejelo od MLO 59.700 din dotacije in 27.168 din od podjetij.

Požari in ujme v letu 1952

- 1. februarja je zapadel zelo visok sneg, tako da so se šibile in pokale strehe. Dvajset gasilcev je pomagalo ljudem pri odstranjevanju snega s streh.

Člani GD Tržič v vodstvu prvega gasilskega ženskega festivala 13. julija 1952. Sede od leve na desno: Minka Primožič, Tvrdyjeva, Vida Tomšič, Rozi Penko; stoje od leve na desno: Tone Dornig, sedmi je Metod Rotar, deveti Matevž Hace in zraven Dorca Kralj

- 14. februarja je pravtako 20 gasilcev odmetavalo sneg z Basteljnovе hiše na Trgu svobode 20, z Mestne hiše, z Ferbarjeve hiše ter s hiš na številkah 22 in 24. Prav tako so gasilci metali sneg na Cesti JLA s poštnega poslopja in z Ošabnikove hiše. Strehe so očistili snega na Cankarjevi 5 (kino) in na farni cerkvi. Pri tem so si pomagali tako, da so z vrvmi žagali snežno odejo na strehah.
- V teh dneh so gasilci pomagali tudi odmetavati sneg s tržiške železniške proge. V boju s snegom so opravili 872 delovnih ur.
- 15. julija je zaradi odvrženega cigaretnega ogorka nastal manjši gozdni požar na Ravnah, ki ga je v skupno 72 delovnih urah s krampi, lopatami in sekirami zadušilo 18 gasilcev.
- 6. septembra je bil podtaknjen ogenj v Kopušarjevo gospodarsko poslopje v Snakovem. Z brizgalno je prišlo 31 gasilcev iz Tržiča, ki pa so bili prepozno obveščeni. Gasili so še gasilci iz Kranja, Križev, Kovorja in iz RUNO. Bilo je zelo deževno. Pri gašenju se je poškodoval Franc Hladnik, poveljnik tržiških gasilcev.

Leto 1953

24. januarja je bil občni zbor PGD, na katerem so ugotovili, da je udeleževanje na vajah 70 %, kar je zadovoljivo zlasti še zato, ker mnogi delajo v treh izmenah. Problem je v tem, da se morajo nekateri člani še obvezno udeleževati vaj pri PAZ. Poizkušali bodo, da navedenih vaj oprostijo strojnike in orodjarje.

25. februarja je bil manjši požar na Kamniku, ki je verjetno nastal zaradi igre otrok z orožjem. Ogenj je pogasilo 5 gasilcev iz Tržiča, 5 iz predilnice in nekaj gasilcev iz Kovorja.

V aprilu je PGD zdravilišče Golnik prosilo za trojak in tudi za to, da naj gasilce tega društva nauče trodelnega napada.

2. aprila so člani društva odobrili pravilnik, ki z 11 členom določa in ureja uporabo orodišča v primeru požara ali vaj, pri čemer je večkrat prišlo do problemov, ta pravilnik pa bi jih naj odpravil.

Razvitje novega gasilskega prapora pred občinsko zgradbo leta 1953. V sredini je poveljnik Franc Hladnik, zastavo drži Viktor Dornig, na desni pa je poveljnik Franc Bedina

17. maja razvije društvo kot prvo v kranjskem okraju svojo zastavo, ki jo je kupilo s prispevki hišnih posestnikov, obrtnikov in društev.

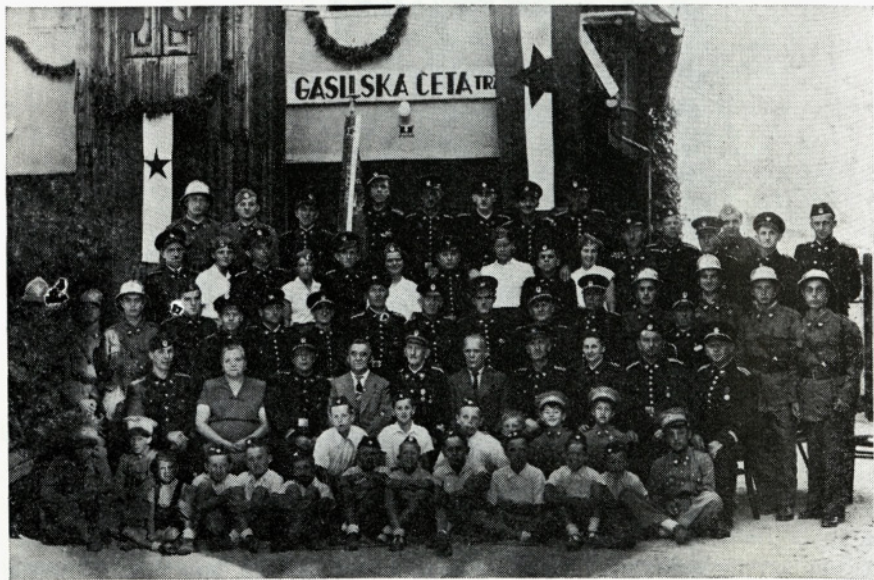
21. maja je 22 članov opravilo 151 udarniških ur pri gradnji javnega kopališča.

Zlasti maja, pa je tudi že prej, je bilo široko sektorsko tekmovanje iz vaj v kombinaciji, v mokrih vajah in v poskusnih alarmih v povezavi s PAZ. Pri tem so sodelovali IGD Lepenka, IGD BPT, PGD Bistrica, PGD Jelendol, PGD Tržič, PGD Podgora, PGD Žeje in drugi.

13. junija je bil v Tržiču brigadni nastop, ki se ga je udeležilo 480 gasilcev. Nastop je bil združen s proslavo 60-letnice IGD BPT in z razvitjem prapora. Popoldne so bile praktične vaje, ki so pokazale solidno znanje in tehnično opremljenost. Nastope in tekmovanja je vodil štab operative Gasilske zveze Tržič s poveljnikom Antonom Dornigom na čelu. Pri sektorskem tekmovanju so člani PGD Tržič zasedli 3. mesto. V juliju je predsednik društva odpeljal skupino pionirjev-gasilcev na kopanje v Blejsko jezero, bili so zelo navdušeni in hvaležni.

20. julija je OO SZDL gasilskemu društvu Tržič vendar dovolil pobirati prostovoljne prispevke z nabiralno polo.

25. julija je PGD pričelo s programom praznovanja 70-letnice društva. Ta dan je bila komemoracija na pokopališču, zagorel je kres in skozi Tržič se je vil sprevod z bakljami. Naslednjega dne je godba zaigrala budnico, nakar je sledil sprejem gostov in nastopi gasilskih ekip. Ta dan se je z nastopi posebno izkazalo 200 pionirjev iz Tržiča, Leš, Brezij pri Tržiču, Gorič in iz drugih vasi. Častni član društva je postal dolgoletni trobentač Fric Dornig. Društvo je postalo bogatejše za novo prenosno štiriktaktno brizgalno MOTOR Škofja Loka, rakovica 600 l/min, ki so jo kupili iz prispevkov tržiških podjetij, hišnih lastnikov, 300.000 din pa je prispeval LOMO Tržič. Sledila je zabava s srečolovom na tržnici.

Gasilska četa Tržič ob 70-letnici

V jeseni je bilo veliko članov PGD mobiliziranih zaradi zaostritve odnosov na meji pri reševanju tržaškega vprašanja.

V decembru je bil pod vodstvom Janka Cundriča tečaj za strojnike, ki so se ga udeležili Leon Hladnik, Ciril Koder, Gabrijel Hladnik in Anton Kranj. Tako je društvo dobilo štiri nove strojnike.

Leto 1954

Gasilci so tudi za to leto z nabiralno polo zbirali potreben denar za nakup orodja in na ta način zbrali 142.000 dinarjev.

To leto je bil za tajnika društva izvoljen Branko Košir. GD je poslalo občini listo s seznamom 55 požarno neurejenih stanovanjskih zgradb, 23 članov je pomagalo urejati okolje spomenika internirancem v taborišču Ljubelj, gasilci so se udeležili tudi odkritij spomenikov v Podljubelju, v Kovorju in Jelendolu. To so nekatere informacije o dejavnosti društva v letu 1954.

Požari v letu 1954

- Posebno velik požar je nastal 16. aprila, ko je ob 16. uri in 10 minut zagorelo v centrali termoelektrarne v Lesno industrijskem podjetju. Požar je gasilo poleg domačih gasilcev še 40 gasilcev iz Tržiča in še 152 gasilcev iz Peko, BPT, Križev, Kovorja, RUNO, Lepenke in Bistrice od 16.15 do 21. ure, skupaj 696 delovnih ur. Pri tej akciji se je poškodoval poveljnik tržiških gasilcev Franc Hladnik. Pogorelo je ostrešje strojnice, obvarovan pa je bil celoten obrat, sosednje zgradbe, zaloge lesa in železniška postaja. Celotna škoda je bila 3.000.000 dinarjev, vrednost obvarovanega pa 53.000.000 din. Za vse, kar so obvarovali, se je treba zahvaliti požrtvovalnemu delu združenih gasilcev.
- 19. avgusta so goreli drvarnica in delno tudi gospodarska poslopja pri Lajbu v Podljubelju. Prvi so bili na požarišču gasilci iz RUNO, ki so pomagali domačim gasilcem iz Podljubelja. Na pomoč so prišli še gasilci iz Lepenke, Tržiča in drugi.
- Istega leta je zagorela šupa za odlaganje materiala v osnovni šoli v Šolski ulici 4.

Leto 1955

V januarju je bil letni občni zbor, na katerem so bili pohvaljeni in skromno nagrajeni: Ivan Debeljak, Jelko Hladnik, Leon Hladnik, Rajko Kališnik in Marjan Ribič. Navzoči so bili mnenja, da je treba vključevati več mladine v gasilske vrste, da bo tudi ona prevzemala dolžnosti, ki jih imajo gasilci pri varovanju družbenega in splošnega premoženja. Zlasti so poudarili, da je po zaslugi Marjana Ribiča orodjarna vzorno urejena in da je vrednost sredstev v orodišču okoli 6.000.000 din. Razprava je tekla tudi o že znanem predlogu o preureditvi Ošabnikove hiše v gasilski dom. Sklenjeno je še bilo, da se odpre poseben račun pri NB za gradnjo gasilskega doma ter da bo preizkus sirena le vsako prvo soboto v mesecu ob 12 uri in ne vsako soboto.

20. marca je bil ustanovni občni zbor na novo ustanovljene Občinske gasilske zveze Tržič s sedežem v gasilskem domu PGD Tržič, ki bo združevala vsa gasilska društva in industrijska gasilska društva v občini. 10. maja so na seji upravnega odbora društva ugotovili, da je avtomobil za prevoz brizgaln v slabem stanju in da se dogaja, da pridejo druga društva na požarišča pred Tržičani: sploh društvu manjka prevoznih sred-

Tržiški gasilski desetini na Gorenjskem gasilskem festivalu v Kranju 28. maja 1955

stev in prevoze opravljajo šoferji z vozili iz Peko, Predilnice, Tokos, Mehanične delavnice in BPT.

Dve desetini PGD Tržič sta 28. maja sodelovali na Gorenjskem gasilskem festivalu v Kranju.

V avgustu je PGD Varaždin praznovalo 90-letnico ustanovitve. Praznovanje je bilo združeno s tekmovanji, ki so se ga udeležili tudi gasilci-pionirji iz Tržiča in zasedli 1. mesto, spremljal pa jih je Ivan Debeljak.

To leto so ponovno pregledali stanovanjske hiše ter ugotovili, da so urejene tako, kot to zahtevajo predpisi o požarni varnosti. Občinski organ je pred tem poslal vsem hišnim lastnikom obvestilo o pomanjkljivostih na podstrešjih in pri dimnikih.

Ljudski odbor je sklenil, da naj gasilsko društvo Tržič prevzame v upravljanje gasilski dom, kar pa je UO društva zavrnil s izjavo, da za vzdrževanje tega doma nima sredstev in naj ostane pri starem. Ugotovljeno je tudi bilo, da je predlog o nakupu in preureditvi Ošabnikove hiše v gasilski dom neizvedljiv, ker bi zahteval preveč sredstev.

Leto 1956

21. januarja je bil občni zbor, na katerem so bili nagrajeni: gospodar, oba strojnika in voditelj pionirjev Ivan Debeljak za požrtvovalno delo. Iz poročil izvemo, da je bilo kupljenih 105 m cevi, 8 paradnih bluz za žene in 2 električni peči za ogrevanje orodišča ter da sta temeljito popravljeni dvotaktna motorka in črpalka motorke magirus.

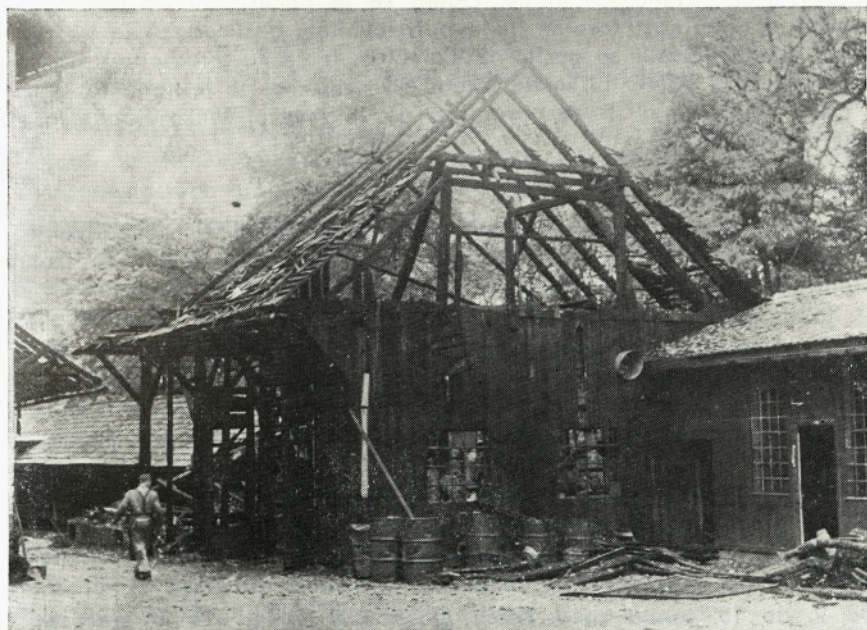
V tem letu je tajnik društva Anton Dolenc, vodja pionirjev pa Marjan Vrhovnik, častni član postane Franc Golmajer, Franc Hladnik pa bo obiskal poveljniški seminar v Kranju.

10. septembra je UO društvo sklenil, da naroči pločevinaste žlebove za zaščito cevi v primeru, če jih položijo prek ceste.

27. decembra je UO društva predal arbitražnemu sodišču še vedno nerešen problem izposojene brizgalne PGD Stopiče.

Požari v letu 1956

- 25. oktobra je ob 8 uri zvečer nastal požar v leseni mizarski delavnici v Tovarni kos in srpov na Cankarjevi 9. Zagorelo je v lakirnici, v kateri so z nitrolakom lakirali ročaje srpov. Eden od delavcev se je hotel prepričati, če so ročaji že suhi. Ker je bil prekinjen električni tok, si je posvetil z vžigalnikom, pri čemer se je vnel zrak, nasičen z nitro hlapi. Polil je ogenj z vodo, a ni pomagalo, pa tudi z minimaksi ga delavci niso mogli pogasiti. Nastal je velik ognjen steber, ki je ogrožal skladišče. Šoferju in delavcu Lukancu se je posrečilo odpeljati 5-tonski avto znamke mercedes z nevarnega območja. Oglasila se je sirena in klicala na pomoč. Prvi so prispeli gasilci iz RUNO s požrtvovalnim Mežkom na čelu in delavci tovarne; sledila je mestna gasilska četa, pa gasilci iz predilnice, Lepenke, gasilci iz Bistrice ter vojaki iz Križev. V pripravljenosti so bili pa gasilci iz Podbrezj in Loma. Gasilci so pogrešali cisterno z vodo, iz katere bi dobili vodo hitreje kot z napeljavanjem cevi in črpanjem vode iz Bistrice. V nevarnosti so bile tudi okoliške zgradbe. Pri Primožiču (Kovarju) so brizgali vodo po hiši kar s cevjo, ki so jo nataknili na vodvodno pipo, dokler niso prišli na pomoč gasilci. Le-tem se je posrečilo obvarovati vse sosednje zgradbe, leseni del obrata pa je do tal pogorel. Samo na stavbah je bilo škode za 6.000.000 dinarjev. Ni pa evidentirana škoda na izdelkih, ki so bili uskladiščeni in pri gašenju premočeni. Ta požar kaže, da je treba lesene obrate, kjer uporabljajo nitrates, nadomestiti z varnejšimi.
- Tega leta je bil tudi začetni požar v trgovini »pri Lavšu«, ki ga je pogasilo 13 gasilcev iz RUNO.

Lakirnica v Tovarni kos in srpov, kjer je 1956 nastal požar

Leto 1957

Tudi to leto še naprej potekajo razgovori o motorki, posojeni v Stopiče. PGD Tržič jo je pripravljeno prodati za ceno 400.000 din.

6. avgusta je društvo dobilo karoserijo TAM in jo dalo 10. septembra v Šempeter pri Novi Gorici v predelavo za avtocisterno.

V jeseni so člani PGD Tržič predavali po tržiških šolah o škodah, ki jih povzročajo otroci pri igrah z ognjem. To je bila preventivna in vzgojna dejavnost.

Tega leta je bil v spomin na pokojnega Jožeta Dorniga – dolgoletnega gasilca in častnega člana, ustanovljen pokal Jožeta Dorniga za občinsko gasilsko tekmovanje.

Požari v letu 1957

V poročilu na 75. občinskem zboru Prostovoljnega gasilskega društva Tržič beremo o požarih v letu 1957 naslednje:

»Požarov smo imeli pet in to dva manjša gozdna, kjer ni bilo mnogo škode. Na poslopjih smo imeli en srednji požar v tovarni RUNO. Škode je bilo prek 4.000.000 din. Pri gašenju ima največ zaslug domača četa prostovoljnega gasilskega društva RUNO, ki je takoj uspešno stopila v akcijo. Drugi požar je bil v drvarnici na Trgu svobode 10. Vnel se je pepel, ki so ga zvečer postavili v lesenem zaboju ob leseni drvarnici, tretji manjši požar pa je bil v Glasbeni šoli, ko se je vnel strop zaradi slabe izolacije in preobremenitve električne napetosti; škode je bilo za okrog 40.000 din.«

Še na kratko o vzrokih požara v RUNO. 30. aprila na večer pred prvim majem, ko so zaradi slavlja vžigali številne rakete, se je zgodilo, da je po nesreči padel raketni izstrek na tovarno RUNO in pri odsesalni napravi vžgal izhajajoče hlape. Ogenj se je pričel širiti po leseni konstrukciji v notranjost tovarne in le požrtvovalnim gasilcem se je posrečilo ogenj omejiti. Gasili so gasilci iz RUNO in iz Tržiča. Predsednik gasilcev Jože Seifert iz RUNO bi kmalu izgubil življenje, ker se je naenkrat znašel s cevjo sredi ognja. Iz te nevarnosti ga je izlekel Vinko Rupar in mu tako rešil življenje.

Leto 1958

V januarju je bil štiridnevni sanitetni tečaj za članice in predavanje o pripravah za reševanje ponesrečencev izpod snežnih plazov. Te izobraževalne dejavnosti se je udeležila ena desetina.

11. januarja je društvo dobilo od ObGZ Tržič 6 delovnih oblek in 2 plezalni vrvi za izpopolnitev svoje opreme. Nekaj opreme so gasilci dokupili tudi iz 60.000 din, ki jim jih je nakazala zavarovalnica kot dotacijo. Tako so dobili še 5 delovnih oblek, 4 pare spojke škörzt in 10 tesnil za spojke B. Ker problem motorké, posojene v Stopiče, še vedno ni zaključen, je društvo obvestilo gasilce v Stopičah, da bo vzelo motorko nazaj. Končno je bil spor rešen tako, da je Dolenjska gasilska zveza Novo mesto odkupila sporno brizgalno z vso opremo za 350.000 dinarjev.

1. junija je v Tržiškem vestniku izšel sestavek s kratko zgodovino tržiškega gasilstva in s programom prireditev za 75-letnico gasilstva v Tržiču.

Od 9. do 15. junija so v Tržiču praznovali jubilej »75 let gasilstva v tržiški občini.« Pokroviteljstvo nad tem praznovanjem sta prevzela OLO

Pogorišče v Tovarni kos in srpov, ki prikazuje uspešno omejen požar v strnjem naselju

Tržič ObGZ Tržič in OGZ za Gorenjsko. Spored praznovanja je bil naslednji:

- v ponedeljek je bil sestanek vsega članstva, vabljeni so bili tudi drugi občani;
- v torek je bila velika gasilska vaja;
- v sredo je bila v gasilskem domu razstava gasilskega orodja, opreme in zgodovinskega gradiva od leta 1883 dalje;
- v četrtek so tekmovalе ekipe pionirjev, med katerimi je 1. ekipa pionirjev PGD Tržič dosegla I. mesto, 2. ekipa pa III. mesto;
- v petek so člani društva gledali gasilske filme in poslušali strokovna predavanja;
- v soboto je bila slavnostna akademija, na kateri je bilo PGD Tržič odlikovano z gasilskim odlikovanjem I. stopnje, zastava pa je dobila spominski trak;
- v nedeljo je društvo imelo slavnostno sejo, ki ji je sledil zbor brigad OGZ Kranj.

Te dni je postalo društvo bogatejše za novo avtociстерno TAM s 1.900 l. Cisterno so montirali na karoserijo v Šempetru pri Novi Gorici. S tem vozilom je bila zelo povečana udarna moč gasilske enote. Za nakup te cisterne je prispeval tudi okrajni gasilski sklad Kranj 200.000 din, kar je bilo tudi vse, kar je PGD Tržič doslej iz tega sklada dobilo.

To leto sta šla v podčasniško šolo Jelko Hladnik in Edi Švegelj, Helena Černe pa je opravila izpit za saniteto.

Nastop gasilskih društev OGZ Kranj v Trzinu leta 1958 ob 75-letnici

Tekmovalci PGD Trzin so se izkazali tudi z osvojitvijo II. mesta v meddržavnem tekmovanju za pokal Joža Dorniga.

Požar:

– V septembru so gasilci iz Trzina gasili gozdni požar na Kriški gori.

Leto 1959

10. januarja je bil občni zbor društva, na katerem se je predsednik v imenu PGD zahvalil za finančno pomoč, ki so jo dali OLO Trzin, Gasilski

sklad za Gorenjsko, tovarne BPT in Peko ter prebivalci Tržiča za nakup avtocisterne in popravilo orodnega avtomobila.

V razpravi, ki je sledila, sta Franc Hladnik in Marjan Ribič pozvala tudi predstavnike oblasti, naj se vključijo v gasilske vrste.

Od navzočih gostov se je Franc Globočnik ml. zahvalil gasilcem v imenu Avtomoto društva Tržič za pomoč pri izvedbi dirk. Zahvalil se je tudi za predavanja o preventivi za udeležence predvojaške vzgoje ter svetoval, naj se prav med to mladino agitira za vključevanje med gasilce. V imenu PGD Brezje se je Milan Valjavec zahvalil za posojilo, ki ga je dalo PGD Tržič za gradnjo gasilskega stolpa na Brezjah pri Tržiču. Kot predstavnik ObGZ Tržič je Milan Valjavec pojasnil še uvedbo enotnega sivega kroja, za gasilce.

Predstavnik OGZ Kranj je seznanil prisotne s potrebo po gradnji skupnega gasilskega doma v Kranju, v katerem se bodo izobraževali vodilni kadri, sanitejci in strojniki, t.j. vsi tisti, ki so se doslej šolali v Medvodah v gasilski šoli. V tem domu bo tudi poklicna gasilska četa in skupna delavnica za popravilo motork in drugega gasilskega orodja. PGD Tržič je k tej gradnji prispevalo 40.000 din, za kar je prejelo tudi diplomu.

Zastopnik družbenopolitičnih organizacij Karel Kravcar je izrazil upanje, da bodo pričeli graditi gasilski dom v Tržiču, za kar je v perspektivnem planu občine predvidenih 400.000 din.

Iz poročila na zboru je tudi razvidno, da je na sankoškem tekmovanju gasilska četa PGD Tržič zasedla I. mesto.

Od 22. do 24. januarja je bil seminar za poveljnike društev, sanitetni tečaj pa od 28. januarja do 1. marca.

21. februarja nakaže tovarna TOKOS 20.000 din za nakup opreme, za kar se društvo lepo zahvali.

27. marca dopolnijo odbor tako, da postane Jelko Hladnik podpoveljnik, zastavonoša pa Matevž Malovrh in Maks Romih.

12. aprila je bil seminar za vodje pionirjev in za desetarje.

4. julija na dan borca, je bil velik partizanski pohod na Jelovico, ki so se ga udeležili tudi člani GD Tržič v delovnih oblekah.

23. avgusta je imela tekmovalna desetina izlet na Pokljuko kot nagrado za uspehe.

Člani GD Tržič so se v tem letu udeležili proslave v čast 40-letnice ZKJ, ki je bila v Bohinjski Bistrici.

27. septembra so bila meddruštvena tekmovanja pionirjev-gasilcev, na katerih so pionirji GD Tržič dobili prvo mesto, na tekmovanju 4. oktobra v Kranju pa IV. mesto.

V gasilskem tednu so društva izvedla večjo gasilsko vajo na tovarni Peko. Sodelovala je tudi garnizija Križe.

To leto je Edo Švegelj opravil izpit za podčasnika in saniteto.

Požari v letu 1959

- 15. maja se je vžgala s škodlami krita cerkev sv. Jožefa nad Tržičem. Takoj so prispeli tržiški gasilci in gasilci iz predilnice, kasneje pa tudi iz Kranja. Prvi so vodo črpali z motorko ob mostu pri Vilfanu (danes

15. maja 1959 je zagorela zgodnja baročna cerkev sv. Jožefa iz leta 1704, v kateri je zgorela dragocena stropna freska Tržiča, slikarja Leopolda Layerja

avtobusna postaja) iz Tržiške Bistrice in jo pošiljali po ceveh, ki so bile napeljane čez cesto in po stezi Za Virjem do goreče cerkve. Druga motorka pa je bila na stezi in je kmalu odpovedala, tako da je prva motorka sama črpala vodo. Predilniški gasilci so črpali vodo iz rezervoarja v Hofnarici.

Kljub skupnim naporom vseh gasilcev je pogorelo vse, kar je bilo lesenega, t.j. dva stranska oltarja, klopi in za tržiško zgodovino dragocena Layerjeva freska na stropu s sliko Tržiča iz začetka 18. stoletja; iz zvonika pa so padli trije zvonovi, od katerih je eden počil. Ponoči je spet zagorelo, zato je bilo treba ponovno gasiti, zlasti ker je obstajala nevarnost, da bi se vnel tudi gozd nad cerkvijo. Vzrok požara je bila spet otroška igra. Cerkev so kasneje pozidali in počeni zvon zavarili, a kulturne vrednote so bile uničene.

Padanje gorečega zvonika

- V decembru tega leta je več dni močno deževalo, snega pa ni bilo. 9. in 10. decembra pa so pričele zaradi razmočene zemlje drseti zemeljske plasti proti strugi Tržiške Bistrice, ki je tiste dni močno narasla. O tem dogodku beremo v brošuri, ki je bila izdana ob 80-letnici PGD Tržič naslednje:

»Velik strah je 9. decembra 1959 zajel ves Tržič. Nepričakovana elementarna nezgoda se je začela z drsenjem zemeljskega plazu... Prvi znaki so se pričeli v Debevčevi apnenici. Zemlja se je premikala od 10 do 20 cm na uro. Najprej sta se porušila dimnika apnenice in poleg stoječe barake. Cesta JLA se je pričela mehurjasto dvigati in pokati. Promet na cesti je bil ustavljen ter preusmerjen na cesto Tržič-Kovor. Storjeni so bili prvi varnostni ukrepi. Izselili so prebivalstvo iz Debevčeve hiše in neposredne okolice ogroženega dela. Gasilci so evakuirance začasno vselili v bivšo sokolnico in v druge prostore. Premikalo se je prek milijon m³ zemlje in grozilo, da bo zajezilo naraščajočo Bistrico v Preski. Poklicani so bili gasilci iz Tržiča, Peko, BPT, ZLIT, Lepenke in RUNO ter delavci in drugi občani, da so odstranjevali zemljo, ki je ožila strugo. Zelo učinkovito so delovali gasilci, ki so s curki odbrizgavali zemljo, ki je drsela v strugo, da jo je voda lažje odnašala. Prispeli so celo poklicni gasilci iz Ljubljane s cisterno, vojaki iz Križev pa so pripravljali zasilni pretok za Bistrico, če bi bilo potrebno. Obramba pred zemeljsko in vodno stihijo je trajala dva dni in dve noči, dokler se drsenje zemlje ni ustavilo ter pričela voda upadati. Za čiščenje struge je tržiška železnica pripeljala velik bager, ki je bil tako širok, da je bilo treba podreti steber za cestno razsvetlavo, ki je stal na sredi Preske, da je bagerist lahko pripeljal bager v strugo Bistrice in jo začel poglobljati. Po katastrofi je ostala velika gmotna škoda. De-

bevčeva hiša se je pogreznila v zemljo, Jontezovo hišo so morali zaradi velikih razpok podreti, nekateri so se iz sosednjih hiš iz strahu, da se to ne ponovi, izselili in zgradili nova stanovanja. Spet pa se je pokazalo, kaj zmore in kako potrebna je solidarnost, katere glavni nosilci so bili to pot spet gasilci.

- V tem letu so tržiški gasilci pomagali gasiti še v Bistrici, Čegeljšah, na Ljubelju in v Pristavi.

Leto 1960

23. januarja je bil 77. občni zbor, na katerem je bila prikazana obilica problemov in pomanjkljivosti pri delu društva, pa tudi nekaj dobrih rezultatov. Tako je Franc Hladnik ugotovil, da je delo gasilcev pri poplavih v Podljubelju in Preski pokazalo, da manjka visokih gumijevih škornjev za delo v vodi, dežnih plaščev, potrebne so svetilke na akumulatorje; pri avtomobilu dessoto so slabe zavore. Kljub določilom o namenski uporabi lestve mora društvo še vedno posojati lestev nekaterim organizacijam za negasilske naloge, pri čemer se lestev kvari. Poleg tega je nujno, da se preuredi avtocisterna za kemično gašenje in reši vprašanje pretesnega orodišča. Za delo manjka mladih članov; pionirji težko pridejo na vaje zaradi celodnevne pouka, mladina, ki konča osemletko, izgubi stik z društvom, ker odhaja v šole zunaj Tržiča, del pa stanuje v dijaških domovih. Novoletne jelke društvo ni imelo, ker so dvorane v Tržiču zasedene z evakuiranci iz Preske (zaradi zemeljskega plazu). Nadislav Salberger je poudaril potrebo po povezovanju GD z gorsko reševalno službo.

Na tem zboru nastanejo tudi spremembe v upravnem organu društva. Izvolijo nov odbor v sestavi: Anton Dornig, predsednik, Maks Romih, podpredsednik, Franc Hladnik, poveljnik, Franc Teyrovsky, tajnik, Karel Smole, blagajnik, Marjan Ribič, gospodar, Janez Kogoj in Matevž Malovrh za delo s pionirji ter Joža Lauseger, adjutant.

Častni član Franc Golmajer je prejel diplomu in značko za 50-letno delo pri gasilcih, Rajko Kališnik pa za 10-letno delovanje. Vodja pionirjev Janez Kogoj je prevzel prehodni pokal v varstvo.

Na poletnem tekmovanju je ekipa pionirjev zasedla I. in II. mesto, 21 članov pa je tekmovalo v tretjem tromesečju za Dornigov pokal in doseglo I. mesto, 4 člani pa so postali podporni člani, ker se niso redno udeleževali vaj.

To leto je nakazala občina gasilskemu društvu Tržič 450.000 din dotacije in odplačala še 200.000 din dolga od nakupa avtocisterne.

Še vedno niso bili rešeni problemi z dostopi do vode ob požarih. Leseni dohod ob mostu pred kinom je bil dotrajan, komunalno podjetje pa je prav tam navozilo ob strugi Bistrice odpadni gradbeni material. Le-tega bi bilo treba poravnati, dvigniti oporni zid in urediti plato za motorko. Isto je treba opraviti pri drugem mostu. Velika prepreka za gasilske avtomobile je zid pri izhodu iz Bračičeve ulice na Trg svobode, kjer bo treba razširiti cestišče.

Za lociranje novega gasilskega doma je predlagano poslopje TVD Partizan, Dom bi tako stal v središču industrije in približno v sredi med starim Tržičem in novim naseljem v Bistrici.

Konec julija je bila v Tržiču velika parada gasilskih tekstilnih industrijskih enot, ki se je je udeležilo tudi GD Tržič. Pred parado so bila še tekmovanja, ki so jih imeli tekstilci.

Tega leta je bil tudi izlet pionirjev—gasilcev na Krvavec.

Požari

- 27. julija ob 22.30 je izbruhnil požar v stanovanjski hiši Jožeta Klemenca v Podljubelju št. 90 in se z veliko naglico razširil tudi na gospodarsko poslopje. Popolnoma je pogorela stanovanjska stavba z vsem pohištvom, hlev, seno in orodje. V dimu sta se zadušili tudi 2 kravi.
- 27. oktobra je potreboval gasilsko pomoč posestnik Janez Bitenc iz Brega ob Bistrici št. 4, ker je ob 23.40 začelo goreti gospodarsko poslopje. Ogenj je uničil vso živinsko krmo in poljske pridelke. Požar je bil verjetno podtaknjen.
- 26. novembra so gasilci črpali vodo v tovarni kos, v predilnici in Zvirčah.
- 7. decembra so gasilci pomagali pri obrambi pred poplavo na Čadovljah in na Cankarjevi cesti.
- GD Tržič je v istem letu sodelovalo še pri gašenju na Čegeljšah, Bregu, Podljubelju, Podbrezjah in za Virjem.

Leto 1961

Gasilsko društvo je ugotovilo, da je dimnikar-obrtnik Franc Bedina vedno zelo vestno opravljal dimnikarsko službo; sedaj pa ko dimnike čisti Dimnikarsko podjetje iz Kranja, se ljudje pritožujejo, ker je delo slabše opravljeno in s tem zmanjšana požarna varnost. O tem je društvo obvestilo občino.

Društvo je v tem letu dobilo od okrajnega gasilskega sklada Kranj 100 metrov gumenih cevi in sireno za avtomobil.

27. avgusta je bil izlet pionirjev- gasilcev v Podljubelj, ki je bil združen z vajo.

Požari v letu 1961

- V tem letu so gasilci GD Tržič pomagali gasiti ogenj v Dupljskem gozdu nad Zadrage, v Zgornjih Dupljah, na Brežcah in na Trgu svobode ter reševali avstrijski avtomobil.
- V delovnih organizacijah pa sta evidentirana dva požara pri strojih in 9 začetnih požarov. Škoda je bila manjša, ker so večino pogasili že delavci.

Leto 1962

Tega leta je bil pri društvu imenovan gradbeni odbor za gasilski dom. Takoj je pričel z urejanjem načrtov, z iskanjem finančnih sredstev in s pripravami za prostovoljno delo pri gradnji doma. Za financiranje načrtov je SO Tržič predvidela 700.000 din. Del sredstev za gradnjo bo dela Zavarovalnica Kranj, in sicer 10 milijonov v letu 1965, 15 milijonov pa v letu 1966. Z gradnjo bi morali pričeti v letu 1965, sicer bo predvidena sredstva zavarovalnica odstopila drugemu interesentu. Začetna sredstva pa mora zagotoviti SO Tržič. Določena je bila tudi nova lokacija, in sicer na Bljeski cesti poleg Zdravstvenega doma. Kranjski projektivni biro je to lokacijo odklonil z utemeljitvijo, da je izhod iz Blejske ceste na Trg svobode za gasilska vozila pretesen, razen tega pa še iz nekaterih drugih razlogov. Odbor je povabil k sodelovanju tudi načrtovalca kranjskega gasilskega doma ing. Arka iz Radovljice. Predvidoma naj bi bil dom dograjen ob 80-letnici društva, t.j. v letu 1963.

Požari v letu 1962

- 7. avgusta so šli člani društva na pomoč v Sebenje.
- 13. decembra je snežni plaz s pobočja Zelenice zasul 14 graničarjev. Pri tem sta dva izgubila življenje, drugi pa so bili poškodovani in so dobili ozeblino. Zasute vojake so reševali vod reševalcev-graničarjev in člani gasilskega društva Tržič; med seboj pa so si pomagali tudi graničarji, t.j. rešeni vojaki so pomagali reševati svoje sotovariše.

Leto 1963

Pozitivna novost za gasilce v Tržiški občini, torej tudi za GD Tržič, je bila, da je 29. aprila tega leta SO Tržič ustanovila Gasilski sklad Tržič, čigar predsednik je bil Milan Valjavec. V ta sklad se bodo redno stekala premijska sredstva v višini 4 % od zavarovalnin na tržiškem območju in prostovoljni prispevki. Iz tega sklada bodo gasilska društva dobivala dotacije. Društva bodo dobivala tudi še občinsko dotacijo po dogovoru z OGZ. Slabo za GD Tržič pa je bilo, da se je zataknilo pri gradnji gasilskega doma, zato je odstopil gradbeni odbor s predsednikom Francem Hladnikom vred, ki je odstopil tudi kot poveljnik društva. Na 10. seji upravnega odbora je bilo sklenjeno, da se sestavi nov gradbeni odbor, v katerem bosta poleg članov investitorja še dva člana društva, poveljstva v društvu pa prevzame Jelko Hladnik.

V tem letu je umrl tudi častni član društva Franc Golmajer, mož, ki je bil z duhom in telesom predan ideji gasilstva ter službi ljudstvu.

Sicer pa je dejavnost društva v tem letu potekala v znamenju 80-letnice obstoja, vrstile so se razne dejavnosti. Tako je tekmovalna deseterina na meddržavnem tekmovanju dosegla 2. mesto, člani so sodelovali pri vajah GRS za reševanje ponesrečencev izpod snežnih plazov, gasilec Marjan Jančič je dosegel prvo mesto na sankaskih tekmah gasilcev, ki so bile pod Dovžankami v Jelendolu. Pri ocenjevanju gasilskih društev, ki ga izvaja OGZ, je GD Tržič zasedlo 2. mesto.

80-letnico je društvo praznovalo 5. avgusta v okviru občinskega praznika. Ta dan je bila skupna vaja gasilcev sektorja Tržič.

10. avgusta zvečer je imela tržiška godba promenadni koncert, zagoreli so kresovi, zapokale petarde in v nebo so švigale pisane rakete.

11. avgusta je bila slavnostna seja, na kateri so zaslužni člani društva prejeli odlikovanja, tekmovalci so dobili diplome, delegacija pa je položila venec na grobove umrlih gasilcev. Sledila je velika parada, v kateri je korakalo 400 gasilcev v uniformah, od teh je bilo samo iz Kranja 150, zaključila pa se je z velikim zborovanjem na Trgu svobode.

Ob 80-letnici je društvo izdalo brošuro o kroniki GD Tržič, ki jo je uredil Ivan Lauseger, material pa sta predhodno že zbiral Avgust Primožič in Anton Dornig.

Požari v letu 1963

- Prvi požar je bil v Cankarjevem domu na Cankarjevi 5, kjer se je vnel pod zaradi kratkega stika. Požar je pogasil hišnik sam.
- Drugi požar je bil v sušilnici mesa Mesarskega podjetja na Trgu svobode 9, kjer je zgorelo okoli 160 kg mesa. Pri gašenju sta sodelovala dva gasilca.

- Tretji požar je bil v Tovarni kos in srpov, kjer se je vnelo olje za kaljenje. Požar je pogasil delavec. Škoda je bila malenkostna.
- Požar pa, ki je zahteval človeško žrtev, je bil 23. julija, ko je ob 15. uri in 45 minut nastal ogenj zaradi slabe električne napeljave v gospodarskem poslopiju pri Antoniji Meglič v Grahovšah. Najprej so pomagali gasiti sosedje, nato gasilci in Loma, ob 16,35 pa so prispeli gasilci iz Tržiča z orodnim vozom in cisterno. Združeni gasilci so uspeli obvarovati stanovanjski hiši Antonije Meglič in Marije Klemenc, ki sta bili kriti s škodlami. Do tal pa je pogorelo gospodarsko poslopje z vso krmo, elektromotor, slamoreznica, krožna žaga z vozom, mlin za sadje in 5.000 kg sena. Škode je bilo za okoli 3 milijone dinarjev.. Tržiški gasilci so odšli okoli 18.30 ure, domači pa so pazili do jutra. Kot že rečeno, ni šlo brez žrtev. Jože Godnov, gasilec iz Loma, se je opekkel, zaradi strahu pa je umrla lastnica Antonija Meglič.

Leto 1964

V tem letu sta vodila društvo predsednik Franc Hladnik in poveljnik Jelko Hladnik, Janez Kogoj pa je opravljal dolžnost blagajnika.

Izhod iz Bračičeve ulice za gasilska vozila tudi to leto ni bil urejen. Društvo je poslalo 9. julija na občino dopis, da še vedno ni možen dohod do vode z motorko na levem bregu Bistrice, pač pa le mimo hiše t. 23 v Partizanski ulici. V istem dopisu so predlagali gasilci, da se da z malenkostnimi sredstvi urediti tudi dotok vode v korito-vodni rezervoar nasproti hiše Virje 7, ker je sedaj dotok prešibak in večji del vode teče mimo korita. Tako urejno korito bi ustrezalo potrebam pri gašenju.

Društvo je pomagalo tudi pri kulturnih prireditvah v Tržiču. V tem letu je bilo nekaj predstav Miklove Zale, uprizorjenih na prostem na Jožefovem griču. Pri vseh so gasilci skrbeli za red in varnost.

Tudi motokros je bila športna prireditev, pri kateri so bili poleg varnostnih organov vključeni kot reditelji gasilci GD Tržič, ker so bili te naloge že vajeni od vsakoletnih tekmovanj.

Požari v letu 1964

V poročilu občnega zbora tržiškega gasilskega društva je napisano, da v tem letu ni bilo večjih požarov na domačem območju. Začetne požare na Pirmancah, za gradom, manjša požara v tovarni Peko in RUNO so gasilci takoj zadušili. Tržiški gasilci pa so sodelovali pri gašenju večjega požara na Polici pri Naklem v tovarni kemikalij, kjer je pogorelo precej veliko poslopje (danes je to Exoterm). Klicu »na pomoč!« so se odzvali tudi, ko je nastal požar v obrtni delavnici v Dupljah. Pri vseh požarih je sodelovalo skupaj 29 članov ter pionirji, ki so pomagali pri gašenju požara za gradom.

Leto 1965

Na občnem zboru je prisotne gasilce informiral predstavnik občine Albin Plantan, da so načrti za gradnjo gasilskega doma pripravljeni, še vedno pa ni določena lokacija, ker še ni urbanističnega načrta mesta. Predstavnik OGZ pa je obvestil društvo, da je sklenjen dogovor z Gozdno upravo, da bo le-ta namestila povesod opozorilne table o varstvu gozdov pred požari. Na zboru so se tudi dogovorili, da bodo ustregli smučarskemu klubu, ki je prosil, naj bi gasilci prevzeli rediteljsko službo pri

smučarskem tekmovanju na Zelenici. Ob koncu zbora je predsednik Občinske gasilske zveze predal Francu Hladniku odlikovanje gasilske zveze II. stopnje za njegovo dolgoletno nesebično delovanje in požrtvovalnost, ki sta mnogo pripomogla k napredovanju in razvoju društva.

Gasilci so sprejeli tudi nov statut društva.

26. septembra je bil dan gasilcev, ki ga je društvo zelo slovesno praznovalo. Ob tej priložnosti je zastopnik občine Milan Tribušon predal gasilcem v uporabo nov gasilski orodni avto TAM 2000, ki je stal 365.000 din. Sredstva zanj so se zbirala pri gasilskem skladu. Te slovesnosti so se udeležili tudi gasilci iz zamejstva, t.j. iz Kaple ob Dravi, Resnika - Borovlje in Bajdiš. Prišel je tudi komandant gasilskega odreda Rožna Dolina g. Vincenc Strugger. Po kosilu so delegacije odšle v Leše k otvoritvi novega gasilskega doma. Tam pa jim je ponagajal močan dež in so slavlje nadaljevali v lešanskem kulturnem domu.

Sodelovanje GD Tržič, OGZ ter drugih gasilskih društev v občini z gasilskimi društvi s Koroškega krepi gasilske izkušnje na obeh straneh in obenem dviga slovensko zavest onstran Karavank.

Omeniti moramo še, da sta bila tega leta pri Delavski univerzi Tržič tečaja za gasilske podčastnike in gasilske strojnike. Obeh se je udeležil Marjan Jančič.

Omembe vredno je tudi tekmovanje gasilcev pionirjev v trojkah, ki so odgovarjale na vprašanja »kaj veš-kaj znaš o gasilstvu«.

15. junija je bilo meddruštveno tekmovanje, na katerem so pionirji GD Tržič dosegli 1. mesto, kasneje na conskem tekmovanju v Kranju pa so bili četrti.

Požari v letu 1965

Iz letnega poročila gasilskega društva Tržič je razvidno, da je bil večji požar le v Žiganji vasi, ko je ogenj uničil ostrežje in delno strop v podstrešni sobi. Pri gašenju so 4 gasilci z avtocisterno obvarovali ves spodnji del hiše. Pokazalo se je, kako zelo je potreben telefon na Koroški cesti, ki je pripomogel, da so gasilci odpeljali že 8 minut po sprejemu alarma. Na pogorišču so ostali 3 ure. Zadušen je bil tudi požar, kaj je na Proletarski cesti na Ravnah gorela trava.

V tem letu je bilo tudi še 27 industrijskih požarov.

Leto 1966

12. februarja je bil občni zbor društva, na katerem je spet tekla razprava o lokaciji gasilskega doma. Ludvik Štalec je predlagal, da bi bila primerna kurilnica JŽ ob bivši železniški postaji, Tone Dornig pa je ponovno oživil predlog o lokaciji doma na cesti JLA v Ošabnikovi hiši.

Tega leta se je nekaj članov udeležilo reševalne vaje, ki je bila tudi posneta na filmski trak pod naslovom »SOS – plazovi!«

To leto se zaključuje z ugotovitvijo, da se število članstva zmanjšuje kljub dotoku pionirjev-gasilcev. Mladi ljudje se selijo iz starega dela Tržiča v Bistrico in okolico. Zadovoljivo je le to, da se zmanjšuje število požarov, ker je moč pripisati večji osveščenosti prebivalstva, boljшему strokovnemu znanju in boljši protipožarni preventivi.

Leto 1967

Občni zbor GD je bil 21. januarja. Nekdo je ugotovil, da je sedaj dovolj orodja in premalo članov, pred leti pa je bilo obratno. Član OGZ Franc Rajgelj je poudaril, da se je nujno treba še bolj posvetiti pridobivanju in vzgoji pionirjev-gasilcev. Iz poročil na tem zboru je razvidno, da je društvo na krajevnem tekmovanju doseglo 1. mesto in da so gasilci imeli v preteklem letu 17 vaj, nadalje, da je orodje 50 % iztrošeno, ker lahko v akciji povzroči neuspeh.

Predstavniki občine Albin Plantan je dejal, da bo občina uredila vse potrebno z Dimnikarskim podjetjem iz Kranja glede čiščenja dimovodnih naprav, ki ne poteka v redu. Glede gradnje gasilskega doma ni s predlaganimi lokacijami nič, za adaptacijo orodišča pa da je občina predvidela v proračunu za leto 1967 20.000.00 din.

Marjan Ribič je bil mnenja, da se je treba s tem sprijazniti, ker ni denarja za nov dom. Treba je podaljšati orodišče, dozidati in obnoviti stari dom. Z regulacijo Mošenika je moč pridobiti 4 m obrežja, kar zadostuje za podaljšanje doma, s čimer bi dobili 40 m² prostornine, ki bi jo potrebovali za garderobo in shrambo drobnega inventarja. Nujno sta potrebna bunker za pogonsko gorivo in prenova strehe.

V tem letu je bilo 16 dobro obiskanih vaj. Od teh so bile 3 na poslopju OŠ heroja Grajzerja, ki je zelo kritičen objekt, saj je dokaj oddaljen od vode. Gasilci so pri tem pokazali visoko usposobljenost, saj so od odhoda iz orodišča in verižnega odvzema vode že po 13 minutah brizgali po šolskem poslopju.

Požari v letu 1967

V tem letu je bil en sam večji požar, ki so ga pomagali gasiti tržiški gasilci. Sredi noči se je vžgalo gospodarsko poslopje pri Ahačiču ali po domače Završniku v Podljubelju, ker je v električni vod udarila strela. Iz Tržiča je odšlo 6 gasilcev pomagat gasilcem iz Podljubelja, ki so gasili požar na gospodarskem poslopju. Gašenje je bilo otežkočeno zaradi noči, pa tudi daleč naokoli ni bilo tolikšne količine vode, da bi lahko uporabili motorno brizgalno. Zato so gasilci prišli z orodjem, tolkli po ognju z lopatami, rušili goreče tramove in preprečili, da se nista vžgala hiša in drevje.

– Resnejše opozorilo prebivalcem je bil požar sredi mesta, ki je nastal, ker je bila železna peč preblizu lesene stene. Ogenj je bil hitro pogашen, ker so bili gasilci pravočasno obveščeni.

Drugi požari in nesreče:

- 2. februarja je gorel breg pri kopališču nad Pilarno. Požar so pogasili trije gasilci.
- 10. septembra je ljudska milica poklicala gasilce, da so reševali uto-pljenca, ki je ponoči padel pri uti za hotelom Pošta v Tržiško Bistrico. Sodelovali so 4 gasilci GD Tržič.
- 8. novembra ob 11. uri je bil manjši požar v Tovarni kos in srpov.
- 30. novembra je gorelo v skladišču tovarne Kos in srpov.
- Ob nekem hudem nalivu tega leta je bilo treba črpati vodo iz nekaterih kletnih prostorov na Proletarski cesti.

Leto 1968

Društvo je opozorilo Krajevno skupnost Tržič-mesto, da je treba Bračičevo ulico, kjer stoji orodišče, ob visokem snegu dobro in redno plužiti, postajo milice pa je naprosilo, da po objavi alarma pošlje prometnika na križišče Bračičeve ulice in Trga svobode, da gasilskim vozilom zagotovi prednost. To leto so gasilci zelo skromno praznovali 85-letnico delovanja svojega društva. Praznovanje je bilo združeno z medobčinskim tekmovanjem pionirjev-gasilcev in z novo motorno brizgalno rosenbauer 800 l/min W avtomatic. Ta se je izkazala že pred prevzemom, ko so z njo gasili požar pri Trevenu in Lukancu v Bečanovi ulici.

Gasilci so dobili še dva nova častnika, ker sta Jelko Hladnik in Ludvik Štalec opravila častniški izpit. Še vedno pa društvu manjka podčastnikov.

Požari

- 30. marca je gorela trava na bregu pod Deteljico, kar so pogasili gasilci GD Tržič z vodo iz avtocisterne.
- 16. maja ob 20.55 je zagorelo na podstrešju hiš št. 5 in 3 nad stanovanji Trevnovih in Lukančevih v Bečanovi ulici. Kmalu so prispeli na

Gasilci z opremo ob 85-letnici leta 1968

pomoč gasilci, pri čemer so jim dovoz vozil otežkočale ozke ulice. Medtem so Lukančevi že iznašali vnetljive lake in smuči, pri čemer so jim pomagali sosede in drugi ljudje. Pri gašenju so morali gasilci obvarovati tudi sosednje stavbe, t.j. občinsko mizarско delavnico, čevlarsko delavnico in stanovanjske hiše. Kljub požrtvovalnemu delu gasilcev je bilo uničeno stanovanje Matevža Lukanca in stanovanje Trevnovih ter mizarška delavnica smuči, in precej literature iz prve svetovne vojne. Škode bi bilo najbrž manj, če bi bil med obema hišama požarni zid. V akciji so sodelovali gasilci iz RUNO, BPT, Lepenke in GD Tržič. Stanovanja so bila kasneje obnovljena, pogorelci so dobili nazaj tudi iznešeni material in opremo; nekaj je bilo za vedno odnešenega. Celotna škoda je bila 70.000,00 din.

- 18. avgusta se je vžgala bivša vojaška baraka, ki jo je uporabljal ZLIT.
 - 17. decembra je gorel skedenj v Kovorju pri Mrkuču.
- V tem letu je bilo še 21 manjših požarov.

Leto 1969

Na občnem zboru v marcu je Milan Valjavec seznanil člane z delom 6. kongresa Gasilske zveze Slovenije, ki mu je prisostvoval tudi častni član Tone Dornig. Pri društvu je nastala sprememba v vodstvu, ker je odstopil predsednik Franc Hladnik. Izvoljen je bil nov odbor s predsednikom Tonetom Dornigom, Jelko Hladnik je postal poveljnik, namestnik poveljnika pa Marjan Jančič. Zaradi nenamernega prekrška v prometu je odstopil tudi šofer društva. Prekršek je napravil pri opravljanju gasilske naloge.

Tega leta se je društvo udeležilo šestih večjih proslav, med katerimi je bila tudi proslava v Selah na Koroškem in 100-letnica prvega slovenskega GD v Metliki, trije člani pa so opravili podčastniški tečaj.

Požari

To leto je bilo v celoti 16 požarov na območju Tržičke občine, od teh je bilo 12 manjših v BPT, ki so jih pogasili tamkajšnji delavci in gasilci sami. Med drugimi pa je bil najresnejši velik požar na Sp. Veternem ko sta 28. aprila ob 16.30 zagorela gospodarsko poslopje in stanovanjska hiša pri kmetu Edotu Gregorcu. Gasit je prihitelo 23 gasilcev iz Križev in Tržiča pa še drugi. Gašenje je oviralo pomanjkanje vode in neprevozna cesta. Požar je nastal, ker so se otroci igrali z ognjem. Škode je bilo za 120.000 din.

Leto 1970

Iz poročil razberemo, da je prvo popravilo gasilskega doma že opravljeno, za kar se je društvo zahvalilo predsedniku občine Marjanu Bizjaku. Tega leta so razpustili tudi IGD RUNO, ker je šla delovna organizacija v stečaj. Od tega društva sta se dva člana vključila v Gasilsko društvo Tržič.

Delegacije društva so prisostvovale proslavi v Ljubljani, Lešah, Bistrici pri Tržiču, Podljubelju in Hlebcah, v zamenjstvu pa v Krivi Vrbi, Borovljah in Šmohorju. Največ zaslug za povezovanje gasilcev z zamejskimi gasilskimi društvi ima Milan Valjevec iz OGZ Tržič, ki je tega leta dobil v Avstriji srebrno odlikovanje za gasilske zasluge. Bil je prvi inozemec, ki

je dobil to odlikovanje za petletno tesno sodelovanje tržiških gasilcev s sorodnimi društvi na avstrijskem Koroškem.

Na občnem zboru 28. februarja so poročali člani, da je nočno alarmiranje slabo. Franc Hladnik je grajal izvajalca gradbenih del, ker se je delo preveč zavleklo, zaradi česar se uničuje gasilsko orodje, ki je nagnjeno na kupu in izpostavljeno vlagi.

Gasilci imajo še vedno težavo pri odvozu vozil iz Bračičeve ulice, ker jih ovirajo vozila, parkirana pred Veletekstilom. Ugotavljajo tudi, da je požarna preventiva v trgovinah pomanjkljiva, da obstaja nevarnost požara v Čevljarski 2 in na turističnem objektu na Ljubelju. Izletniki v naravi večkrat zakurijo ogenj in ga ne pogase popolnoma, kar lahko povzroči požar.

Milan Valjevec iz OGZ je informiral občni zbor, da bo na občini pričel z delom občinski referent za požarno varnost.

V tem letu je društvo prosilo PM v Trziču, da naj pred gasilski dom postavi znak o prepovedi parkiranja.

To leto je društvo dobilo od gasilskega sklada drag univerzalni ročnik za motorno brizgalno rosenbauer in sintetične tlačne cevi.

Požari

Iz poročila upravnega odbora GD Tržič razberemo, da so gasilci največ dela imeli v Križah, ko so skupaj s križskimi gasili neko šupo blizu stanovanjske hiše. Manjkalo jim je tlačnih cevi B in niso mogli priti do črpaljšča, ki je bila zelo oddaljeno, pa tudi večjo avtocisterno bi potrebovali. V Trziču pa so zadušili dva začetna požara saj v dimnikih. En začetni požar, ki je nastal zaradi površno instalirane peči v baraki cestnega podjetja na Deteljici, so pogasili delavci z bencinske črpalke. Prisotnost so pokazali tudi občani na Trgu svobode, ko se je vnel parkiran avto. Prisotni so vdrli vanj, prekinili električni tok na akumulatorju in z RGA pogasili ogenj.

V knjigi požarov pri SO Tržič pa najdemo poleg 12 začetnih požarov še naslednja:

- 27. februarja je ob 12 uri ponoči zagorelo v avtobusu podjetje Creine. Takoj, je gasilski strojnik Rajko Kališnik pripeljal avtocisterno z vodo in skupaj s dvema občanoma, ki sta prihitela iz nočne izmene v predilnici pogasil požar.
- 13. aprila je ob Blejski cesti gorela trava, smreke in vrbe, kar je pogasil 1 gasilec.
- 8. oktobra so goreli senik in dva kozolca pri Francu Zaplotniku v Retnjah 11, ker so se otroci igrali z vžigalicami. Požar je gasilo 16 prostovoljnih gasilcev 48 delovnih ur, Aljančič, po domače Snar, pa je s cisterno dovažal vodo za gašenje. Škode je bilo za 20.000 din.
- 13. novembra je zaradi vključene grelne blazine izbruhnil požar v stanovanjski hiši Lojzke Marenčič, Križe 24. Požar so pogasili poklicni gasilci Zavoda za požarno varnost iz Kranja, ki jih je poklicala tržiška milica. Dva gasilca v azbestnih oblekah in z minimaksi sta vdrla v sobo, kjer je gorelo, in ogenj pogasila. Gasilci iz Trziča so bili na požarišču v pripravljenosti in jim ni bilo treba intervenirati. Skupaj je bilo tam 7 poklicnih in 16 prostovoljnih gasilcev. Škode je bilo za 40.000 din.

Leto 1971

5. februarja je bil občni zbor, ki je pokazal na vrsto problemov, pa tudi uspehe pri delu društva. Eden od problemov je oddaljenost poveljnika od Tržiča, pa tudi telefonska povezava z njim ni mogoča. Društvo ima 4 šoferje, od katerih je le eden v bližini gasilskega doma.

Gradnja doma se je spet podražila za milijon dinarjev.

Po dolgem prerekanju je le urejeno odvzemališče vode pred kinom, le da projektant ni upošteval nizkega stanja vode, kar spet otežkoča gasilcem nameščanje sesalne košare, za kar morajo uporabljati lestev. Dogaja se, da to črpališče pozimi zadelajo komunalni delavci z odvoženim snegom in morajo gasilci dohod do odvzemališča ponovno čistiti. Prav tako je stanje pred garažami gasilskega doma. Pri oranju snega v Bračičevi ulici komunalci odrinejo velike količine snega pred garažna vrata gasilskega doma, tako da ga mora odmetavati hišnik, nakar na očiščenem delu parkirajo avtomobili. Na opozorilo, da je treba pustiti prost prehod za gasilska vozila, dobe gasilci odgovor »saj ne gori!«.

Društvo ima še vedno premalo cevi B, s katerimi bi hitreje lokaliziralo gozdne požare.

Pri ocenjevanju, ki ga je izvedla komisija OGZ, je društvo dobilo največ, t.j. 672 točk.

Delegacije GD Tržič so bile na proslavah v Lomu, Podljubelju in Brezjah pri Tržiču. Sodelovali so tudi na proslavi gasilcev v Kožentavru na Koroškem in kljub izzivanjem nekaterih prispevali k pomiritvi. Vse je potekalo v skladu z namenom, da bi izmenjavali izkušnje in izboljšali stike med sosedi, kar društvu vsekakor zelo koristi.

Požari v letu 1971

Nekateri požari so nastali zaradi igre otrok, in to predvsem, kjer je gorela trava ali gozd. Posebno pri gašenju teh požarov se je pokazalo pomanjkanje cevi B. Boj z ognjem se je pričel že prvi dan novega leta.

- 1. januarja je do tal pogorela stanovanjska hiša Jožeta Kavčiča, Grahovše 17. Požar je gasilo 14 gasilcev 67 delovnih ur. Vzrok požara ni bil ugotovljen.
- 25. februarja je gorelo na Koroški cesti.
- 8. marca gori trava na pobočju, ki je v lasti GG Kranj v Tržiču; gase 3 gasilci.
- 13. marca gori gozd v Tržiču, last GG Kranj, gasi 30 gasilcev 150 delovnih ur; vzrok – igra z vžigalicami.
- 13. marca gori trava na Brežicah za gradom in za hišo na Koroški 82.
- 26. marca je bil požar v stanovanjski hiši Petra Mohoriča v Žiganji vasi 45. Gasilo je 19 gasilcev iz Tržiča in Križev 30 delovnih ur.
- 10. aprila gorita trava in grmovje, ki sta bila v lasti splošnega ljudskega premoženja; gasilo je 6 gasilcev.
- 11. aprila gori trava za zdravstvenim domom v Tržiču.
- 24. julija je bila v Lomu pod Storžičem skupna gasilska vaja, ki so jo izvedla 4 društva. Kaj se je nato zgodilo, pa je 28. 7. opisal GLAS takole:

»Preteklo soboto so gasilci iz Loma pod Storžičem praznovali 50-letnico svojega društva. Po popoldanskih svečanostih so se ob 20. uri zbrali v

kulturnem domu k slavnostni seji. Še preden je predsedniku tržiške gasilke zveze uspelo spregovoriti, v trenutku, ko so zaslužni lomski gasilci čakali na izročitev priznanj za dolgoletno prostovoljno delo v korist vsej vasi, je v neurju udarila strela v senik pri Janezu Primožiču (Zabrnek) v Lomu. Gasilci iz Loma, Križev in Tržiča so bili k sreči na mestu in so ogenj v trenutku napadli z 9 curki. Pozneje so se jim pridružili še gasilci s Slapu, na pomoč pa so hiteli tudi vaščani. Prav naključje je hotelo, da se je Lom izognil resnični tragediji, saj je bilo neposredno ogroženih vsaj 10 hiš, kajti močan vzhodni veter je podil iskre na bližnje strehe. Gasilcem je s 4 novimi brizgalnimi in z nezagorljivimi sintetičnimi cevmi uspelo zaščititi strnjeno naselje, rešiti vso živino, v pomoč pa jim je bil tudi naliv, ki je pomagal gasiti nevarne iskre. Prav gotovo nobenemu od 60 gasilcev ni bilo žal odpadle svečanosti...

Tudi GD Tržič je prav tedaj imelo novo brizgalno. Kljub požrtvovalnemu delu gasilcev je bilo škode za 130.000 din.

- 13. septembra so se otroci igrali z vžigalicami in pri tem se je vnel kozolec z otavo, last Ignaca Dovžana, Kokovniška pot 4. Gasil je 1 prostovoljni gasilec 1 uro. Škode je bilo za 350 din.
- 12. decembra je zaradi iskre na skodlarskem stroju nastal požar v mizarski delavnici Janeza Bitenca, Breg ob Bistrici 8. Ogenj je pogasil 6 poklicnih gasilcev iz Kranja; škode pa je bilo za 200 din.

Tega leta je bilo 9 začetnih požarov v predilnici, ki so jih pogasili delavci in gasilci te delovne organizacije.

Tudi vodna stihija ni počivala. Proti koncu julija se je neke noči ob pol enih ponoči utrgal deževni oblak nad Dobrčo. Lešanščica je v kratkem času zelo narasla ter valila s seboj kamenje, vejevje in zemljo. Na mah je zasula most v Hudem grabnu. Zemeljski plaz je ogrozil Pernušovo hišo in Rozmanovo žago. Valjavec Milan je hitro alarmiral gasilce iz Leš in Brezij, ki so takoj pričeli reševati hišo in usmerjati vodo. Ker pa sami niso bili kos velikim nanosom ob hišah, mostu in na cesti, je štab za elementarne nezgode pri tržiški občini že v jutranjih urah poslal bager in drugo mehanizacijo na pomoč. Le tako je bilo mogoče odstraniti kupe kamenja in zemlje s ceste in odmašiti prostor pod mostom, da se je Lešanščica spet vrnila v svoje korito. Tako sta bili hiši obvarovani najhujšega.

Leto 1972

Društvo je sodelovalo pri vajah splošnega ljudskega odpora, ki so bile za gasilce dokaj zahtevne, a so dobro potekale.

Obiskali so nas tudi gasilci iz pobratenega mesta St. Mariae aux Mines v Alzaciji in si ogledali pionirsko gasilsko prireditev v Podljubelju, v kateri so uspešno sodelovali tudi pionirji GD Tržič.

Pri predelavi gasilskega doma so imeli gasilci precej težav s spravilom voznega parka, orodja in opreme. Nekaj so spravili v klet OŠ heroja Bračiča, nekaj v BPT, del v garažo pošte in nekaj v garaže postaje milice. SO Tržič je določila 26. junija 1972 kot začetek del 2. faze dograditve gasilskega doma s pogojem, da se izprazni hišnikovo stanovanje. Od celotne investicije 650.000 din po predračunu je občina pripravljena pokriti 400.000 din, Metod Rotar tržiški občan, pa je posredoval še za dodelitev 250.000 din kredita pri Ljubljanski banki.

6. avgusta tega leta je bila velika proslava 30-letnice ustanovitve Kokrške-

ga odreda. Praznovanje je bilo združeno z veliko parado od paviljona NOB po Cankarjevi cesti, ki se je udeležil tudi gasilski odred pod vodstvom poveljnika Jelka Hladnika. Vsi gasilci so bili v sivih uniformah.

V Murski Soboti je bil 7. kongres GZS, ki sta se ga udeležila 2 člana GD Tržič.

Gasilci-pionirji so dobili dobrega pionirskega deseterja Marka Bahuna. Društvo je pričelo z nabiralno akcijo za nakup nove avtocisterne, vendar je ponekod naletelo tudi na gluha ušesa. Tako je od vseh 45 le 11 delovnih organizacij odgovorilo pozitivno. Med darovalci se je zlasti izkazala g. Anna Escher - Glanzmann, ki je prispevala 3.500 din.

Požari v letu 1972

Poveljnik GD Tržič poroča na občnem zboru med drugim tudi to, da je v preteklem letu 52 gasilcev prebilo 146 ur na požariščih in da je ob neurju, ki je divjalo nad mestom, 9 gasilcev črpalo vodo iz poplavljenih kleti, pomagalo reševati avtomobile in opravljalo druga dela solidarnostne pomoči, ko je voda pridrla z bregov in sta narasla Mošenik in Tržiška Bistrica silila iz struge. Člani društva so gasili tudi nekaj podtaknjenih požarov.

V poročilu v požarni knjigi na občini pa zasledimo o požarih med drugim tudi te podatke:

- 15. marca so se otroci igrali z vžigalicami in povzročili požar na travniku na Ravnah v Tržiču, ki pa so ga gasilci pogasili.
- 23. marca je ob 20.45 uri odvržen cigaretni ogorek povzročil požar pri Jerici Perko v stanovanjski hiši na Proletarski cesti št. 26, ki ga je pogasilo 13 prostovoljnih gasilcev. Škode je bilo za 150.000 din.
- 26. marca je ob 22.40 nastal požar v stanovanjski hiši na Koroški 40. Gorelo je enosobno stanovanje in 4 drvarnice. Gasilo je 13 prostovoljnih gasilcev, industrijska enota pa je bila v rezervi. Pogorele so 4 drvarnice, škode pa je bilo za 60.800 din.
- 26. marca ob 1.30 je bil podtaknjen ogenj pri Peharcu na Koroški cesti 30. Požar je pravočasno zadušilo 6 gasilcev.
- Nekaj dni kasneje je bil ogenj podtaknjen na hišni številki 36 na Koroški cesti. Gasilci so požar omejili, stanovanjska hiša je bila obvarovana, le drvarnica je pogorela.
- 7. avgusta je gorela lesena baraka na Zalem Rovtu. Ogenj je gasilo 13 gasilcev.
- 29. aprila je 10 prostovoljnih gasilcev pogasilo gorečo travo v Bistrici pri Tržiču.

Leto 1973

Gasilci GD Tržič so bili v začetku leta še vedno brezdomci. Zato so dokaj težko izvedli 11 vaj, saj niso imeli kje sušiti cevi. Pri tekmovanjih so bili uspešni predvsem pionirji, ki so s svojo desetino dosegli 4. mesto. Med letom se je poživilo sodelovanje z organizacijami CZ.

Gasilci so imeli mnogo dela pri gradnji doma, pri preurejanju orodja in čiščenju. Ker je bilo to leto mnogo gozdnih požarov, je društvo pozivalo občane prek lokalnega radija, naj ne kurijo v bližini travnih in gozdnih

površin, še zlasti pa starše, naj pazijo, da se otroci na teh površinah ne igrajo z ognjem.

Za poglobljanje strokovnega znanja je bil med letom tečaj za izprašane gasilce.

Problem je tudi s hidranti, ki jih vzdržuje komunalno podjetje, ker so ponekod zasuti, na Cimpru pa je celo zabetoniran. Društvo je prosilo odgovorne, da to uredijo in da hidrante uradno označijo na karti vodnega omrežja.

90-letnica društva

Sicer pa je leto 1973 potekalo v znamenju 90-letnice delovanja društva. To je dolga doba nepretrganega trdega dela članov, vmesnih kriz, pa tudi vidnih uspehov, od časa do časa pa so bile tudi kake vesele urice in praznični dogodki. Jubilejna proslava je bila svečana, a je zahtevala veliko priprav. Zaradi velike zaposlenosti so gasilci uredili paradne uniforme šele tik pred proslavo. Pred praznovanjem je bilo po tržiškem radiu 10 oddaj o gasilskem društvu. V šolah so učenci napisali 80 spisov o požarih, od katerih so bili najboljši nagrajeni na zaključni proslavi. V paviljonu NOB je bila razstava o gasilstvu s posebnim poudarkom na GD Tržič. V okviru občinskega praznika 5. avgusta sta bili dnevna in nočna vaja gasilcev, civilne zaščite in Rdečega križa.

OGZ je v soboto organizirala tekmovanje za Dornigov pokal v trodelnem napadu, v katerem so sodelovale 4 ekipe iz tujine, 4 iz drugih gorenjskih in 4 iz tržiških gasilskih društev, med katerimi je bila tudi ekipa GD Tržič. Istega dne zvečer je bil koncert godbe na pihala in nastop folklorne

Ob 90-letnici društva 1973: predstavnik SO Tržič ing. Vili Logar predaja ključ novega gasilskega doma predsedniku GD Tonetu Dornigu

skupine. Temu je sledila v kino dvorani slavnostna seja, na kateri so najboljši dobili odlikovanja in spominske značke, delegacija pa je položila venec pri spomeniku NOB pred paviljonom.

V nedeljo je pred paviljonom NOB nastopila godba, sledili so sprejem gostov, razglasitev nagrad za najboljše tekmovalne naloge učencem, branje kronike društva, velika gasilska parada, otvoritev obnovljenega gasilskega doma, ki ga je predal gasilcem predstavnik občine ing. Vili Logar, sprejem spominskih daril gasilskih društev iz Avstrije in Južne Tirolske, prevzem odlikovanja Gasilske zveze Slovenije za 90-letni jubilej društva in srebrne plakete mesta Tržič za humano in požrtvovalno delo. Po zaključku je bila velika veselica s srečolovom.

Pri 90-letnici je s koordinacijo in s sredstvi pomagal tudi Odbor za mednarodno sodelovanje Tržič.

Obnovljeni dom še ni bil popolnoma dograjen, sušilni stolp pa ni bil opremljen. V prvem nadstropju je bila učilnica, ki je rabila tudi kot sejna soba, dva pisarniška prostora za GD Tržič in OGZ Tržič ter stanovanje za hišnika. V pritličju pa je kurilnica za centralno ogrevanje, sanitarije, garderoba, orodišče in delavnica za popravila. Tak je gasilski dom še danes. Dela pri dograditvi so veljala okoli 900.000 din, pokrila jih je SO Tržič.

Požari v letu 1973

- 12. marca je ob 12.30 pričel goreti v Bistrici pri Tržiču gozd, last Brankota Koširja, ki se je vnel, ker je nek otrok metal pasje bombice. Najprej je prihitelo gasit 10 gasilcev iz Peko. Tem so sledili še gasilci iz Bistrice, Tržiča, predilnice in drugi, tako da je bilo v akciji 60 gasilcev. Gašenje je otežkočal hud veter in obstajala je nevarnost, da se požar razširi proti Stovcu. Da bi omejili širjenje ognja, je bilo treba posekati 50 borovcev. Kljub vsem naporom je pogorelo okoli 300 m² gozda.
- Marca je zaradi vključene električne grelne blazine nastal ogenj v stanovanju Jožefe Pogorelc na Cesti JLA 14, ki so ga zadušili 3 gasilci.
- 7. aprila je bil požar v Hrastih na pobočju Kokovnice, ki ga je povzročil otrok. Ogenj je pogasilo 10 gasilcev z malo Tomosovo brizgalno.
- 30. avgusta je zgorela streha v hiši nasproti pekarije v Bečanovi ulici.
- 7. oktobra je bil požar na Trgu svobode 21, ki sta ga pogasila 2 gasilca.
- Med letom je bilo v Peko in BPT 17 začetnih požarov, ki so jih pogasili kar sami delavci ali domači gasilci.

V tem letu je 58 gasilcev GD Tržič opravilo pri 8 požarih 131 delovnih ur.

Leto 1974

Urejanje in opremljanje novega doma je terjalo od članov društva dodatno aktivnost.

Dejavnost društva se kaže tudi v povečanem številu vaj. Izboljšala se je delovna disciplina in poživilo delo s pionirji.

Videti je, da je tudi na otroke vplivalo vzgojno delovanje in opozarjanje, naj bolj pazijo pri uporabi ognja, da ne bi bilo požarov.

Ob občinskem prazniku so na pobudo Toneta Dorniga odprli spominsko sobo o gasilstvu v Trziču v rojstni hiši tržiškega ljudskega pesnika Vojteha Kurnika.

V tem letu so se člani društva udeležili gasilskih proslav in praznovanj na Brezjah pri Trziču, v Križah, v BPT Trzič, v Podljubelju, Lomu, Gorjah, v Brunecku, v Južni Tirolski in v Köflachu pri Grazu v Avstriji.

Požari v letu 1974

Poročila kažejo, da se je število požarov v letu 1974 zmanjšalo. Od evidentiranih požarov bomo navedli naslednje:

- 17. februarja je gorela suha trava nad Pilarno v Bistrici.
- 25. julija je zgorel čebelnjak Ernesta Madjara v Palovičah, ki so ga pogasili gasilci iz Leš. Škode je bilo za 15.000 din.
- 10. septembra se je zaradi pregretja dimnika vžgala kočna na Dobrči. Oskrbnik Jože Rupar je pritekel na Brezje pri Trziču k Milanu Valjavcu po domače Mihcu, da bi telefoniral po pomoč. Gasilci niso mogli pomagati, ker je bila kočna lesena, v bližini ni bilo vode, razen tega pa bi dolgo trajalo, preden bi gasilci prišli do kočne. Tako je kočna pogorela.
- 7. oktobra je bil požar v bivši carinarnici na Ljubelju.
- 9. decembra sta gorela travnik in del gozda, last Janeza Pogačnika iz Zvirč, ki ga je gasilo 12 gasilcev iz Kovorja in iz Trziča. Požar so zanetili otroci.
- 24. decembra je pogorelo gospodarsko poslopje Ivana Štularja v Palovičah 7. Požar so gasili prostovoljni gasilci iz Leš, Trziča in Brezij.
- Tudi v predilnici je bilo 5 začetnih požarov.

Leto 1975

GD Trzič se je odločilo, da kupi za 963.000 din kombinirano vozilo s cisterno TAM 5500/D6 za 2200 l z brizgalno in kompletnim orodjem ter z možnostjo gašenja tudi s kemičnimi snovmi. Gasilci so takoj izpraznili blagajno in nakazali 246.000 din, ostali del pa so si izposodili pri Občinski gasilski zvezi Trzič. 17. januarja 1975 so vozilo v Mariboru prevzeli in tako spet povečali svoj strojni park. Društvo je bilo sedaj dobro opremljeno, primanjkovalo mu je le osebnih zaščitnih sredstev in pripomočkov, lestev, vrvi ter sredstev za sporazumevanje na daljavo. Nastal je tudi problem, kam s starim dotrajanim orodjem, ki ima le še zgodovinsko vrednost.

Tega leta je bil opremljen novi stolp za sušenje cevi, ki je bil 5 m višji od starega. Stolp pa ni najbolje grajen, ker ga zamakajo padavine, pa tudi postavljen je tako, da otežkoča odvoz vozil iz garaž. Dom tudi zaradi pomanjkanja sredstev pri adaptaciji ni grajen po normativih GZS. Okna v stolpu so za vaje s spustnico primerna bolj za suhe ljudi in otroke. Gasilci so tudi to leto pomagali pri akciji, ki jo organizira vsako leto Rdeči križ za zbiranje oblačil, in pri širjenju knjig Prešernove družbe. Na gasilski tisk so naročili vsi člani, kar doprinaša k individualnemu strokovnemu izpopolnjevanju.

Da bi ohranili dobro kondicijo, se je 7 gasilcev povzpelo na Triglav. To leto je bila posebna razstava v Trziču o predvideni revitalizaciji mestnega jedra, ki so si jo ogledali tudi gasilci z namenom, da bi ugotovili, kako je v revitalizacijski načrt vključena požarna varnost.

Vse leto je bilo izvedenih 14 vaj na težko pristopnih terenih, ki pa so se jih člani v velikem številu udeležili. Izbrani prostori za vaje so bili zelo oddaljeni od vodnih virov.

Požari v letu 1975

Gasilsko društvo Tržič ugotavlja, da se mu tehnična opremljenost pri požarih in naravnih nesrečah dobro obrestuje, močnejše pa pogreša sredstva za zvezo in sporazumevanje pri gašenju požarov širšega obsega.

Navajamo še naslednje požare:

- 27. marca gori v stanovanjski hiši Jožefe Pesjak, Loka 1. Čeprav so gasilci ogenj pogasili, je bilo škode za 6.000 din.
- 3. aprila je 10 gasilcev gasilskega društva Tržič gasilo požar v Križah.
- 25. aprila je bil manjši požar v Muzeju, Grajzerjeva 11, ki ga je pogasilo 5 gasilcev.
- 10. julija je bilo neurje v Lomu in Jelendolu. Pri tej elementarni nesreči je ljudem pomagalo 12 gasilcev.
- 5. avgusta je bil požar na smetišču komunale, ki ga je pogasilo 6 gasilcev.
- 7. septembra je izbruhnil požar v kuhinji v hiši št. 14 v Kovorju, ki so ga pogasili domači gasilci.
- 10. oktobra je bil požar v Medvodju na zemljišču v lasti Gozdnega gospodarstva Kranj, ki ga je pomagalo gasiti 5 članov GD Tržič.
- V predilnici je bilo 8 začetnih požarov.

Leto 1976

12. februarja je bil občni zbor društva, ki je prinesel nekatere novosti. Tone Dornig je bil izvoljen za častnega predsednika, Leon Bahun pa za predsednika GD Tržič.

Leto 1976 je bilo sploh pomembno za nadaljnje delovanje gasilstva, predvsem na področju družbene samozaščite in ljudske obrambe. To sta urejevala dva nova zakona, ki sta bila to leto sprejeta, in sicer zakon o ljudski obrambi in družbeni samozaščiti ter zakon o požarnem varstvu. S tem postane gasilstvo tudi po zakonu organizacija posebnega družbenega pomena.

Spremenil se je tudi način financiranja gasilskih društev z ustanavljanjem samoupravne interesne skupnosti za varstvo pred požari. V občini Tržič je bila ta skupnost ustanovljena 15. decembra 1976 in je zamenjala gasilski sklad. V skladu z nalogami Požarne skupnosti Tržič je bil sprejet družbeni dogovor med Gasilsko zvezo Tržič, delovnimi organizacijami, krajevnimi skupnostmi, novoustanovljeno skupnostjo in drugimi podpisniki o združevanju sredstev za financiranje opreme in orodja gasilskih društev, v višini 0,28 % od bruto osebnega dohodka.

Posebna delegacija GD Tržič se je udeležila tudi VIII. kongresa Gasilske zveze Slovenije v Novi Gorici, kjer je bila razprava o novem zakonu o požarnem varstvu in še drugih problemih gasilstva.

Tega leta je v Selah-Kotu na Koroškem umrl tamkajšnji župan in zaveden Slovenec Herman Veliki, ki je bil velik prijatelj Tržiča in gasilcev. Pogreba se je udeležila tudi delegacija GD Tržič.

Prek leta je bilo sicer manjše število vaj kot v preteklem letu, vendar je bil način izvajanja spremenjen tako, da so ekipe v dveh do treh urah

isto vajo ponovile tudi po štirikrat, če je bilo potrebno. Poseben poudarek pri vajah je bil na reševanju iz višjih stavb. Pri tem se je pokazalo, da društvu primanjkuje drsalni prt-spustnica, ker je stari že dotrajan, saj je bil kupljen leta 1906. Kot nova metoda dela, ki naj pogloblja strokovnost in analitičen pristop, je društvo pričelo uvajati članske sestanke, na katerih so razčlenjevali praktične vaje in jih kritično ocenili, obenem pa poizkusili rešiti odprta vprašanja. Strokovnost društva je bila dobra, saj je imelo 5 podčastnikov, 4 častnike in enega višjega častnika, 4 od teh so bili veterani, izurjenost je bila dobra, članom so manjkala le nova tehnična znanja.

V tednu požarne varnosti so gasilci pokazali občanom gašenje z ročnimi gasilnimi aparati, za kar pa ni bilo posebnega zanimanja med prebivalci.

Požari v letu 1976

- januarja ob 0.30 uri je zagorelo gospodarsko poslopje Franca Lukanca v Žiganji vasi 17. Ogenj so pogasili trije gasilci iz Tržiča.
- Istega dne ob 12. uri so trije gasilci pogasili požar v stanovanju Marije Kogoj na Proletarski c. 3a v Tržiču, ki ga je povzročil cigaretni ogorek. Škode je bilo za 7.000 din.
- 11. januarja je nastal požar na Planinci v smeri Stovca. V spodnjem delu so ogenj pogasili z vejami Rajko Kališnik, Ernest Madjar, Janko Rozman in še dva; ker pa se je ogenj razširil še na zgornji del, je prišlo na pomoč še 100 prostovoljnih in 25 industrijskih gasilcev, da so zatrli ogenj, ki ga je povzročil cigaretni ogorek.
- 18. februarja so 4 gasilci GD Tržič gasili požar na Koroški cesti.
- 18. julija je zaradi samovžiga ali strele nastal požar na Tolstem vrhu nad Malo Poljano, ki so ga pogasili gasilci iz Loma in Tržiča.
- 11. novembra so 4 gasilci reševali avtomobil in šoferja, ki je zaradi prehitre vožnje zavozil v strugo Tržiške Bistrice.
- En začetni požar je bil evidentiran tudi v predilnici.
- Dogodilo se je tudi, da je nek neodgovorni občan najavil v Kovorju požar, ki ga ni bilo. Ta alarm so gasilci izkoristili za vajo.

Leto 1977

V tem letu je stekla močnejša akcija za pridobivanje novih članov prek tiska in tržiškega radia, kar je bilo nujno za povečanje števila aktivnih članov in pionijske čete. Praksa je pokazala, da je treba člane seznanjati z novimi tehničnimi dosežki v gasilstvu in s tem izpopolnjevali njihovo tehnično znanje. Problem je bil, da ni bilo primerne inštruktorja, ki bi to delo prevzel.

Prav tako je bilo treba misliti na razbremenitev poveljnika, ki je bil hkrati tudi poveljnik v OGZ, pa še stanoval je zunaj Tržiča. Tudi z blagajnikom je bilo podobno. Stanoval je v Bistrici pri Tržiču, opravljal pa tudi dolžnosti pri OGZ in v političnih organizacijah. V društvu je zastajalo administrativno delo, ker že dalj časa ni imelo tajnika.

Začela je že intenzivno delovati Požarna skupnost Tržič in uvajati nov način financiranja. V gasilskem domu je bilo treba zakrpati pod v oro-dišču, ki se je začel vdirati pod težo vozil. V proračunu so bila predvidena tudi sredstva za posebno napravo za dviganje in spuščanje cevi v sušilnem stolpu, ki je bila že v izdelavi. Za opremo v stolpu je bilo predvi-

deno 100.000 din. Društvo je svojo opremo povečalo za 150 m tlačnih cevi C, za azbestno ponjavo, nepremočljive hlačne škornje, povratne ventile, trojak na ročni zasuk in megafon. Društvo je potrebovalo še komandno vozilo, police za cevi in še nekaj pohištva.

Člani društva so prisostvovali tudi pomembnejšim proslavam, t.j. odkritju spominskega obeležja na Slugovi hiši ob obletnici delovanja prvega mestnega komiteja OF v Trziču in odkritju spominskega obeležja ilegalne Titove poti v letu 1934 od Mahovovega griča v Sebenjah prek Karavank v Avstrijo.

Končno je društvo le dobilo tajnika, in sicer Pavla Femca, namestnik poveljnika je postal Andrej Šega, Marjan Toporiš je prevzel vzgojo pionirjev, Anton Praprotnik pa je zamenjal dolgoletnega hišnika Rajka Kališnika.

Požari v letu 1977

- 6. marca je bil požar ob Tržiški Bistrici, ki so ga v 30 minutah pogasili 4 gasilci iz Trziča.
- 23. aprila je bil požar v Bistrici pri Trziču, ki so ga pogasili v pol ure 3 gasilci.
- 17. junija je gorelo v Sp. Kajži. Ogenj je pogasilo 6 gasilcev.
- 21. oktobra gori v stanovanju Vladislava Debevca, Ravne 21. Požar je pogasil sosed.
- 5. novembra je odjeknila eksplozija v stanovanju Petra Perka, Pot na Zali Rovt 5 in zahtevala 3 smrtne žrtve, t.j. 34-letno mater in še dva majhna otroka; oče in en otrok pa sta dobila hude opekline. Na pomoč je prihitelo 13 tržiških gasilcev in pogasilo ogenj, ki ga je povzročila eksplozija.

Leto 1978

To leto se je pričelo s športno dejavnostjo: gasilci so izvedli smučarsko tekmovalstvo in nekaj smučarskih izletov. V nadaljnjem so se člani zelo resno lotili priprav na meddruštveno tekmovanje, pri katerem so dosegli med teritorialci prvo mesto.

GD Trzič pokriva s svojim delovanjem krajevni skupnosti Trzič-mesto in Ravne, kar je skoraj preveliko območje. Zato se je pričela akcija za ustanovitev gasilske enote Ravne, ki bi jo matično društvo opremilo z motorno brizgalno rosenbauer ter pripadajočim orodjem in opremo. Ni pa še bilo rešeno vprašanje, kje bo orodišče.

Društvo se dogovarja tudi s civilno zaščito o akcijskem programu in o reševanju tistih vprašanj, ki so skupnega pomena za gasilstvo in CZ. Sem spada vzgoja in izobraževanje članov, ki jim današnji hitri tempo življenja in preobremenjenost z nalogami ne dasta dovolj časa, da bi se poglobljali v dolžnosti gasilstva in civilne zaščite in da bi v njih tudi sami še bolj aktivno sodelovali.

Požari v letu 1978

- 7. januarja je zaradi nepogašenega ognjišča na gradbišču pri adaptaciji Pekove hiše na Trgu svobode 24 nastal požar, ki ga je pogasilo 6 gasilcev z dvema cisternama vode.
- 26. marca je 9 gasilcev eno uro gasilo požar trave in suhljadi na Brežicah nad nogometnim igriščem.

Vod tržiških gasilcev, ki ga vodi Jelko Hladnik, ob 150-letnici GD St. Marie aux Mines leta 1978

27. junija je sedem gasilcev poizkušalo pogasiti gorečo kočo na Kalu, ki pa je kljub temu pogorela do tal. Člani GD Tržič so na Kal pripeljali tristolitrsko tomosovo brizgalno z avtom dessoto do 1112 m nadmorske višine, kar je najvišja lokacija, do katere so doslej tržiški gasilci prišli z brizgalno. Vodo so zajemali iz bližnjega napajališča in nato premaknili brizgalno k nižjemu vodnjaku. Tržiškim gasilcem so se pridružili še gasilci iz Jelendola. Iz goreče koče so rešili agregat in material iz kleti.

- 13. julija je pomagalo pet gasilcev črpati vodo, ki je zaradi velikega neurja vdiral v kletne in druge prostore, pa tudi usmerjati vodo, ki je povzročala škodo.
- 26. oktobra so trije gasilci z avtociстерno pogasili goreče smeti na smetišču v Kovorju.
- 3 gasilce GD Tržič so sporočili, da so izvlekli iz Tržiške Bistrice pri Smukovemu mlinu v Retnjah utopljenega moškega.
- Evidentirani so tudi 4 začetni požari v BPT.

Leto 1979

9. februarja je bil občni zbor, na katerem so pohvalili gospodarja. Navzoči so razpravljali o problemu pridobivanja novih mlajših in fizično vzdržljivih članov. Posebno pereče je bilo vprašanje, kdo od članov je voljan delati z mladino. Ti in še drugi problemi so prispevali, da se je razprava zelo zaostрила, vendar so prisotni končno le našli skupni jezik in sprejeli ustrezne sklepe.

SIS za varstvo pred požarom je z združenimi sredstvi pripomogla, da je 18. junija 1979 društvo dobilo terensko komandno vozilo UAZ 469 B jugo-

avto za ceno 142.480 din, ter črpalko za odpadne vode (mulj) W 30 honda, ki je stala 45.678 din. Čez mesec dni je dobilo društvo še 10 delovnih oblek, dva reflektorja, dve baterijski svetilki in avtocisterno TAM 110/T - 10 za 4500 l, ki je stala 485.890 din.

Za tajnika društva je bil izvoljen Brane Filipčič, ki pa ga je kmalu zamenjal Maks Djordjević.

Poleti so člani društva v žalni povorki spremili dolgoletnega gasilca Toneta Dorniga, ki je bil že od rane mladosti predan ideji humanosti in solidarnosti. Po drugi svetovni vojni je kot vodilni član društva v presledkih skoraj 25 let skrbel za njegov vsestranski napredek. Ob 90-letnici društva pa je doživel predajo ključev obnovljenega gasilskega doma. Tone Dornig je bil delovno ustvarjal en tudi pri ustanovitvi GZS leta 1949, nekaj časa poveljnik Okrajne gasilske zveze Kranj in predsednik ObGZ Tržič. Krepil je stike gasilskih društev z zamejstvom, bil častni predsednik OGZ in GD Tržič ter nosilec visokih gasilskih odlikovanj. Njegovo 55-letno delovanje je zgled za vzgojo novih gasilcev.

Požari v letu 1979

- 9. januarja sta dva gasilca pogasila začetni požar v muzeju, Grajzerjeva 11.
- 28. januarja so tržiški gasilci pomagali pri usmerjanju hudourniških voda.
- Tega leta je bil tudi požar na planini Javornik, ki so ga pogasili gasilci iz Loma.
- Gasilci GD Tržič so bili v akciji še pri treh požarih, ki so nastali zaradi nepravilno vzdrževanega dimnika, igre otrok in neprevidnosti.
- Tudi v predilnici je bilo sedem začetnih požarov.

Leto 1980

Zima je zapustila svoje sledove na strehi gasilskega doma, ker je snežni plaz odnesel nekaj opek in je pričela puščati. Društvo je prosilo Požarno skupnost Tržič, da financira popravilo strehe in namestitev snegolomov. Naročena opeka je iz Novega mesta po pomoti romala v Ljubljano, a na intervencijo poveljnika Jelka Hladnika je le našla pot v Tržič. Tako so jo končno dobili v roke gasilci in z njo zakrpali streho gasilskega doma. V aprilu se je društvo uspešno vključilo v akcijo NNNP.

Smetišče v Kovorju, ki ga upravlja komunalno podjetje, še vedno ni urejeno po predpisih požarne varnosti ter so požari in vžigi prepogosti. Zato je društvo obvestilo to podjetje, da je smetišče treba urediti po predpisih, sicer ne bo več sodelovalo pri gašenju.

Ugotavljali so tudi, da je sporočanje požarov pogosto prepočasno, tako da gasilci včasih ne morejo pravočasno posredovati.

Društvo je na oglas v časopisu le odprodalo avto dessoto, ki ga je uporabljalo vsa povojna leta; od požarne skupnosti pa je dobilo električni generator honda, ki stane 43.000 din, 10 delovnih pasov, 10 sekirc in za 14.162 din sesalnih in tlačnih cevi ter črpalko rosenbauer VW 75, vredno 102.571 din.

V požarnem tednu je društvo imelo 3 dnevne in eno nočno vajo ter povabilo občane na ogled gasilskega doma in prikaza gašenja ognja z aparatom RG 17. Žal so na ogled prišli le malčki iz vrtca.

Društvo je imelo skupni vaji z enoto Ravne, ki ima 10 mladih članov. Vsega je bilo v tem letu 20 vaj z zadovoljivo udeležbo gasilcev. Težave so bile pri dostopu do vode v ozki in vijugasti Grajzerjevi ulici; pri mokri vaji na stavbi trgovine na Slapu pa je odpovedal univerzalni ročnik. Problem je bil še vedno premajhen in prepoln prostor za osebno garderobo, ki jo bo društvo lahko uredilo, ko bo zgrajen gasilski dom v Bistrici, ker je društvo hranilo v domu lestev za GD Bistrica in motorno brizgalno z vso opremo za enoto Ravne.

Zaradi oviranega izvoza gasilskih vozil iz Bračičeve ulice prosi društvo PM, SO in CZ, da ta problem uredijo s prepovedjo parkiranja in ustavljanja v začetku te ulice na Trgu svobode.

7. avgusta je društvo sodelovalo v paradi na IX. kongresu GZS v Brežicah. Pomembnost tega kongresa je bila v tem, da morajo društva sproti preverjati sposobnosti in znanje svojih članov, ki morajo delovati za podružbljanju SLO in DS in za krepitev enotnosti med jugoslovanskimi narodi in narodnostmi.

Ne smemo tudi pozabiti, da je to leto Ciril Zupan dobil plaketo gasilskega veterana za dolgoletno članstvo v gasilskem društvu Tržič.

Požari v letu 1980

- Dva gasilca iz GD Tržič sta v spomladanskih dneh pogasila gorečo travo v bližini bencinske črpalke na Bistrici.
- 12. marca okoli 13. ure je izbruhnil požar v montažni stanovanjski hiši pri Metki Tomazin na Ravnah. Gasit so prihiteli z dvema avtocisternama gasilci GD Tržič, gasilci iz BPT, Peko in iz Podljubelja, skupaj okoli 40 gasilcev. Kljub skupni akciji je hiša pogorela.
- 24. marca ob 16.45 je zagorelo v sobi Marije Cör na Blejski 13 v Tržiču. Ogenj je povzročil njen sin, ki ga je mati zaklenila v sobo in se je igral z vžigalicami. Sostanovalci so vdrli v sobo in Hasan Mušinovič, ki je stanoval na istem hodniku, je rešil otroka, da se ni zadušil ali zgorel. Nato so poklicali tržiške gasilce, ki so takoj prihiteli na pomoč, hitro so se odzvali tudi gasilci iz predilnice. Zaradi takojšnje intervencije gasilcev je bilo obvarovano postrežje in s tem vsa hiša z okoli 100 stanovalci. Pogorela pa so tla v sobi in vsa oprema. Primer naj bo v pouk staršem, naj ne puščajo majhnih otrok samih v stanovanju; vžigalnice naj otrokom ne bodo dostopne.
- V aprilu so gasilci GD Tržič spet gasili na smetišču Komunalnega podjetja, ker ni bilo protipožarno pravilno urejeno.
- V maju se je zaradi nepravilnega postopka pri varjenju vnela lesena streha pri Ladotu Brezarju v Janežičevi ulici.
- V avgustu so gasilci intervenirali v Zvirčah, kjer se je zaradi igre otrok vnela Caglarjeva stanovanjska hiša v izgradnji.
- Pri vseh posegih je sodelovalo 53 gasilcev GD Tržič, dvakrat pa so pustili še močno stražo na požarišču.
- Tudi v predilnici je bilo 14 začetnih požarov.

Leto 1981

Na občnem zboru 14. februarja so gasilci pregledali in sprejeli statut društva za krajevni skupnosti mesto in Ravne. Po priporočilu SZDL so na zboru v samoupravno sodišče izvolili naslednje člane: Leona Bahuna,

Štefana Karameta in Maksa Djordjevića, v odbor SLO pa Leona Bahuna, Marjana Toporiša in Andreja Šega. GD Tržič je zapustil podčasnik Miran Vidmar, ki se je vključil v IGD Lepenka.

Nadalje so sklenili, da naj društvo načeloma ne posoja gasilskega orodja. Če pa je res nujno, se to šteje kot storitev, ki je zaračuna po ceniku in pod pogojem, da so pri uporabi orodja člani GD Tržič, ki so usposobljeni za ravnanje in uporabo, ker se orodje sicer kvari.

V prostorih doma je bil organiziran tečaj CZ. Sploh ima društvo sedaj ugodne pogoje za delovanje, tako so ugotovili na občnem zboru, primanjuje le članstva. Včasih se prično krhati tudi odnosi med člani, pa še seje semtertja niso sklepčne. Težave so tudi s prezaposlenostjo tajnika. Kljub navedenim problemom pa je delovanje dokaj uspešno. Člani društva so se udeležili v marcu smučarskega tekmovanja, ki je bilo organizirano za vse tržiške gasilce. Pri vajah v Dolini se je 18 članov udeležilo preizkusa globinskega sesalca, ki je dobro deloval.

Društvo je že dalj časa pobrateno z GD Palilula v Beogradu in od takrat z njim uspešno sodeluje.

Za plodno delovanje sta dobila društvo in članstvo priznanje ob 25 letnici OGZ Tržič.

12. avgusta je bil društveni pohod na Triglav, ki se ga je udeležilo 16 članov.

Požari v letu 1981

– V predilnici je bilo skupaj 8 požarov, ki so jih pogasili delavci in gasilci iz te delovne organizacije. Največ škode je povzročil požar, ki je nastal 26. novembra v čistilnici bombaža. Gasilo je 30 delavcev in gasilcev. Škode je bilo za 95.170 din.

Tržiška pionirska trojka na občinskem tekmovanju pionirjev 1981 v Bistrici. Mladen in Boris Novkovič, v sredi Aleš Štrukelj

Drugi požari

- 28. marca je gorela suha trava in grmovje za zdravstvenim domom, kar so pogasili 4 gasilci iz GD Tržič.
- 27. marca gasi 11 gasilcev GD Tržič požar na Ravnah.
- Od 8. do 11. aprila je ponovno gorelo na smetišču. Požar je gasilo 31 prostovoljnih gasilcev GD Tržič.

Leto 1982

V tem letu se nadaljuje in napreduje operativna dejavnost društva. Nosilci njegove dejavnosti so predvsem delovni operativci. Začele so se že priprave za praznovanje 100. obletnice dela društva, ki bo naslednje leto. Vzgoja članstva je bila v letu 1982 usmerjena na praktične vaje, še posebej pa na udeležbo pri večji sektorski vaji na Cankarjevi cesti. Učni smoter je bil usposabljanje gasilcev za reševanje občanov iz večnadstropnih blokov in gašenje požarov v takih stavbah. GD Tržič uvaža v delo pri manj zahtevnih požarih tudi mladince. Število operativnih članov se je sicer povečalo, le žal da vsi ne hodijo redno k vajam. Zlasti med dopustom potrebuje društvo izurjene člane, da vskočijo ob morebitnih akcijah. Še vedno je problematično delo s pionirji, ki kažejo dovolj volje do gasilskega dela, vendar potrebujejo dobrega mentorja. Z veseljem pomagajo pri izvedbi priprav za smučarsko tekmovanje, a jih društvo zaradi energetske krize in pomanjkanja sredstev ne more pogosto voziti na smučišča. To bo skušalo nadoknaditi z organizacijo izletov za pionirje v bližnje hribe.

Na smetišču, ki ga upravlja komunalno podjetje, je bilo spet treba gasiti. Kot za večino požarov na tem prostoru so se tudi to pot odzvali gasilci GD Tržič. Naglica in pomanjkanje vode sta povzročili nesrečo z avtocisterno, ki k sreči ni zahtevala smrtnih žrtev, pač pa dala misliti, da je treba na tem smetišču zagotoviti vodo in vse drugo, kar je potrebno za boljšo požarno varnost na tej deponiji.

To leto je zelo pomembno tudi v organizacijskem in samoupravnem delovanju društva. Upravni odbor je imel kar 17 sej, s katerih bomo navedli nekaj najbolj pomembnih sklepov:

- UO je sprejel cenik storitev s črpalkami, cisterno, itd.;
- kdor od članov ne bo opravil vsaj polovico vaj in se udeleževal sej, ne bo imel ugodnosti, ki jih imajo člani, če v redu opravljajo svoje dolžnosti; opravičljivi so le službeni ali bolezenski izostanki;
- nezgodno zavarovanje se poveča za 100 %;
- za izvedbo proslave 100-letnice bo skrbelo 6 komisij, in sicer: organizacijska komisija, komisija za kroniko, operativni štab, komisija za kulturni program, za sprejem gostov in njihovo namestitve ter za finance;
- organizira se prostovoljno delo za ureditev tistih muzejskih prostorov, ki so namenjeni za stalno zgodovinsko zbirko tržiškega gasilstva;
- pooprčiti je treba evidenco o uporabi vozil, porabi goriva in električne energije zaradi varčevanja;
- proslava stoletnice bo od 14. do 19. junija 1983.

Nekatere sklepe so že začeli izvajati. Tako so operativci pod požrtvovalnim in zanesljivim vodstvom ter dobro organizacijo podpoveljnika Marjana

Toporiša že opravili 90 % del pri pripravi muzejskih prostorov v 244 urah prostovoljnega dela. Pri tem so jim pomagali člani IGD BPT 12 ur, IGD KTL Lepenka 6 ur, člani IGD Peko 6 ur, IGD TOKOS 6 ur, GD Brezje pri Trziču 9 ur, GD Jelendol 12 ur, GD Bistrica 2 uri in GD Lom 3 ure, za kar jim je Gasilsko društvo Tržič zelo hvaležno.

Da bi med najmlajšimi vzbudili zavest o humanosti gasilstva, je OGZ Tržič ustanovila društvo Mladi gasilec v OŠ heroja Grajzerja, v katerega se je vključilo že 40 učencev. Člani GD Tržič pa so prevzeli mentorstvo za to enoto in že imeli dve predavanji v šoli ter pokazali praktično vajo o gašenju.

Požari v letu 1982

V knjigi požarov pri SO Tržič so v tem letu evidentirani naslednji požari:

- 11. februarja gorita suha trava in gozd v bregu za hišo št. 82 na Koroški cesti (maršalat). Ogenj je gasilo 13 gasilcev GD Tržič z dvema cisternama, 6 gasilcev iz Peko in še gasilci iz Podljubelja, Bistrice pri Trziču, Brezij, Križev in iz predilnice, tako da je bilo v akciji 67 mož. Vzrok požara je bila igra otrok z ognjem.
- 27. marca je nastal požar v Medvodju, kjer je eden od vojakov vrgel ogorek v travo. Gorelo je v prostoru 150 x 40 m². Ogenj je gasilo 14 gasilcev iz Jelendola in Tržiča polni dve uri.
- 17. in 18. aprila je 16 gasilcev gasilo požar na smetišču.
- 18. aprila sta dva otroka zažgala suho travo, ki je povzročila manjši požar na strelišču na Cimpru. Ogenj so pogasili 3 gasilci in nekaj občanov, ki so bili v bližini.
- 20. maja je 8 gasilcev GD Tržič gasilo požar na komunalnem smetišču. Pri dovažanju vode se je prevrnila avtociтерна, pri tem se je voznik teže poškodoval, dva gasilca pa sta dobila lažje poškodbe.
- 30. aprila so malopridneži na Hudem gradu nad Bistrico zažgali grmado, ki so jo borci pripravili za kres, in tako povzročili požar, ki so ga gasili bistriški gasilci.
- 6. junija je bil požar v Bistrici 88 pri Jožetu Kralju, ki so ga pogasili 2 gasilca in trije občani.
- 26. avgusta je zaradi nepravilnega ravnanja z vnetljivimi snovmi nastal požar pri Vinkotu Klemenčiču v Sebenjah. Gasilo je 10 gasilcev iz Križev in 10 občanov. Škode je bilo za 100.000 din.
- 25. septembra je pričelo goreti na odlagališču smeti in odpadkov na Hudem in gorelo en teden.
- V poročilu poveljnika na letnem občnem zboru Občinske gasilske zveze Tržič je podatek, da so gasilci v tem letu petkrat gasili na smetišču, da je pri tem sodelovalo 46 gasilcev in opravilo 273 delovnih ur. Vprašanje stroškov za te posege pa je poglavje zase.

Požari v industriji

Nasteli bomo samo nekaj požarov, ki nastajajo v nekaterih proizvodnih delovnih organizacijah, da bodo bralci dobili vpogled, kako znajo delavci že sami pogasiti začetne in manjše požare.

- 26. januarja je nastal požar na trgalcu preje v BPT, ki ga je pogasilo 10 ljudi; škode je bilo za 83.462 din.

- 2. marca je gorel avtomatski tkalski stroj. Požar so pogasili 4 delavci; škode je bilo za 43.270 din.
- 16. marca je zagorel viličar. Ogenj je pogasil sam voznik, ki je bil tudi gasilec.
- 9. avgusta je v Peko gorel sesalec za kosmatenje podplatov. Ogenj so pogasili sami.
- 18. septembra je gorelo v klimatski komori v BPT. Ogenj so pogasili 4 delavci. Škode je bilo 158.597 din.
- 25. oktobra je bil požar v čistilnici bombaža, ki so ga pogasili dežurni gasilci in 12 delavcev. Škode je bilo 70.805 din.

Poleg požarov groze Tržiču tudi neurja, ki povzročajo nekontrolirane vodne tokove, voda zalija kleti in sili čez bregove. Tako je bilo tudi nekajkrat v letu 1982. Pri tem so morali gasilci pomagati pri usmerjanju vode in pri črpanju le-te iz kleti. Takih akcij je bilo 8, v njih je sodelovalo 45 gasilcev, ki so skupno opravili 225 delovnih ur.

Leto 1983

V začetku februarja je spet gorelo smetišče na Hudem. Ogenj so gasili gasilci GD Tržič in imeli pri tem dokajšnje težave, ker niso mogli dovolj hitro dobiti ključa od protipožarnega bazena.

Navedli bomo še en požar, pri katerem so naši gasilci imeli bolj preventivno vlogo. V nedeljo 20. marca je ob 19.25 poklicala sirena, ker je na Zgornjem Veternem pod lovsko kočo nastal travniški požar. Gasilci GD Tržič so se tja odpeljali z vsemi vozili. K sreči so tamkajšnji krajanj ogenj že sami pogasili in tako preprečili, da se ni razširil, ker je bilo v tistih dneh zelo suho. Tržičani so ostali na požarišču približno dve uri. 5. februarja je bil stoti občni zbor društva, ki so se ga poleg članov udeležili tudi gasilci-veterani, pionirji, zastopniki štaba CZ, OORK, SIS

Veterani, člani, mladinci in pionirji v jubilejnem letu 1983

Upravni odbor društva v letu 1983

za varstvo pred požarom in predstavniki OGZ Tržič. Kljub povabilom pa se ga niso udeležili predstavniki občine in družbenopolitičnih organizacij, svoje odsotnosti tudi niso opravičili.

Po otvoritvi so prisotni gledali film o požaru na kmetiji, nakar so sledila poročila. Po poročilih je stekla razprava o tekoči problematiki in o proslavi visokega jubileja. Razgovor je tekkel tudi o otežkočenem delu z novo gasilsko enoto Ravne, ki ji je matično društvo dalo motorno brizgalno rosenbauer z dodatno opremo, vendar ne vadi, pa tudi na konferenco ni poslala svojih predstavnikov. Prisotni so sklenili, da bo društvo brizgalno in opremo vzelo nazaj, če ta enota ne bo vadila in vzdrževala orodja. Konferenci je zaželel uspešno delo predstavnik štaba CZ in Požarne skupnosti Tržič Peter Meglič in obljubil, da bo CZ sofinancirala del garderobne opreme. Dejal je še, da se Ravne žele osamosvojiti in da se bo še sam dogovarjal s predstavniki te enote.

V imenu OGZ Tržič in republiške GZS je Milan Valjavec pozdravil zbor in čestital gasilcem za 100-letnico. Pohvalil je društvo, ki nenehno skrbi za nove člane in za pionirje ter opravlja zelo veliko in odgovorno delo. Priporoča pa društvu, da pomaga desetini na Ravnah pri začetnem strokovnem delu. Nato je podelil diplome s tekmovanja za memorial Matevža Haceta ter značke 8 članom in 10 pionirjem.

Pohvalno je tudi to, da je društvo v dveletnem tekmovanju v počastitev kongresov ZK že nabralo 740 od 1500 možnih točk.

Razen na praznovanje letošnjega jubileja je treba misliti tudi za leto naprej, ko bo v maju 1984 6. mednarodno srečanje gasilcev 10 evropskih držav v Krivi Vrbi ob Vrbskem jezeru, ki bo doprineslo svoj delež k izmenjavi izkušenj in poglobilo sodelovanje med društvi.

Tržiške gasilce bo obiskal poveljnik gasilcev Rožne doline g. Vincenc Struger in pregledal brizgalne, kar je vsekakor velik dokaz prijateljskega sodelovanja.

13. marca so bile gasilske smučarske tekme na Zelenici za vso tržiško občino, ki jih je že v tretje pripravilo GD Tržič. V počastitev 100-letnega jubileja je gasilsko društvo dodalo še novo disciplino »smučanje z gasilskimi ovirami.«

Komisija za proslavo že deluje, tako da so nekatere naloge že opravljene, druge pa še tečejo v skladu s programi. Društvo se zaveda, da mora to leto praznovati čimbolj slovesno, a tudi delovno.

Glavni del praznovanja bo od 14. do 19. junija 1983 po posebnem prazničnem programu, ki se bo odvijal ves teden. Slavnosti se bodo zaključile v nedeljo z zborom gasilcev gorenjskega območja in vabljenih društev iz tujine, nakar bo svečana parada, za tem pa bo po dolgih letih spet tradicionalna gasilska veselica.

Ob 100-letnem jubileju je GD Tržič predlagano za državno odlikovanje za zasluge, izvršni odbor Gasilske zveze Slovenije pa mu bo dodeliko priznanje za posebne zasluge v gasilstvu. Posebej pa bodo odlikovani z republiškim odlikovanjem naslednji člani: Leon Bahun, Maks Djordjevič in Marjan Toporiš. Odlikovanja občinske gasilske zveze pa bodo prejeli: Ivan Debeljak, Franc Hladnik, Rudolf Kogoj, Matevž Malovrh, Karel Smole, Franc Avpič, Štefan Karamet, Milan Pretnar in Andrej Šega.

Vozni park društva leta 1983

Kruga Liste

do familijnih izmenjav in Neumarktl. 1891.

Red. št.	Ime	Red. št.	Ime
1	Carl Kally Gritzmair	36	Anton Fiedler
2	Winnig Kneischek T. d. d. d. d.	37	Christoph Ahačič
3	Anton Schötschmigg H.	38	Jozef Ahačič
4	Johann Sauerthal Hptl.	39	Martin Tuerne
5	Joan Ahačič Sauermeister	40	Joan Bocak
6	Johann Kothail Pfaffhofer	41	Ferdinand Globočnik
	<u>Staigra</u>	42	Johann Papou
7	Jozef Durnig Leimann	43	H. Aug. I. Glid
8	Anton. Leosig Hellerst.	44	Joan Ahačič Leimann
9	Ignatz Dieman Pfaffhofer	45	Nikolaus Ahačič Hellerst.
10	Anton. Kojek. Krizan	46	Anton Dobrin Gritzmair
11	Antonič Beglić	47	Nikolaus Mitt Hellerst.
12	Johann Kallinich	48	Adolf Flapar
13	Johann Berger	49	Leon Logar
14	Joan. Solc	50	Anton Kothail
15	Nikol. Berger	51	Dieter Kersch
16	Joan. Beglić	52	Jozef Kavel
17	Jozef Karabon	53	Leon Tomazin
18	Jozef Poncel		<u>H. Glid</u>
19	Joan. Lauter	54	Anton Beglić
20	Anton. Kibnikar	55	Leon Logar Gritzmair
21	Johann Kupan Gritzm.	56	Jozef Kalatel Hellerst.
	<u>Leimannschaff I. Aug. I. Glid</u>	57	Anton Wernik
22	Carl Kuech Leimann	58	Joan. Tagdia
23	Anton. Kothauer Hellerst.	59	Jakob Kibler
24	Jozef Wörner Gritzmair	60	Johann Kalatel
25	Jozef Klostner Hellerst.	61	Joan. Haglić
26	Johann Kradomalić	62	Anton. Kibner Gritzm.
27	Muz. Peharc		<u>Schlauchmännschaft</u>
28	Johann Benedik	63	Jozef Belhar Leimann
29	Johann Solac	64	Jakob Rabić Hellerst.
30	Joan. Polare	65	Barthol. Kogoj
31	Jozef Rabić	66	Anton. Kupan
	<u>H. Glid</u>	67	Jozef Dobrin
32	Jakob Kothail Gritzmair	68	Joan. Ahačič (Pest.)
33	Joan. Linc Hellerst.	69	Anton. Litar
34	Joan. Simi		Winnig Doyan
35	Johann Gros		<u>Schuchmannschaff</u>
		70	Winnig Wilh. Leimann
		71	Johann Solak Hellerst.
		72	Jakob Kojančič
		73	Winnig Dobrin

Članstvo ob 50 letnici I. 1933

Jožef Ahačič	Janez Jerman	Franc Selko
Kristijan Ahačič	Ivan Kališnik	Ivan Simonič
Edi Babič	Jožef Kališnik	Franc Slapar
Ivan Bečan	Rudolf Kogoj	Henrik Snoj
Franc Bedina	Leopold Koprivnik	Rok Stegnar
Anton Belhar	Anton Kralj	Franc Stenovec
Jožef Bergar	Janez Kralj	Franc Sušnik
Karel Bocak	Mirko Lavš	Gabriel Sušnik
Ignac Čadež	Ignac Lenartek	Jožef Sušnik
Viktor Čadež	Fridrih Leskovar	Rudolf Sušnik
Ignac Dečman	Matevž Lukanc	Konrad Šarabon
Anton Dornig	Franc Markelj	Anton Šolar
Fric Dornig	Andrej Mežek	Vladko Šter
Jožef Dornig	Ignac Mežek	Jožef Tadi
Viktor Dornig	Matevž Mokorel	Kristijan Tadi
Pavel Engelsberger	Janko Mozetič	Jožef Vidmar
Fortunat Globočnik	Franc Oman	Franc Voglar
Franc Globočnik	Anton Peharc	Andrej Zadražnik
Franc Golmajer	Jožef Perko	Vincenc Zadražnik
Blaž Jeglič	Evgen Perne	Jožef Zaletel
Franc Jeglič	Rudolf Pregel	Franc Ziblar
		Janez Zupan

Članstvo ob 70-letnici I. 1953

Člani:

Ivan Ahačič	Janez Lauseger
Franc Bedina	Janez Lauseger ml.
Alojz Blažič	Jože Lauseger
Andrej Breška	Matevž Mokorel
Alojz Bukovec	Filip Novak
Filip Bukovec	Peter Podakar
Franc Čarman	Janez Polajnar
Stanko Črnilec	Avgust Primožič
Ivan Debeljak	Franc Rakovec
Anton Dolenc	Alojz Remškar
Anton Dornig	Marjan Ribič
Fric Dornig	Maks Romih
Franc Golmajer	Karel Smole
Franc Hladnik	Anton Stegnar
Gabrijel Hladnik	Matija Šega

Članice:

Angela Bizjak
Mira Colič
Rika Dornik
Dorca Kralj
Pavla Mrak
Klara Mravlja
Marica Muršič
Rozi Penko
Ivana Sušnik
Silva Škrbinek
Ani Zore
Fani Zore

Zaslužni člani:

Blaž Jeglič

Jože Hladnik
Leon Hladnik
Rajko Kališnik
Ciril Koder
Danilo Koder
Jože Koder
Rudolf Kogoj
Matevž Kolenc
Ferdo Komac
Jernej Kosmač
Tone Kralj
Anton Krmelj

Ludvik Štalec
Jože Tadelj
Franc Teyrovsky
Vinko Zadražnik
Ciril Zupan
Franc Zupan
Pavel Zupan

Kristjan Tadi
Franc Selko
Henrik Snoj
Franc Stenovec
Jože Sušnik
Alojz Štefe

Mladinci:

Maks Djordjević
Anton Kralj
Ciril Lauseger
Anton Smolej
Ivan Švegel

Članstvo, mladina in pionirji GD Tržič ob 100-letnici

Člani

Janez Alič	Slavko Indihar
Franc Avpič, dipl. ing.	Franc Jakopin
Leon Bahun, podč. str.	Marjan Jančič podč. str.
Ivan Debeljak, podč.	Rajko Kališnik strojnik
Viktor Dornig	Darko Karamet
Maks Djordjević	Štefan Karamet
Pavel Femc	Rudolf Kogoj
Dušan Gričar	Jožef Kosem
Franc Hladnik, častnik	Anton Krmelj
Jelko Hladnik, častnik	Matevž Malovrh
Leon Hladnik	Maks Peharc
Niko Hladnik, ing.	Anton Praprotnik

Milan Pretnar
Marjan Ribič
Vinko Rupar podč. sanit.
Karel Smole
Alojz Šega
Andrej Šega podčasnik
Zdenko Šega
Ludvik Štalec, časnik
Marjan Toporiš, časnik
Anton Vrhovnik
Miro Vrhovnik
Ciril Zupan

Mladinci

Milan Čelikovič	Boštjan Ropret
Robert Djordjević	Hubert Stubler
Boris Novkovič	Robert Stubler

Pionirji

Tomaž Ahačič	Slavko Krabonja
Edi Alagič	Mladen Novkovič
Pavel Barber	Andrej Pejič
Boštjan Glavič	Marjan Šega
Janez Kajzer	Aleš Štrukelj

Upravni odbor GD Tržič ob 100-letnici

Leon Bahun, predsednik

Jelko Hladnik, poveljnik

Marjan Toporiš, podpoveljnik in vaditelj pionirjev,

Franc Avpič, tajnik

Milan Pretnar, blagajnik

Franc Hladnik, član

Štefan Karamet, član

Andrej Šega, član

Ludvik Štalec, član

Anton Praprotnik, hišnik

Nadzorni odbor

Maks Djordjević, predsednik

Franc Jakopin, član

Matevž Malovrh, član

Društvo ima tudi 92 podpornih članov.

**JUBILEJNE
ZNAČKE**

**50
LET**

**90
LET**

100 LET

Epilog

Če ob zaključku te kronike pomislimo na 100 let dolgo pot, ki jo je prehodilo Gasilsko društvo Tržič, vidimo, da je to bilo obdobje organizirane pomoči človeku v nevarnosti pred ognjem in drugimi ujmami. To je bila pot, ki so jo pred enim vekom načrtali društvu njegovi ustanovitelji in so se je sami, pa tudi njihovi nasledniki, vedno držali. Tržič lahko s ponosom gleda na preteklost in prihodnost tega svojega društva. Prehojena pot ni bila lahka, zlasti v času od ustanovitve do konca druge svetovne vojne. Socialistična Jugoslavija pomeni za GD Tržič nov odločilen

korak naprej v tehnični opremljenosti, še posebej pa v odnosu družbe do gasilstva. Danes je gasilstvo postalo dejavnost posebnega družbenega pomena, ki je trdna vgrajena v sistem ljudske obrambe in družbene samozščite.

V stoletni zgodovini Gasilskega društva Tržič srečujemo naše gasilce v stotih in stotih bojih z ognjem, vodo in drugimi ujmami, vedno pripravljene pomagati povsod in vsakomur v skladu z geslom, ki ga imajo napisanega z velikimi črkami v orodišču gasilskega doma:

»Sovraštva ne gojimo,
poznamo le pomoč,
pomagat prihitimo
naj bo dan al' temna noč!«

Razen tega je društvo vedno pripravljeno v okviru svojih možnosti pomagati na razne načine tudi drugim teritorialnim in industrijskim društvom, bodisi v boju z ognjem, pa tudi s strokovnimi nasveti ali materialno pomočjo, če je bilo to potrebno.

Biti gasilec in član tega društva je v nekaterih tržiških družinah bila in je že kar tradicija. Tako so k razvoju društva doprinesle nekatere družine, ki jih vrsto let srečujemo na vodilnih in vodstvenih dolžnostih. To so npr. Ahačiči, Belharji, Dečmani, Kališniki, Lausegerji, Mežki, Sušniki, Šegovi, Zupani in še drugi. Predsedniki in poveljniki društva pa so bili vrsto let iz družine Dornigovih in nato Hladnikovih. Dolžnost biti gasilec je v teh družinah prehajala od očeta na sina. Vse je vodila človekoljubna zavest pomagati bližnjemu v nesreči, za kar ni bilo nobeno samoodpovedovanje pretežno.

Za humanitarno delo je prejelo društvo vrsto priznanj, pohval, plaket in drugih odlikovanj, ki krase njegove prostore in vitrine.

Ta kronika je namenjena starejšim, da se ozrejo na prehojeno pot, pa tudi mladini, ki se vključuje v gasilske vrste, da spozna preteklost in se zamisli nad prihodnostjo, namenjena je tudi vsem občanom, ki so nasklonjeni gasilstvu, in vsem drugim, da bodo spoznali pomen gasilstva v preteklosti in v sedanjosti.

Prav je, da se na tem mestu Tržičani s hvaležnostjo spomnimo vseh gasilcev, ki so v 100 letih obstoja našega društva s svojim nesebičnim delom in požrtvovalnostjo naše mesto in njegove prebivalce obvarovali pred marsikatero nesrečo, ter so zgled in vzpodbuda današnji in bodočim generacijam. Prav tako pa se zahvaljujemo tudi vsem današnjim članom, ki nadaljujejo njihovo delo. Ne bo odveč, če med njimi omenimo še člane upravnega odbora društva, zlasti predsednika Leona Bahunu, poveljnika Jelka Hladnika in podpoveljnika Marjana Toporiša.

Vodstvo Občinske gasilske zveze Tržič ob 25-letnici: sede od leve proti desni: Jelko Hladnik, Franc Šavs, Milan Valjavec, Janko Štefe in Ludvik Štalec; stoje v prvi vrsti: Marjan Polajnar, Janez Bertoncelj, Jože Meglič, Marjan Ropret, Andrej Meglič in Franc Dobre; zadnja vrsta: Leon Bahun, Valentin Kavčič, Ludvik Grmovšek, Cveto Frelih, Ivan Valjavec in Vili Brlek

GASILSKA DRUŠTVA V OBČINSKI GASILSKI ZVEZI TRŽIČ

Občinska gasilska zveza Tržič

Dne 20. marca 1955 je bila ustanovljena Občinska gasilska zveza Tržič. S to organizacijo je bil storjen velik korak v podružbljanju in samoupravnem vodenju teritorialnih in industrijskih gasilskih društev v občini. V sodelovanju z občinsko skupščino, družbenopolitičnimi organizacijami, krajevnimi skupnostmi, delovnimi organizacijami ter občani je postala neločljiv del tržiške vsakdanjosti.

Med nalogami, ki jih opravlja OGZ Tržič, so koordiniranje dela med gasilskimi društvi, strokovna pomoč, organiziranje podčastniških tečajev, sodelovanje pri organiziranju častniških tečajev in sploh skrb za dvig in poglobljanje strokovnosti ter usposobljenosti gasilcev na svojem območju. OGZ je skrbela tudi za finančno pomoč društvom prek gasilskega sklada, dokler tega ni prevzela SIS za varstvo pred požarom. Zelo pomembna dejavnost OGZ je tudi nadzor nad tehnično opremljenostjo gasilskih društev. Ta so se zadnje desetletja opremljala z motornimi brizgalnami, za katere so gasilci s pomočjo občanov zbrali dobro polovico sredstev, za vozila, s katerimi so se opremljala, pa so zbrala tudi 80 % sredstev. Razliko so krili iz združenih sredstev, pri čemer je sodelovala tudi občinska gasilska zveza.

OGZ Tržič že 20 let uspešno sodeluje z nekaterimi gasilskimi društvi v Avstriji, Franciji in Južni Tirolski v Italiji ter s tem prispeva k zблиževanju in prijateljstvu med narodi, pa tudi k izmenjavi koristnih strokovnih izkušenj iz gasilske dejavnosti.

Poleg navedenega skrbi zveza tudi za vključevanje novih članov, zlasti žena in mladine. V zadnjem času ustanavlja po šolah v občini v povezavi z učitelji, vodstvi šol in drugimi v njihovih okoliših društva Mladi gasilec. Ta so dobra in koristna baza za obnavljanje članstva v gasilskih društvih na vasi in v mestu.

OGZ ima tudi pomemben delež pri sodelovanju z enotami splošnega ljudskega odpora in civilne zaščite, dalje pri urejanju protipožarnih bazenov, hidrantov in zajetij. O uspešnosti tržiškega gasilstva govorijo tudi v zadnjih desetletjih zgrajeni in obnovljeni gasilski domovi, pri gradnji katerih je s posredovanjem, nasveti in s sredstvi prispevala svoj delež tudi občinska gasilska zveza.

Občinsko gasilsko zvezo vodi predsedstvo, v katerem so delegati vseh društev, v poveljstvu pa so vsi poveljniki društev. Prvi predsednik je bil Anton Dornig, ki je zvezo vodil 8 let, za njim Milan Valjavec 16 let, sedaj pa je 3 leta predsednik Franc Šavs. Poveljniki so bili Iko Dornig, Franc Hladnik, Viktor Serec, Janez Janc, sedaj pa poveljuje že 14 let Jelko Hladnik. Blagajno zveze vodi 28 let Ludvik Štalec, Franc Dobro je član upravnega odbora nad 20 let, pa več mandatnih dob pa aktivno delujejo Vili Brlek, Ivan Valjavec in Marjan Polajnar.

Člani in mladinci Gasilskega društva Bistrica

Gasilsko društvo Bistrica pri Tržiču

Pobudniki za ustanovitev gasilskega društva v Bistrici so bili: Peter Košir, Žana Mokorel in Franc Mokorel. Ustanovni občni zbor je bil 8. septembra 1930. Udeležilo se ga je 29 članov, od teh jih danes živi še 5. Za načelnika so izvolili Žana Mokorela, za tajnika pa Jankota Sajovica.

Takoj naslednje leto je društvo kupilo motorno brizgalno in voz za prevoz le-te. Naslednja brizgalna je bila znamke rosenbauer 800 l, ki so jo gasilci kupili 1969. leta. Temu je sledil nakup gasilskega kombija IMW 1600 v letu 1973. Tri leta kasneje so gasilci v Bistrici kupili še tomosovo brizgalno za 400 litrov in sireno za alarmiranje. V letu 1980 se poveča oprema in orodje še za drsalni prt in raztezalno lestev.

Od septembra do novembra 1930. leta je bil zgrajen v Bistrici požarni bazen za več kot 40.000 l vode.

V letih 1933/34 so poleg bazena zgradili Bistričani s prostovoljnim delom še gasilski dom.

8. avgusta 1981 so dobili gasilci v uporabo še nov gasilski dom v Ročevnici, ki ga je financirala Požarna skupnost Tržič. V domu je tudi sedež KS Bistrica in družbenih organizacij.

Člani GD Bistrica so sodelovali pri gašenju vrste požarov v Bistrici in na območju tržiške občine ter pri tem pokazali zavidanja vredno stopnjo strokovne usposobljenosti.

Sploh je bilo delo članov društva GD Bistrica precej razgibano, poučno pa tudi zabavno. Prirejali so dramska dela pa tudi veselice. Za denar,

ki so ga na ta način iztržili, so si nabavili orodje. Med okupacijo 1941-45 je delo društva skoraj zamrlo. V tem času je Bistrica politično-upravno pripadala Kovorju, kjer je bila občina. Tako so bili bistriški gasilci podrejeni poveljstvu kovorskega župana. Kot neuradni predsednik društva v letih okupacije je bil Peter Košir. On in Vlado Goltez imata največ zaslug, da sta ohranila gasilski dom in orodje. Več članov društva je odšlo med partizane. V vojski so izgubili življenje Mirko Bogataj, ki je umrl v Dachauu, Janez Krajnik in Janček Papler pa sta padla v boju.

Po osvoboditvi so bistriški gasilci ponovno začeli uradno delovati, in sicer v letih od 1945 do 1951 v sklopu GD Tržič, v skupni operativni ekipi, od leta 1951 do 1961 je bilo ponovno samostojno, v letih 1961 in 62 pa je bilo kot operativna enota vnovič priključeno GD Tržič. Ker pa ta priključitev ni bila najbolj uspešna, se je GD Bistrica 9. februarja 1963 ponovno osamosvojilo in 12. februarja izvolilo svoje vodstvo. Sedaj društvo zelo uspešno deluje.

Člani sedanjega upravnega odbora so:

Franč Godnov, predsednik

Danilo Hafnar, poveljnik

Jože Košir, tajnik

Anton Godnov, blagajnik

Janko Štefe, član

Vlado Golmajer, član

Peter Košir, član

Člani štaba operative so:

Anton Godnov

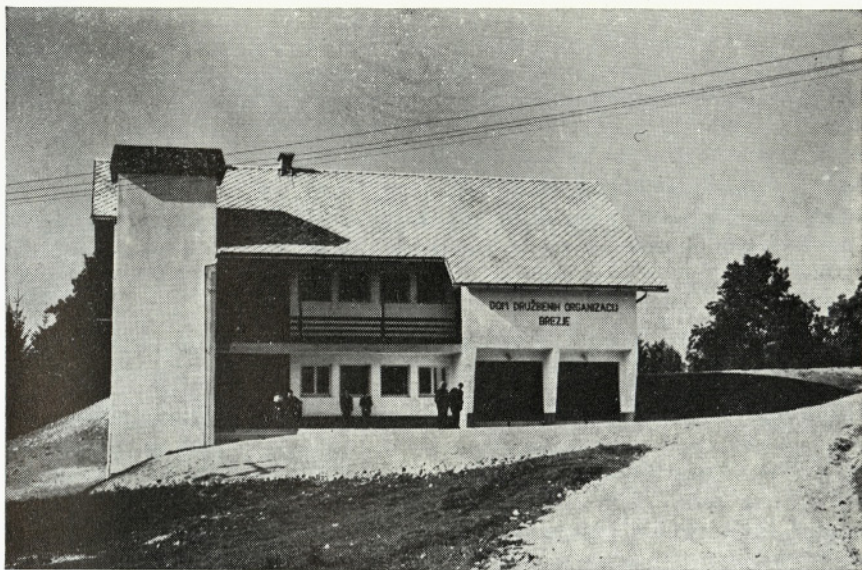
Danilo Hafnar

Stojan Herak

Jože Košir

Peter Košir

Danes šteje društvo 30 aktivnih članov, 4 članice, 5 mladincev in 20 pionirjev ter 138 podpornih članov.

Gasilski dom in dom družbenih organizacij Brezje pri Tržiču

Gasilsko društvo Brezje pri Tržiču

To društvo ni bilo ustanovljeno kot rezultat kakšne požarne katastrofe, kakor večina starejših društev, temveč zgolj iz želje, da se krajani z lastnimi silami upro požarni ali drugi elementarni nevarnosti. Prvi odbor za ustanovitev te gasilske organizacije je bil izvoljen na predlog Janeza Valjavca na proslavi 10. letnice OF dne 27. aprila 1951 pri Markovcu. V odboru so bili Anton Frelih kot predsednik, člani pa Vinko Kokalj starejši, Milan Valjavec, Miha Zupan in Vinko Frantar.

Že takoj v prvih dneh se je v društvo vključilo 25 aktivnih in 24 podpornih članov in članic. Sprva je enota delovala v sklopu GD Leše, ker pa je bilo dovolj članov, je takratni Okrajni ljudski odbor Kranj potrdil delovanje samostojnega društva Sv. Neža, ki pa je bil 1954 v skladu s preimenoivanjem kraja registriran z imenom naselja Brezje pri Tržiču. Prvi predsednik je bil Anton Frelih, poveljnik Franc Ribnikar mlajši, Vinko Kokalj blagajnik in Milan Valjavec tajnik.

Sredstva za nabavo orodja in opreme je društvo dobivalo z organiziranjem raznih zabavnih prireditev in vesellic. Za začetek so člani preuredili v orodišče Podmetov salon, kasneje pa bivšo shrambo poljskega orodja. 1971 so gasilci dobili svoje prostore v novem Domu družbenih organizacij, ki je bil zgrajen na pobudo in s pomočjo gasilskega društva Brezje. Pri gradnji je bilo zaradi pomanjkanja gradbenega materiala treba 6.000 kg cementa uvoziti iz Avstrije.

1961. leta so gasilci dobili nov sušilni stolp, ki ga je sedem let kasneje podrl vihar. Zavarovalnino, ki jo je društvo dobilo za porušeni stolp, je takoj porabilo za začetek gradnje Doma družbenih organizacij.

1961. leta so gasilci dobili nov sušilni stolp, ki ga je sedem let kasneje GD Brezje si je stalno prizadevalo izpopolniti svoje orodje in opremo. Leta 1953 je že imelo prvo motorno brizgalno. Za 20- letnico ustanovitve je društvo kupilo novo motorno brizgalno rosebauer 800 l/min, nabavilo v letu 1973 gasilski avto IMW 1600, naslednje leto novo električno sireno in 1980 gasilski avto 2200 D.

Gasilci z Brezij so stalno skrbeli tudi za izgradnjo bazenov za vodo kot enega od osnovnih elementov pri gašenju. Tako so leta 1956 izročili v uporabo vodni bazen v središču vasi za 36.000 l vode, deset let kasneje drugi bazen z enako prostornino v zgornjem delu vasi, 1979 so poskrbeli za zapornico v Hudem grabnu in 1980 je bil s pomočjo gasilcev zgrajen še bazen na Visočah za 70.000 litrov. Ob gradnji vodovoda do vasi Hudo je bilo zgrajenih 5 vodnih hidrantov na Brezjah in Hušici, ob prevzemu novega vikend - naselja z vodovodnim omrežjem pa še dva hidranta.

Pri gradnji doma družbenih organizacij, sušilnega stolpa in vodnih naprav so gasilci in krajanj pokazali veliko mero solidarnosti, saj so opravili kar nekaj tisoč ur prostovoljnega dela.

Društvo ima sedaj okoli 600 m sposobnih cevi. Tako opremljeni gasilci se uspešno vključujejo v protipožarne in druge akcije, Razen za orodje, opremo in vodne naprave skrbi društvo za strokovno izobrazbo svojih članov; udeležuje se vseh tekmovanj v občinskem merilu in je nekajkrat uspešno sodelovalo s pionirji in člani na področnem in republiškem tekmovanju. V sklopu splošnega ljudskega odpora uspešno sodeluje kot nepogrešljiv člen, kar se je pokazalo v akciji NNNP.

Društvo so dosedaj uspešno vodili kot predsedniki: Anton Frelih, Vinko Kokalj, Janez Tišler, Miha Zupan, Slavko Ribnikar in Stanko Perko. Poveljniki pa so bili: Franc Ribnikar ml., Vinko Hafnar, Matevž Švab, Alojz Meglič in Cveto Frelih. Nadalje je bil poveljnik Alojz Meglič, ki je to nalogo opravljal 18 let, Anton Frelih pa je že 28 let blagajnik.

Danes šteje društvo 45 aktivnih članov, 11 članic, 15 pionirjev, 18 pionirk in 121 podpornih članov, skupaj 222 članov od okrog 345 prebivalcev. Vodijo ga Stanko Perko kot predsednik, Dušan Perko kot poveljnik, Anton Frelih kot blagajnik in Marjeta Valjevec kot tajnik. Gasilci so tako postali nepogrešljiv dejavnik družbenega življenja v KS Brezje pri Trziču.

Prevzem motorne brizgalne rosenbauer leta 1975 v Jelendolu

Gasilsko društvo Jelendol – Dolina

GD Jelendol – Dolina je bilo ustanovljeno 14. novembra 1954. Nastalo je iz nujne potrebe, saj je Jelendol oddaljen od najbližjega GD kar 6 km, stavbe pa so bile takrat večinoma lesene. Zato je obstojala tudi velika nevarnost gozdnih požarov. Ustanovni člani so bili: Matevž Mravlje, ki so ga izvolili za predsednika, Jože Ahačič, Anton Loštrek, Zdravko Jerman, Andrej Ritoper, Lovro Rutar, Franc Talar, Evgen Trplan, Franc Zrim in Franc Žnidar. Društvo se je sprva imenovalo PGD Puterhof-Dolina, z 11. januarjem 1956 pa se hkrati s krajem preimenuje v PGD Jelendol-Dolina.

V letu 1955 je bila osnovana tudi pionirska desetina. Tako šteje društvo v začetku 1956. leta 26 aktivnih članov, 3 članice, 16 podpornih članov in 11 pionirjev.

Prvo denarno pomoč je društvo dobilo od Gasilskega sektorja Tržič, najprej pa so nabavili 100 metrov cevi. Pomagalo je tudi Gozdno gospodarstvo Kranj s tem, da je društvu podarilo porušeno žago v Poljubelju, iz katere so člani pobrali železo, ga prodali Litostroju in za izkupiček kupili v letu 1955 motorno brizgalno, ročno sireno, 18 uniform in še nekaj materiala. Za orodišče so uporabili del garaže, ki ga je odstopil Gozdni obrat Tržič.

Pomembna pridobitev društva je bil nakup vzmetnega gasilskega voza za prevoz brizgalne leta 1956. V letu 1959 pa je stekla akcija za postavitve stolpa za sušenje cevi. Vsak posestnik je podaril po eno drevo, zgradili pa so ga s prostovoljnim delom.

Društvo je začelo delovati tudi na strokovnem izpopolnjevanju članov. Tako je v letu 1961 izvedlo tečaj za izprašane gasilce, od takrat naprej so se gasilci pričeli udeleževati vseh tekmovanj v občinskem merilu in redno vaditi.

Voz na vzmeti zaradi prodaje konj ni bil več uporaben in društvo je kupilo namesto tega prikolico za prevoz motorke. Pomemben dogodek za gasilce v Jelendolu je bila vsekakor pridobitev nove motorne brizgalne rosenbauer leta 1975, kar je bilo združeno s slovesno proslavo. V tem pa je že tekla v KS akcija za nakup gasilskega avtomobila, ki so se ji krajanji radi odzvali, tako da so imeli gasilci ob koncu 1976 že terensko vozilo džip aro. Pri nabavi so priskočili na pomoč tudi drugi darovalci. V naslednjem letu je GD dokupilo še električno sireno in začelo delno akcijo pri Urhu in Pinču v Dolini za izgradnjo požarnega bazena. Pri vseh teh akcijah je najbolj aktivno sodeloval Franc Zrim, tedanji predsednik društva.

V letu 1981 je GD pričelo z adaptacijo starega orodišča, ki je bilo požarno popolnoma neustrezno. Pri tem so veliko pomagali Požarna skupnost, TOZD Gozdarstvo Tržič in Krajevna skupnost Jelendol.

Člani društva so s prostovoljnim delom pripomogli, da je bila ta akcija v letu 1982 zaključena. Tako ima danes društvo ustrezne prostore in opremo, da je sposobno s svojimi aktivnimi člani poseči v boj z ognjem ali na drug način očuvati imetje in človeška življenja.

V društvo je sedaj včlanjenih 44 članov, 8 članic, 5 mladincev ter 15 pionirjev in pionirk. V upravnem odboru pa so:

Valentin Kavčič, predsednik

Meglič Anton, poveljnik

Drago Zupan, član

Metka Kavčič, član

Mirko Steiner, član

Franc Magdič, član

Anton Slapar, član.

Gasilci in pionirji društva Kovor ob 50-letnici leta 1973
pred domačijo Martinkovih nasproti gasilskega doma

Gasilsko društvo Kovor

Gasilsko društvo Kovor je bilo ustanovljeno 21. maja 1923 na pobudo šolskega upravitelja Josipa Bertonclja. Ustanovnega občnega zbora se je udeležilo 38 moških in fantov. Na tem zboru je bil izvoljen naslednji upravni odbor:

Josip Bertoncelj, predsednik
Janez Dobre, poveljnik
Vinko Klemenčič, tajnik
Ivan Zupan, blagajnik
Ivan Aljančič, član

Jože Aljančič, član
Jože Golmajer, član
Ivan Rozman, član
Jože Zupan, član.

Že leta 1925 je društvo nabavilo prvo ročno brizgalno in pričelo z gradnjo gasilskega doma. Prvi ognjeni krst so gasilci doživeli pri gašenju požara v Križah.

Leta 1927 je društvo dobilo gasilski dom in razvilo prapor, 1930 pa je nabavilo novo motorno brizgalno rosenbauer. Ta se je zelo obnesla naslednje leto, ko je gorela v Trziču Bornova žaga. Z manjšimi presledki je delala polnih 18 ur, moštvo pa se je po 22 urah boja z ognjem vrnilo z zavestjo, da je prispevalo s svojim požrtvovalnim delom k rešitvi glavnega objekta-električne centrale. S to motorko je društvo sodelovalo pri gašenju številnih požarov doma in v okoliških krajih.

Vse načrte za boljše delo je prekrizala druga svetovna vojna, ki društvu ni prizanesla, tako da je izgubilo precej dobrih in zavednih članov.

Po osvoboditvi je GD Kovor ponovno oživel. Leta 1954 je razvilo svoj drugi društveni prapor, 1972 je dobilo novo 800 litrsko motorno brizgalno rosenbauer, ob 50 letnici društva gasilski avtomobil kombi IMW super 1600 in 1975 leta električno sireno.

Člani društva, ki jim je takrat predsedoval Franc Slatnar, so se zavedali, da preskrba z vodo za gašenje požarov na Hudem ni zadovoljiva. Zato je društvo ob podpori vaščanov Hudega v letu 1974 zgradilo bazen za 32.000 litrov vode. 1980 leta je društvo izročilo svojemu namenu novozgrajeni bazen v Zvirčah in 1982 tudi v Kovorju. Izgradnjo tega je v celoti financirala požarna skupnost.

Vsa leta je društvo sodelovalo pri gašenju številnih požarov in pri drugih humanih dejavnostih. Kot pomemben dejavnik v krajevni skupnosti se je udeleževalo družbenih manifestacij, kot so proslave, prireditve ipd. Skrbelo je za usposabljanje svojega kadra, predvsem mladih, da bodo v vsakem primeru sposobni upravljati s sodobnim orodjem in zaščititi premoženje in življenja vaščanov v primeru ognja ter drugih naravnih nesrečah. Med najbolj delavne člane društva lahko uvrstimo Janka Dobreta, ki je bil 29 let poveljnik in sedanjega predsednika društva Lovrota Stareta, ki je tudi predsednik odbora za gradnjo gasilskega doma.

Za uspešno delo potrebuje društvo nov dom, ker dosedanji prostori ne ustrezajo več potrebam društva, prav tako tudi ne za nemoteno delovanje enot civilne zaščite.

Danes vodijo delo društva naslednji člani:

Lovro Stare, predsednik

Janez Praprotnik, poveljnik

Anton Praprotnik, tajnik

Ivan Zupan, blagajnik.

Društvo ima 36 članov, 5 mladincev in 10 pionirjev.

Del slovesnosti ob 50-letnici društva leta 1974 v Križah

Gasilsko društvo Križe

Zaradi pogostih požarov so vaščani v Križah začeli misliti na ustanovitev gasilskega društva. Leta 1924 je bil v gostilni »Pri Benk« ustanovni občni zbor gasilskega društva ali »požarne brambe«, ki se ga je udeležilo 30 ustanovnih članov.

V prvi odbor so bili izvoljeni:

Ivan Pičulin, predsednik
 Anton Žepič, poveljnik
 Franc Potočnik, tajnik
 Franc Zaplotnik, blagajnik
 Andrej Gradišar, član
 Jože Primožič, član

Simon Primožič, član
 Jože Rozman, član
 Peter Sitar, član
 Valentin Zupan, član
 Janez Žepič, član.

Prostor za prvo orodišče je dal posestnik Rozman Jože v Snakovem. Društvo je že naslednje leto kupilo ročno brizgalno in voz na konjsko vprego. Ker društvo v tistem času ni imelo dotacij in se je moralo samo vzdrževati, je potrebna finančna sredstva dobivalo z organizacijo veselice in srečelovov. S čistim dobičkom od teh prireditev je kupovalo orožje in opremo. Leta 1931 je bil zgrajen gasilski dom in drvarnica za hišnika, ki je stanoval v zgradbi in je bil tudi trobentač. Z uporabo tega objekta in po zaslugi požrtvovalnih članov je PGD Križe polno zaživelo. S prispevki občanov in z dohodki od že omenjenih prireditev so gasilci v letu 1932 kupili manjšo motorno brizgalno, ki pa ni zadovaljevala, ker je včasih gorelo v eni noči na dveh krajih.

Nakup močnejše motorke je preprečila druga svetovna vojna, ki je za nekaj časa ohromila društveno delo. Blago, ki je bilo v domu pripravljeno za gasilske uniforme, so uporabili borci NOV za partizanske uniforme. Več članov PGD Križe je bilo med aktivnimi udeleženci narodno-osvobodilnega boja.

Društvo je bilo obnovljeno leta 1946, in sicer največ po zaslugi dolgoletnega orodjarja in gospodarja Valentina Zupana. Izvoljen je bil nov odbor, ki je zbral še obstoječi inventar raznešen po raznih krajih, in si prizadeval, da postavi PGD na predvojno raven. Leta 1948 sta bila nabavljena dvotonski tovorni avto in 400 literska rabljena motorka, ki je rabila še 20 let. Leta 1956. je društvo svečano razvilo gasilski prapor, 1968 je s prispevki vaščanov in s pomočjo Občinske gasilske zveze Tržič kupilo 800 litrsko brizgalno rosenbauer, v aprilu naslednjega leta pa tipizirani avto kombi, izdelan v tovarni IMV Novo mesto. Veliko aktivnost so pokazali tudi gasilci pionirji, saj so na občinskem tekmovanju leta 1967 dosegli prvo in drugo mesto ter si tako priborili malo Tomosovo brizgalno. 21. julija 1974 je GD Križe praznovalo 50-letnico delovanja. Ob tej priložnosti so še živeči ustanovni člani prejeli zaslužena priznanja, na gasilski dom pa je bila montirana nova električna sirena.

Društvo je pred vojno in po vojni uspešno sodelovalo v raznih akcijah, kot so gašenje požarov, reševalne akcije in druge, kjer je bila njihova pomoč potrebna. GD Križe je tudi sedaj aktivno. Njihovo dejavnost vodi upravni odbor, ki ga sestavljajo:

Jože Poljanec, predsednik	Ciril Žibert, šofer
Janez Kern, poveljnik	Marjan Zupančič, gospodar
Franc Dobre, tajnik	Jože Stegnar, vodja mladine in podpoveljnik.
Miro Gradišar, blagajnik	

Danes ima društvo 31 članov, 1 članico, 4 mladince in 13 pionirjev.

Dom gasilcev v Lešah

Gasilsko društvo Leše

To društvo je tretje najstarejše gasilsko društvo v občini Tržič. Njegovi prvi začetki segajo v leto 1899, ko je bil na pobudo tedanjega narodno zavednega učitelja in mladinskega pisatelja Julija Slapšaka osnovan pripravljalni odbor. Tako se je 1900 zbralo več vaščanov, med katerimi so bili Franc Bešter, Franc Bohinc in Valentin Česen, ki so v želji, da bi se borili proti požarom, ustanovili gasilsko društvo. Njihov namen pa ni bil samo ta! Ustanovitelji so želeli pod okriljem društvenega življenja gojiti in poživljati slovenski jezik, ki so ga takratne avstrijske oblasti zapostavljale. Tako so lešanski gasilci od vsega začetka poveljevali samo v slovenskem jeziku. Za prvega načelnika je bil izvoljen Julij Slapšak, za poveljnika pa Jože Valjavec (Kovačev oče iz Leš). V društvo se je takrat vključilo 11 članov. Že prvo leto so si zgradili gasilski dom in kupili ročno brizgalno, ki jim še vedno rabi. Svoj prvi ognjeni krst so doživeli že v letu ustanovitve, ko so z uspehom pogasili goreči Žnidarjev čebelnjak in obvarovali stanovanjsko hišo.

Naslednje leto je Leše prizadejal velik požar, v katerem so domači gasilci pokazali vso svojo usposobljenost in hrabrost, da so rešili vas pred

ognjeno stihijo. Kljub temu je pogorelo nekaj objektov. Pri gašenju so jim nesebično pomagali gasilci iz Begunj in Tržiča.

23. avgusta 1925 je GD Leše praznovalo 25-letnico delovanja. Te slovesnosti se je udeležil tudi Julij Slapšak.

17. septembra 1939 je društvo nabavilo novo motorno brizgalno, ki še sedaj odlično rabi pri vseh akcijah.

Ves čas svojega delovanja do druge svetovne vojne so člani društva Leše aktivno delovali tudi na kulturno-prosvetnem polju. Vsako leto so na domačem odru uprizarjali po več iger ali pa so šli z njimi gostovat tudi v okoliške vasi. Z izkupičkom od teh in raznih zabavnih prireditev so nabavljali orodje in opremo. Upravno so do osvoboditve Leše spadale v radovljiško občino, prav tako tudi gasilsko društvo. Kljub temu so pri gašenju požarov tesno sodelovali s tržiškimi gasilci.

V času NOB je bilo precej orodja uničenega in odpeljanega, uniforme pa so člani društva ponosili v partizanih. Za svobodo je padlo 5 članov GD Leše.

Po osvoboditvi so bile Leše upravno vključene v občino Tržič, zato se je tudi gasilsko društvo vključilo v Občinsko gasilsko zvezo Tržič. V gasilske vrste so vtopile tudi žene, mladina in pionirji. Društvo je želelo, da se vanj vključi tudi čimveč kmečkih gospodarjev.

3. septembra 1950 so lešanski gasilci praznovali 50-letnico delovanja domačega gasilskega društva, 19. julija 1953 pa so razvili nov prapor, ki sta mu kumovala Vida Šolar in Jožef Cvenkelj iz Peračice. 9. in 10. julija 1955 je društvo praznovalo 55-letnico plodnega dela. Ta praznik je bil združen z velikim gasilskim nastopom, ki ga je v Lešah priredila Občinska gasilska zveza Tržič. Ob 60-letnici 1960 leta so gasilci počastili 3 še živeče ustanovitelje, in sicer: Modrovega, Cajhnovega in Travnarjevega očeta, ki so s svojimi sinovi, hčerami in vnuku sestavljali del članstva v lešanskem gasilskem društvu.

Leta 1965 so gasilci dobili nov gasilski dom. Na svečano prireditev, ki je bila organizirana za to priložnost, so prišli tudi predstavniki nekaterih gasilskih društev iz Koroške v Avstriji. Leta 1970 je društvo svojo opremo posodobilo z nabavo nove motorke rosenbauer za 800 litrov.

Delo društva vodijo: Janko Kersnik, predsednik
Vili Brlek, poveljnik
Franc Kersnik, blagajnik

Nekateri člani so dolga leta opravljali odgovorne dolžnosti v društvu, kot npr. častni član Anton Švab, ki je bil dolgoletni poveljnik, Franc Justin je bil okoli dvajset let tajnik in še bi lahko naštevali...

Danes ima društvo 20 članov, 10 članic, 10 pionirjev in 12 pionirk.

Lomski gasilci s terenskim vozilom

Gasilsko društvo Lom pod Storžičem

Po velikem požaru, ki je leta 1919 uničil dve stanovanjski hiši v Lomu, je skupina naprednih vaščanov ustanovila 29. maja 1921 Gasilsko društvo Lom. Ustanovni člani so bili:

Franc Godnov – Odričar,
 Peter Klemenc – Rubida,
 Andrej Meglič – Gregoren,
 Anton Meglič – Klemenšek,
 Franc Meglič – Pavšel,
 Ignac Meglič – Nackov,
 Miha Peharc – Robež,

Jože Perne – Jeretov,
 Jože Primožič – Zabrnec,
 Franc Roblek – Končar,
 Jurij Rozman – Žitnik,
 Janez Tišler – Kuštrc,
 Vinko Tišler – Kuštrov.

Od teh so bili izvoljeni Jože Primožič za predsednika, Franc Godnov za poveljnika in Ignac Meglič za tajnika.

Ob ustanovitvi je društvo kupilo ročno brizgalno, ki so jo gasilci uporabljali do 19. junija 1938, ko so kupili novo motorno brizgalno znamke ILOV, ki še danes deluje. V letu ustanovitve je bil zgrajen tudi prvi gasilski dom s pomočjo prostovoljnega dela vaščanov. 1. maja 1968 so lomski gasilci dobili nov in bolj prostoren dom, ki je bil zgrajen s finančno pomočjo Občinske gasilske zveze Tržič in krajanov.

Med drugo svetovno vojno GD Lom ni prenehalo delovati, bilo pa je precej oslabljeno. Najbolj aktivna sta bila takratni orodjar Franc Tišler -Hruš in poveljnik Franc Peharc. Med vojno so padli trije člani društva, in sicer Janez Tišler, Andrej Meglič in Jurij Rozman.

V novi Jugoslaviji se je društvo okrepilo in tudi tehnično bolje opremilo. Tako je leta 1971 dobilo novo motorno brizgalno rosenbauer, dve leti kasneje pa še motorno brizgalno tomos, ki je bila namenjena za gašenje gozdnih požarov. 1974. leta je GD Lom kupilo s pomočjo OGZ Tržič in krajanov Loma prvi gasilski avtomobil, leto kasneje pa je bil s pomočjo OGZ Tržič in Krajevnne skupnosti Lom zgrajen bazen za vodo na Potarjih. Pri tem so mnogo pomagali krajan.

Člani društva so gasili ali pomagali gasiti vrsto požarov v Lomu in okolici, kot npr. požare v osnovni šoli v Lomu, v župnišču, v stanovanjskih hišah pri Jeretu, pri Hlačmanu, pri Švelcu, pri Zabrnem, na planini Javornik, na Tolstem vrhu, itd. Večkrat so bili požari na težko dostopnih zemljiščih, kjer je primanjkovalo vode, kar pa gasilcem ni preprečilo, da ne bi opravili svoje dolžnosti po najboljših močeh in možnostih.

Društvo je leta 1961 razvilo svoj prapor. Leta 1981 so tudi pionirji - gasilci dobili svojo zastavo.

V sedanjem upravnem odboru so naslednji člani:

Jože Komar, predsednik

Jože Meglič, poveljnik

Jože Kavčič, poveljnik

Franc Meglič, tajnik

Janez Meglič, blagajnik

Franci Meglič ml., referent za mladino.

Danes ima društvo 22 članov, 3 članice, 14 pionirjev in 10 pionirk.

Gasilci GD Podljubelj postavljajo apnenico za žganje apna

Gasilsko društvo Podljubelj

GD Podljubelj je bilo ustanovljeno na pobudo Slavka Šarabona v letu 1928. Ustanovni občni zbor je bil 20. maja. Navzoči so izvolili prvi upravní odbor, ki so ga sestavljali:

Ivan Ankele, načelnik
 Slavko Šarabon, poveljnik
 Jože Ahačič, član
 Franc Kališnik, član
 Janez Kuhar, član

Jakob Meglič, član
 Jože Meglič, član
 Anton Podlakar, član
 Vinko Srečnik, član
 Franc Zupan, član.

Že naslednje leto si je PGD nabavilo motorno brizgalno rosenbauer, ki je skupaj z gasilci doživela svoj prvi ognjeni krst, ko je gorelo pri Ukanu na Deševni.

Društvo je imelo svoje prostore sprva v takratni občinski ubožnici. Leta 1937 je kupilo svet za gradnjo gasilskega doma in zbralo precej lesa in drugega materiala, vendar je gradnjo preprečila vojna.

Vsa leta obstoja so se člani po svojih močeh in takratni tehnični opremljenosti usposabljali za svoje naloge v primeru požarov ali drugih nesreč in pomagali, kjer je bila ljudem njihova pomoč potrebna. Tudi to društvo je gojilo kulturno dejavnost. Iz podatkov zasledimo, da so gasilci v Podljubelju že leta 1932 izvedli dramo Sin, ki jo je napisal Engelbert Gangl.

Prišla je vojna in društvu preprečila vse načrte, zlasti gradnjo. Okupacija je zelo razredčila gasilske vrste.

Po osvoboditvi je delo društva spet oživel. Za prvega predsednika v novi Jugoslaviji je bil izvoljen Franc Nemec, za poveljnika pa Hanzi Klemenc. Leta 1957 je društvo dobilo svoj prapor, ki mu je botrovala Bombažna predilnica in tkalnica Tržič. To podjetje je bilo tudi častni član GD Podljubelj, ki je z njim veliko sodelovalo. Tega leta so se pričele priprave za gradnjo težko pričakovanega gasilskega doma. Pri zbiranju sredstev sta pomagala SO Tržič in Občinska gasilska zveza ter družbenopolitične organizacije v Podljubelju. Na občinski praznik 1960 je bil dom zgrajen in izročen svojemu namenu. Tri leta kasneje so zgradili še sušilni stolp. Pri gradnjah so člani GD in vaščani opravili okoli 6000 prostovoljnih delovnih ur.

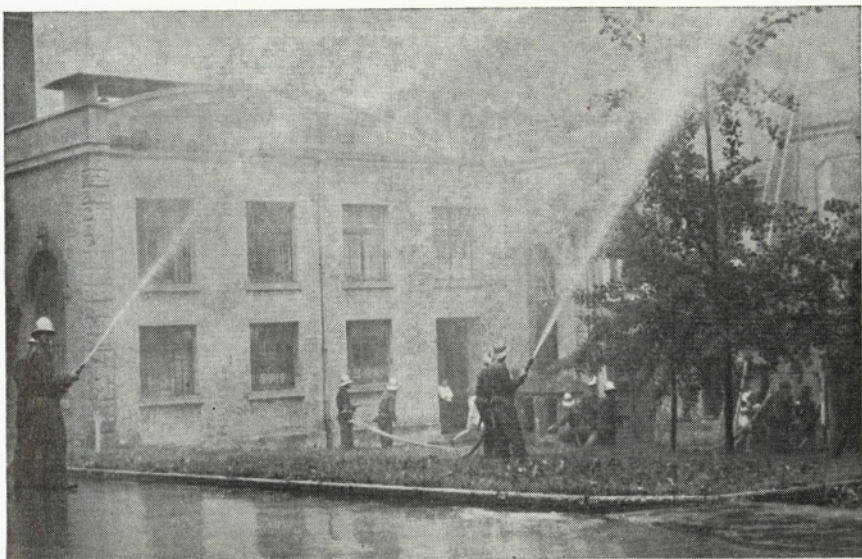
Društvo je skrbelo tudi za svoj naraščaj. Tako je bila 1957 ustanovljena prva pionirska desetina. V letu 1963 so najmlajši člani dobili prenosno tomosovo motorko. V letu 1973 je bila formirana še ženska desetina. 1971. leta dobi društvo nov gasilski avto.

GD Podljubelj je zelo aktivno v družbenem življenju, na prireditvah in tekmovanjih, o čemer govore premnoga priznanja. Vse kar je ustvarilo od svoje ustanovitve do danes, je večina plod prostovoljnega dela gasilcev in krajanov Podljubelja ter v zadnjih letih tudi pomoči iz sredstev Požarne skupnosti Tržič.

Danes ima društvo Podljubelj 68 članov, 4 mladince, 20 članic, 4 mladinke, 14 pionirk in 20 pionirjev. Sedanji upravni odbor sestavljajo:

Franc Janc, predsednik
Jože Hladnik, poveljnik
Kristina Golmajer, tajnik
Mojca Hladnik, blagajnik
Janez Ahačič, član

Stanko Janc, član
Zoran Japelj, član
Alojz Košir, član
Stane Toplak, član.

Vaja članov IGD v Bombažni predilnici in tkalnici Tržič

Gasilsko društvo Bombažne predilnice in tkalnice Tržič

To društvo bo drugo leto praznovalo 90-letnico svojega delovanja. Prvotno so bili gasilci v BPT organizacijsko v sklopu tržiške požarne brambe. Gasilska služba je bila ustanovljena na pobudo solastnika Bombažne predilnice in tkalnice Tržič Edmunda Glazmanna leta 1894, ko so po velikem požaru, ki je 1891 uničil velik del tovarne, le-to obnovili. Z ustanovitvijo je društvo dobilo svojo prvo ročno brizgalko, s katero je upravljalo 8 mož. Po obratih in skladiščih pa je bilo nameščeno ročno gasilsko orodje in kasneje požarni avtomati. Prvi poveljnik je bil Safelberger, ki sta mu sledila Janez Lampret in Oto Stransky. V obrambi proti pogostim požarom so v obratu predilnice leta 1905 vgradili Sprinklerjevo napravo z rezervoarjem 400 hl vode, ki omogoča zatopitev prostora, če bi v njem izbruhnil požar. Naprava še danes deluje. Na dvorišču okoli tovarniških objektov in po proizvodnih dvoranah so montirali nadzemne in podzemne hidrante. V letu 1930 je vodstvo tovarne kupilo novo motorno brizgalno, ki je gasilcem dala možnost hitrejšega in uspešnejšega ukrepanja.

V letih okupacije so okupacijske oblasti hotele gasilsko četo vključiti v splošno gasilstvo, čemur se je odločno uprl tedanji poveljnik Janez Kališnik in dosegel, da je ostala četa samostojna samo za obrambo tovarne v sestavi tedanje protiletalske zaščite. V letih borbe so žrtvovali življenje za svobodo tudi nekateri člani takratnega gasilskega društva.

Po osvoboditvi se je gasilska četa razvijala in modernizirala, saj je pridobila poleg gasilskih pripomočkov tudi novo veliko motorno brizgalno. Leta 1952 je bila ta enota po pristanku Okrajne gasilske zveze registrirana kot prostovoljno industrijsko gasilsko društvo. Naslednje leto je bil organiziran prvi tečaj za izprašane gasilce. Udeleženci so nato še opra-

vili izpit pred strokovno komisijo. Samoupravni organi, vodstvo delovne organizacije in družbenopolitični dejavniki so pripomogli, da je danes društvo sposobno poseči v reševanje povsod in v vsakem kraju, kar je že mnogokrat dokazalo, ko so njegovi člani reševali družbeno imetje in življenja občanov. BPT sploh skrbi za napredek požarne varnosti. Tako se je odločila za montažo elektronske požarne javljalne naprave, ki deluje na principu infražarkov. Naprava takoj avtomatsko izklopi proizvodnjo takoj ko zazna iskro ali ogenj in registrira izvor. Sistem je razvilo podjetje Zarja Kamnik skupa z Institutom Jože Štefan, BPT bo prva delovna organizacija v Jugoslaviji, ki bo imela montirano protipožarno napravo te vrste. To bo tudi nova pridobitev za IGD.

Kot najbolj zaslužne člane tega društva lahko imenujemo Lorija Ahačiča, Jožeta Cundriča, Viktorja Dorniga, Janeza Janca, Franca Jermana, Janeza Kališnika, Johana Lampreta, Ignaca Lenarta, Hasana Mašića, Avgusta Osebka, Janeza Pavlina, (?) Safelbergerja, (?) Sitarja, Henrika Snoja, Otona Stranskyja, Janeza Štucina, Jakoba Švaba, Slavkota Terana in Antona Zaletela.

Danes šteje društvo 40 članov in 11 članic.

Vodijo ga:

Bojan Balantič, predsednik
Janez Šmid dipl. ing., podpredsednik
Jelko Urbančnik, poveljnik
Jože Lausseger, podpoveljnik
Anton Jurjevčič, tajnik
Riko Dobrin, blagajnik
Stane Oman, športni referent
Silvo Srečnik, gospodar.

Člani in članice IGD Lepenka-KTL ob ustanovitvi 1954

Industrijsko gasilsko društvo TOZD Lepenka Tržič

V Lepenki je pred drugo svetovno vojno delovala požarna ekipa, ki je štela 6 članov. Od teh so med okupacijo nekateri odšli v partizane, drugi pa so sodelovali z osvobodilnim gibanjem. Življenje za svobodo so dali: Franc Golmajer, Franc Kralj in Miha Sveglj.

21. marca 1954 je bilo uradno ustanovljeno Prostovoljno gasilsko društvo Slap-Dolina, in sicer na pobudo takratnega delavskega sveta, članov kolektiva in direktorja Vladislava Jurančiča.

Vodstvo društva so sestavljali:

Vinko Godnov, predsednik

Viktor Serec, poveljnik

Jože Meglič, namestnik poveljnika

Ivan Meglič, tajnik

Alojz Gašpar, blagajnik

Andrej Meglič st., orodjar

Marija Mivšek, vodja ženske ekipe

Francka Dovžar, sanitetna služba.

V društvo so bili včlanjeni tudi okoliški kmetje. Tega leta je bilo 38 članov in 9 članic (kolektiv je takrat štel 100 zaposlenih). Ob ustanovitvi je imelo društvo motorno črpalko rosenbauer 200 l/min iz leta 1929, ki jo je nabavil še takratni lastnik Ernest Schallgruber, in nekaj deset metrov konopljevih cevi. Orodnišče je bilo leseno; z udarniškim delom pa je bil zgrajen sušilni stolp, pri čemer so mnogo prispevali včlanjeni okoliški kmetje, ki so brezplačno dali les. Po ustanovitvi se je društvo postopoma razvijalo

in opremljalo z najnujnejšim orodjem in opremo. Tako je 1961 dobilo novo večjo brizgalno DKW 800 l/min, ki pa ni bila najboljša. 1. septembra istega leta so gasilci dobili še eno modernejšo brizgalno rosenbauer 800 l/min, 1981 leta pa od GD Brezje pri Trziču gasilski kombi. Ko se je 1961 tovarna pripojila h Kartonažni tovarni Ljubljana, se je društvo preimenovalo v Industrijsko gasilsko društvo Lepenka, ki pa je obdržalo svojo gasilsko dejavnost v svojem dosedanjem požarnem okolišu.

Članstvo je pogosto sodelovalo pri gašenju požarov v mestu in na območju občine, medtem ko v samem podjetju na srečo ni bilo večjih požarov, kar pa jih je bilo, so bili takoj zadušeni. 1955 je bila ustanovljena pionirska desetina gasilcev, ki jih je vodil Vinko Husar, za njim pa Stane Koder. Na pobudo KTL se je leta 1978 društvo pobratilo z gasilskim društvom Kartonke Avala Beograd. Srečanje pobratenih društev sedaj organizirajo vsako leto v drugem kraju, ob srečanjih so tekmovanja v gasilskih veščinah in v športu. Na sektorskem tekmovanju l. 1963, ki je bilo v BPT, je IGD Lepenka doseglo 3. mesto. Društvo vodi upravni odbor, ki ga sestavljajo:

Andrej Meglič, predsednik

Danilo Benedik, tajnik

Miro Vidmar, namestnik predsednika

Karolina Kaštrun, blagajnik

Jože Jager, poveljnik

Stane Koder, orodjar

Drago Bertalanič, namestnik poveljnika

Jelka Tišler, vodja ženske trojke.

Sedaj ima društvo 23 članov in 4 članice.

Člani IGD PEKO, med njimi so tudi ustanovni člani

Industrijsko gasilsko društvo Peko

Čevljarska industrija po tehnologiji svoje proizvodnje pomeni vedno večjo požarno nevarnost v svoji okolici. Prav zato je bilo spomladi leta 1953 ustanovljeno Prostovoljno industrijsko gasilsko društvo v tovarni obutve PEKO. Ustanovitelji društva so bili delavci iz neposrednje proizvodnje: Jerko Bodlaj, Franc Lang, Janez Meglič, Anton Meglič, Ivan Medič, Ivan Novak, Alojz Pinoza, Franc Sedej, Stanko Sedej in Franc Teran. Prvi predsednik društva je bil Janez Meglič, poveljnik desetine Ivan Sedej in blagajnik Franc Teran.

Namen ustanovitve je bil varovanje družbenega premoženja pred požari tudi s preventivnim delovanjem ter pomoč pri reševanju imetja ob drugih elementarnih nezgodah.

Društvu je v prvem letu delovanja delovna organizacija kupila ročno črpalko in 200 m konopljenih cevi.

Z marljivim delom in uveljavljanjem na področju požarne varnosti so gasilci postopoma dobivali ustrezno orodje in opremo. Prvo motorno črpalko so dobili v gasilskem tednu 19. maja 1957.

Aktivno delo društva se je odražalo tudi ob deseti obletnici ustanovitve, ko je bil razvit društveni prapor. Vsako desetletje IGD pomeni korak k napredku in izpolnjevanju na področju požarne varnosti.

V tretjem desetletju je s pomočjo delovne organizacije ter v sodelovanju s samoupravnimi organi, dobilo društvo dve sodobni motorni črpalki rosenbauer, veliko posebnega orodja in novo orodišče, ob katerem je zgrajen tudi sodoben večnamenski stolp za sušenje cevi, vaje ipd. Operativna enota pa je ob 25-letnici dobila nov orodni avto-kombi.

Ob 30-letnici društva je bil dan v uporabo sodobni gasilni avto domače proizvodnje FAP, ki lahko gasi z vodo, peno in prahom. Opremljen je tudi z napravami za dekontaminiranje ter je tako uporaben tudi za naloge civilne zaščite. Avto bo rabil svojemu namenu za območje vsega Tržiča.

Člani gasilskega društva že vse od ustanovitve do danes sodelujejo na raznih vajah in tekmovanjih v Tržiču, udeležili pa so se tudi vseh tekmovanj v svoji panogi v republiškem merilu.

Ob raznih požarih in elementarnih nezgodah vedno sodelujejo tudi zunaj delovne organizacije na področju Tržiča.

Za svoje aktivno delo je društvo prejelo več pohval, priznanj in plaket, posamezni gasilci pa so prejeli tudi gasilska in državna odlikovanja.

Sedanja skrb IGD je pridobivanju novih članov ter izpopoljevanje strokovnega znanja. Trenutno ima društvo 35 članov, ki jih vodijo:

inž. Ivan Zaplotnik, predsednik

Emil Kaplan, poveljnik

Edo Petek, tajnik.

Svečana predaja prapora IGD RUNO (fotografirano na Partizanski ulici)

Industrijsko prostovoljno gasilsko društvo Tovarne usnja RUNO v Trziču (IPGD)

Prva leta po osvoboditvi je v RUNO delovala gasilska četa kot del protiletalske zaščite (PAZ). Nekaj članov je dalo pobudo za ustanovitev društva v tovarni. To so bili Franc Golmajer, ki je bil eden od takratnih starost PGD Trzič, Nadko Salberger, Jože Seifert starejši in Mirko Mežek. Na njihovo pobudo je bil v oktobru 1953 ustanovni občni zbor Industrijskega prostovoljnega gasilskega društva Tovarne usnja RUNO, ki se ga je udeležilo 20 članov delovnega kolektiva, predstavniki uprave z direktorjem Ludvikom Vučkom in predsednik OGZ Trzič Tone Dornig. Po volitvah so vodstvo društva prevzeli naslednji tovariši: Jože Seifert st. kot predsednik, Mirko Mežek kot poveljnik in Nadislav Salberger kot tajnik.

Že naslednje leto se je po uspešno opravljenem gasilskem tečaju izboljšala strokovnost članstva, saj je opravilo izpit za izprašanega gasilca 24 članov in 3 članice. IPGD je še naprej tesno sodelovalo s PAZ. Moralno in materialno so vodstvo tovarne in samoupravni organi podpirali delovanje gasilcev. S prostovoljnim delom in s pomočjo vodstva tovarne je društvo dobilo zunaj delovnih prostorov primerne prostore za orodje in opremo. Ob ustanovitvi je IPGD imelo bolj skromno opremo: angleško ročno prenosno motorko, ki so ji kasneje dodelili voziček za prevoz, 170 m cevi in 35 minimaksov, ki so bili nameščeni po obratu, ter osebno opremo gasilcev.

Vsa leta svojega obstoja so člani in članice IPGD RUNO aktivno in požrtvovalno sodelovali ob mnogih požarih in pomagali pri varovanju imetja

in življenj v domači delovni organizaciji, pa tudi na območju občine Tržič, za kar so dobili vrsto priznanj. Društvo se je udeleževalo tudi med-društvenih in drugih tekmovanj ter s svojo strokovno usposobljenostjo doseglo zavidljive rezultate. Tako je na sektorskem tekmovanju doseglo enkrat 1. drugič 3. mesto, v tekmovanju za Dornigov pokal pa 2. mesto. Da bi bila zagotovljena tudi socialna varnost članov, so bili vsi člani in članice za primer nezgode ali smrti kolektivno zavarovani.

IPGD se je udeleževalo družbenega življenja v občini in tudi zunaj njenega območja. Tako je sodelovalo pri raznih manifestacijah in praznovanjih, kot so odkritje spomenikov padlim v NOB v občini, razne poveljke, pomagalo je pri moto-dirkah na Ljubelju, se udeležilo proslave v čast 20- letnice tekstilne stavke v Kranju, itd.

Za uspehe društva so bili najbolj zaslužni takratni in poznejši člani upravnih odborov, poveljniški kadri in vodstvo podjetja - direktorji Ludvik Vučko, Vladimir Peraić-Planin in delavski sveti.

S prenehanjem usnjarne RUNO leta 1971 je prenehalo delovati tudi Industrijsko prostovoljno gasilsko društvo. Njegovi člani so se zaposlili v drugih tovarnah in se tam včlanili med gasilce, nekaj pa se jih je vključilo v Gasilsko društvo Tržič.

Pred koncem je štelo IPGD 16 članov, ki so jih vodili Jože Seifert st., Vinko Rupar in Jože Seifert ml.

Od gasilske opreme je v Muzeju Tržič prenosna motorka kot redek in zanimiv eksponat.

Gasilci IGD TOKOS na dvorišču tovarne

Industrijsko gasilsko društvo TOKOS Tržič

To društvo je najmlajše v Občinski gasilski zvezi Tržič. Ustanovljeno je bilo na pobudo občinskega požarnega organa SO Tržič in nekaterih članov delovne organizacije, ker je TOKOS tesno ob strnjenih delavnicah in lakirnicah.

Pred ustanovitvijo društva je v DO že nekaj časa delovala gasilska enota civilne zaščite. 10. septembra 1980 je bil ustanovni občni zbor, ki se ga je udeležilo 23 članov, predstavniki družbenopolitičnih organizacij DO, predstavniki OGZ Tržič in direktor DO. Na tem sestanku je bilo sklenjeno, da se ustanovi Industrijsko gasilsko društvo TOKOS Tržič. Da je to nujno, je dokazal tudi požar, ki je 1956 leta uničil mizarsko delavnico, nekatere stranske objekte in skladiščne prostore. Takoj po ustanovitvi je društvo pričelo z delom. Najprej je uredilo prostore in orodišče. V začetku je bilo IGD brez potrebne opreme in orodij, zato mu je gasilsko društvo Tržič posodilo staro motorno črpalko. Gasilci so jo usposobili in pričeli z rednimi vajami.

V dveh letih je IGD nabavilo naslednjo opremo; delovne obleke in obutev za vse člane 6 paradnih oblek, delovne pasove, sekirice, vrvi, cevi C, šleme, sesalne cevi, maske, motorno brizgalno tomos, navadne in univerzalne ročnike, pred kratkim pa še novo motorno brizgalno rosenbauer 1200 l/min. Društvo je sedaj že toliko opremljeno, da je kos večjemu požaru ali drugi elementarni nesreči.

IGD TOKOS že vseskozi sodeluje s CZ na raznih vajah, pri izobraževanju, na sestankih in pri drugih dejavnostih. Po ustanovitvi se še ni moglo

udeležiti občinskih tekmovanj, ker ni imelo primernega orodja; odslej bo pa to že mogoče.

Društvo upravlja izvršni odbor
v naslednji sestavi:

Vlado Goltez, predsednik

Štefan Košak, poveljnik

Riko Primožič, vodja CZ

Brane Filipčič, tajnik

Marina Bešter, blagajnik

Ciril Justin, član

Alojz Žnidaršič, član.

Poveljstvo društva:

Štefan Košak,

Ciril Justin,

Franc Perko.

Sedaj ima društvo 25 članov in 1 članico.

Gasilci IGD
»ŽAGA« Tržič
pred gasilskim
domom

Industrijsko gasilsko društvo Žaga Tržič s sedežem v DO ZLIT s sedežem v DO ZLIT

Zametek društva sega v leto 1948 v podjetju LIO Tržič, ki je imelo prostore v številnih lesenih objektih, zato je obstajala nevarnost za nastanek požarov. Najprej je društvo dobilo za svojo ekipo motorno brizgalno ford 1200 l/min. Ekipa je kmalu prerasla v gasilsko enoto. 5. marca 1952 je iz te enote na ustanovnem občnem zboru nastalo Prostovoljno gasilsko društvo LIO Tržič. Ustanovni člani, ki so podpisali listino o usta-

novitvi, so bili Janez Gosar, Franc Kernc, Ivan Košir, Franc Rajgelj, Milan Ropret, Stane Rozman, Janez Slapar, Valentin Šober, Alojz Štancar in Ignac Tršinar.

26. julija se podjetje osamosvoji z novim imenom Lesno-industrijsko podjetje Tržič.

Čez 4 leta so gasilci dobili manjšo motorno brizgalno; za prevoz pa jim je tovarna dala na razpolago tovorni avtomobil.

Na občnem zboru 9. januarja 1965 je društvo sprejelo nov statut in se preimenovalo v Industrijsko gasilsko društvo Žaga Tržič. Še isto leto so gasilci dobili novo orodišče ob sedanji jedilnici. V letu 1966 je bila na novo stavbo obrata pohištvo montirana gasilska sirena, tako da je bil povečan njen zvočni učinek.

1967 leta je IGD razvilo svoj prapor.

1969 je društvo zaprosilo upravo podjetja in delavski svet za nakup nove motorke, ker stara ni bila več zanesljiva. Oba organa sta pokazala veliko razumevanja za potrebe gasilcev in DS je odobril znesek za nabavo nove brizgalne. Tako je v začetku 1970 društvo že dobilo novo motorno brizgalno rosenbauer.

V letih 1972 do 1974 se je število članov zaradi odhajanja delavcev iz podjetja zmanjšalo, tako da jih je ostalo le 14. Ko se je prenehalo odseljevanje delavcev, se je število članov društva spet ustalilo. 1975 leta je bilo spejetih 5 novih gasilcev, v naslednjih dveh letih pa je število naraslo na 26.

IGD Žaga je skrbelo tudi za strokovnost svojih članov. Tako je 1961 opravil 1 član izpit za podčasnika, 1963 sta postala podčasnika še 2 člana in v letu 1974 tudi 2.

Z razvojem in povečano dejavnostjo društva je nastala potreba po gradnji gasilskega doma s stolpom. Samoupravni organi so privolili v prvo fazo gradnje. V letu 1978 dobe gasilci v ZLIT sušilni stolp, 1981 pa prevzamejo v upravljanje nov gasilski dom, ki je v prostorih centra za splošni ljudski odpor.

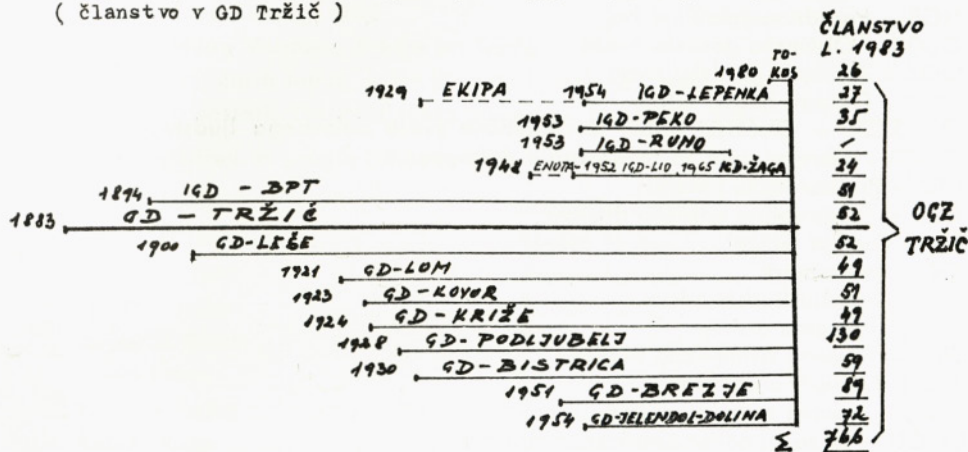
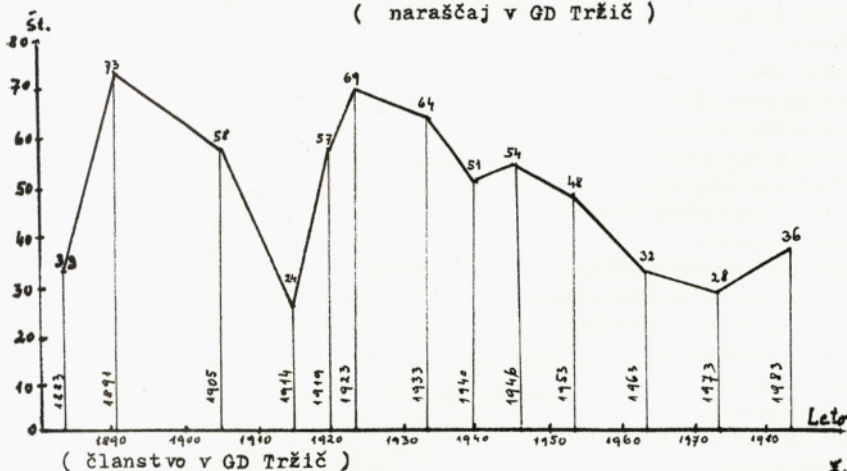
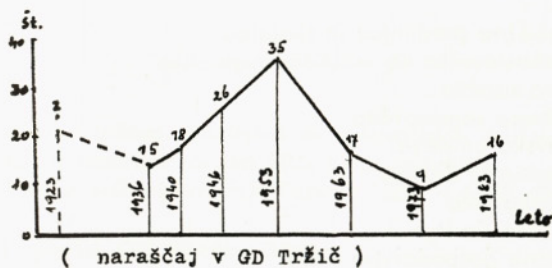
Ves čas svojega obstoja je društvo zavestno opravljalo svojo osnovno nalogo varovanje družbenega imetja, kar je uspešno dokazalo že leta 1954 pri gašenju požara v objektu strojnice v podjetju. Njegova dejavnost je tudi tesno povezana z enotami CZ. Humanitarno delo IGD Žaga ni omejeno samo na delo v lastni delovni organizaciji, ampak sega tudi na območje tržiške občine. Tako srečamo leta 1959 gasilce iz tega podjetja, ko pomagajo pri usmerjanju naraščajoče Bistrice v Preski, v katero so drseli tisoči m³ zemlje in grozili, da jo zajeze. Srečamo jih tudi pri gašenju požarov na raznih koncih naše občine.

Danes ima društvo 24 članov, upravni odbor pa sestavljajo:

Joža Aljančič, predsednik
Anton Markič, poveljnik
Franc Žnidaršič, tajnik
Dušan Jerman, blagajnik

Janez Gubič, namestnik poveljnika
Božo Jurčević, orodjar
Stane Peharc, član

GIBANJE ČLANSTVA GD - TRŽIČ V 100 LETIH

Nastanki gasilskih in industrijskih gasilskih društev na območju današnje občine Tržič od l. 1883 - 1983.

KRATICE

- BPT – Bombažna predilnica in tkalnica
ČSSR – Čehoslovaška socialistična republika
CZ – Civilna zaščita
DS – Družbena samozaščita
DU – Delavska univerza
FKD – Fizikulturno društvo
GČ – Gasilska četa
GD – Gasilsko društvo
GG – Gozdno gospodarstvo Kranj
Gld – goldinar
GRS – Gorska reševalna služba
GZS – Gasilska zveza Slovenije
IGD – Industrijsko gasilsko društvo
IOOF – Izvršni odbor osvobodilne fronte
JŽ – Jugoslovanske železnice
KPS – Komunistična partija Slovenije
KS – krajevna skupnost
KTL – Kartonažna tovarna Ljubljana, TOZD Lepenka
LOMO – Ljudski odbor mestne občine
LRS – Ljudska republika Slovenija
MLO – Mestni ljudski odbor
NB – Narodna banka
NM – Narodna milica
NNNP – Nič nas ne sme presenetiti
NOB – narodnoosvobodilni boj
ObGZ – Občinska gasilska zveza
OGZ – Okrajna gasilska zveza
OLO – Okrajni ljudski odbor
OO SZDL – Občinski odbor Socialistične zveze delovnega ljudstva
OUZD – Okrajni urad za zavarovanje delavcev
PAZ – Protivarijska zaščita
PGD – Prostovoljno gasilsko društvo
PM – Postaja milice
RM – rmichsmark
SLO – Splošni ljudski odpor
SO – Skupščina občine
TAM – Tovarna avtomobilo Maribor
TVD – Telovadno društvo
UNM – Uprava narodne milice
UOGD – Upravni odbor Gasilskega društva
VVZ – Vzgojno-varstvena ustanova
ZB – Zveza borcev
ZKJ – Zveza komunistov Jugoslavije

VIRI

Avguštin Cene, Zapisi iz arhivov gasilskih in industrijskih društev iz Tržiča, 23. zvezek, Zavod za spomeniško varstvo SRS, Ljubljana, 1970

Berlec Jože, Kronika ob 100-letnici GD Kamnik 1882 – 1982, GD Kamnik, 1982

Dular Jože, Metliški gasilci, GD Metlika, 1969

Kragl Viktor, Zgodovinski drobci župnije Tržič, Župni urad Tržič, 1936

Lauseger Ivan, Gasilsko društvo ob 80-letnici, GD Tržič, 1963

Mohorič Ivan, Zgodovina obrti in industrije v Tržiču, Državna založba, Ljubljana, 1957

Mohorič Ivan, Bombažna predilnica in tkalnica Tržič, BPT Tržič, 1960

Mohorič Ivan, Zgodovina industrije, gozdarstva in obrti v Tržiču, Turistično društvo Tržič, 1965

Planina Franc, Slovenija in njeni kraji, Prešernova družba, 1964

Rakovec Jože, 650-let Tržiča, Glas, 13. marca 1971

...arhiv gasilskega društva Tržič

...arhiv tržne in mestne občine Tržič, 1883 – 1940

...slikovno gradivo, arhiv Tržiškega muzeja

...dokumentacija iz NOB, arhiv Tržiškega muzeja

...arhiv, Tone Dornig, Tržič

...arhiv, Milan Valjevec, Brezje pri Tržiču

...Carniolia, četrti letnik, Jožef Blaznik, Ljubljana, 1842

...Gasilski vestnik, Gasilska zveza Slovenije, Ljubljana, 1981

Izjave gasilcev in drugih Tržičanov:

Bahun Leon

Debeljak Ivan

Hladnik Franc

Hladnik Jelko

Jurjevčič Anton

Justin Franc

Kališnik Rajko

Kehler Roza

Kogoj Rudolf

Košir Branko

Kralj Dora

Kukovičič Ivanka

Mežek Mirko

Primožič Avgust

Rupar Vinko

Salberger Nadislav

Šarabon Konrad

Štalec Ludvik

Valjevec Milan

Tribušon Milan

Zupan-Snedic Ivana

Marija in Mihael Petek

100 LET ORGANIZIRANEGA GASILSTVA V TRŽIČU

Lektor Ernest Jeler

Izdelava emblema Vili Jakopin

Založila Požarna skupnost Tržič

Tisk: Knjigoveznica tiskarna Radovljica, Kolodvorska 1

Tiskano v 1000 izvodih

Po mnenju Republiškega komiteja za kulturo v Ljubljani, št. 4210-137/83 z dne 1. 4. 1983 šteje publikacija **100 LET ORGANIZIRANEGA GASILSTVA V TRŽIČU** med proizvode iz 7. točke 36. člena Zakona o obdavčenju proizvodov in storitev v prometu, za katere se ne plačuje temeljni davek od prometa proizvodov.